931065

D. W. Thomas

Bareilly

October 19th 186

# TẠLI'MA'T

AUR

# DISCIPLINE

## METHODIST EPISCOPAL KALI'SIYA' KI'.

1866.

LUCKNOW:

PRINTED AT THE AMERICAN METHODIST MISSION PRESS.

1866.

# DÍBÁCHA.

Hamd o saná us Khudá e Qádir i mutlaq aur pák ko sazá hai ki jis ne tamám makhlúqát aur maujúdát ko ek shosha e kilk i qudrat i kámila apní se jalwa e zahúr aur shahúd bakhshá, aur insán ko jauhar i hikmat aur gauhar i aql o dánish atá farmákar táríkí se apní ajíb roshní men buláyá, aur sirát ul mustaqím dikhláyá; aur shukr o sipás us Rúh i haqq ko jo ki sab báton ke batláne men ádmíon ke pás maujúd rahtí hai; aur sitáish o niyáish ab aur hamesha tak us Khudáwand Masíh ko howe ki jis ne kalísiyá ko piyár karke us ke pák karne ke liye apne tain us ke badle diyá, táki wuh muqaddas aur be aib howe.

Ammá bad makhfí na rahe ki arsa sau baras ká munqazí húá ki Methodist Episcopal Kalísiyá jis ke marásim aur lawázim i dín is kitáb i Discipline men mundaraj hain, Shimálí America ke United States men muaiyan húí thí; aur us men 9 Sáhibán i Bishop, aur 7,175 Traveling Preachers, aur 8,444 Local Preachers, aur 9,26,259 members, aur 3,143 makán i khádim-ud-dín

aur 10,041 makán i kalísiyá, aur un donon kí tashkhís i qímat Rs. 9,22,94,406; aur 13,400 Sunday School, aur un men 1,50,000 mudarris aur 9,18,000 tálib i dín hain, aur un ke kutab-khấne men 25,00,000, kitáb maujúd hain, aur 3,00,000 jilden máhwárí qaríb 250 mutafarriq risálon kí chapkar berún ját ko bhejí játí hain; aur is kalísiyá kí Missionary Society men 1,259 Circuits aur Stations, aur 1,128 tankhwáhdár sáhibán, aur 1,05,675 ádmí qábil i yáftaní Ashá e Rabbání hain; aur min jumla un sáhibán i mausúf ke 104 sáhibán i Missionary jo Europe aur Asia aur Africa men bheje gaye hain. San 1863 Íswí men Rs. 7,98,146 Missionary Society ke wáste jamạ ul tạedád mile, aur Rs. 25,068 Tract Society ke wáste, aur Rs. 11,370 American Bible Society ke wáste, aur Rs. 23,266 Sunday School Union ke wáste; aur San 1864 Íswí men Rs. 8,51,968 Missionary Society ke wáste, aur San 1865 Íswí men Rs. 12,02,128 Missionary Society ke wáste jamạ húe, aur Rs. 28,106, Sunday School Union ke wáste, aur Rs. 44,644 Tract Society ke wáste mil gaye; aur San 1866 Íswí men Rs. 20,00,000 Missionary Society ke kharch ke liye muqarrar húe; aur min ibtidá San 1819 Íswí yạne jab se wúh Society muqarrar húí áj tak Rs. 1,21,57,809 Missionary Society ke wáste jamạ húe hain. Áláwa is ke ki kalísiyá men 24 Colleges hain, aur 2 Theological Institutes, (jo kháss Pádrí sáhibon kí tạlím o hidáyat ke liye mu-

qarrar kiye gaye,) aur 120 Seminaries laṛkí aur laṛkon̲ ke wáste, aur un Colleges wagaira kí milkíyat kí tashkhís i qímat Rs. 60,00,000 kí hai, aur us men̲ 2 kutab máhwárí siwáe dígar sadhá kutab ke, aur 10 akhbár haftewár chápí játí hain̲, aur ek kalísiyá ke Book-Concern ke kár o bár men̲ Rs. 10,00,000 sál men̲ sarf hote.

Ab shukr Ḳhudá ká ki is sál i jashn, yạne San 1866 Ị́swí men̲, Methodism ko United States men̲ muạiyan húe ek sadí púrí ho gaí hai; aur is ạrse men̲ Ḳhudá e jalla shánu hú ne apne fazl o karm ko shámil hál rakhkar is ke kull amúrát men̲ madad o taqwíyat ạtá farmákar barkat o pushtí baḳhshí; is báịs se jumle ahl i majlis is kalísiyá ke ek dil hokar Ḳhudá kí hamd o tạríf gáte rahte, aur iráda rakhte hain̲ ki isí sál men̲ apne Theological Institutes aur Colleges aur kalísiyá ke kám ke liye Rs. 1,00,00,000 jamạ karen̲. Pas Ḳhudá e ịzz o jalla apne jalál ko raunaq afroz farmákar barkat baḳhshe.

Chún̲ki yih Discipline ḳhásskar United States kí Methodist kalísiyá ke wáste murattab húí hai, is wáste jo kuchh ki is men̲ Hindustání Methodist kalísiyá ke liye zarúr na thá, so tarjuma nahín̲ kiyá gayá.

Wázih ho ki jo alfáz aur istiláhát kisí ḳháss jagah men̲ murawwaj hain̲, un ká tarjuma kisí aur mulk kí gair zubán men̲ taht lafz honá ishkál hai; isí sabab se

is kitáb meṉ baze Angrezí hí nám marqúm haiṉ, magar un ká tarjuma auwal meṉ ek ek martaba mumkan ul-waqú bataur i jumla e muatarza likhá gayá hai.

Ab iltimás muallif kí náziríṉ bá tamkín aur sálikán i taríqat i dín se yih hai ki filhaqíqat yih kitáb sarásar ḳhálí az aib nahíṉ, magar taubhí úpar ján fisháni aur saí ke, ki kis qadr sar dardí ba báis adam i wáqifíyat istaláhát zubán i gair ke uṭhái gaí hai, nazr insáf farmákar sahw o nisyán ko dáman i afú se poshída farmáweṉ.

I. L. HAUSER.

BIJNOUR,
*September*, 1866.

BANÁM AHL I MAJLISÍÁṈ

# METHODIST EPISCOPAL KALÍSIYÁ.

—o—

*BIRÁDAR AZÍZÁṈ:—*

MÁ SALÁMAT: Ham yih munásib samajhte haiṉ ki Europe aur America ke Methodism kí ibtidá ká bayán áp logoṉ ko tahrír kareṉ, ki "San 1729 Ísawí meṉ do jawánoṉ ne Inglistán meṉ Bible paṛhkar daryáft kiyá ki ham bagair pákízagí ke najátyáb nahíṉ ho sakte. Is jihat se unhoṉ ne us kí pairawí karní shurú kí, aur aur ádmíoṉ ko bhí us ke hásil karne kí targíb dí. Aur san 1737 Íswí meṉ unhoṉ ne yih bhí khiyál kiyá ki qabl pák hone ke rástbáz ṭhahráe jáweṉ. Pas yihí pákízagí un ká maqsad thá; bad az áṉ Khudá ne un ko ek pák qaum jári karne ke liye aláhida kiyá." *

Aur san 1766 Íswí meṉ hamárí Society (majlis) ke ek Local Preacher (wáiz i jáe) musammá Philip Embury sákin Ireland ne shahr i New York meṉ manádí karní shurú kí, aur apne hamwatan aur shahr ke báshindoṉ kí ek Society banáí; aur usí sál meṉ Thomas Webb sáhib ne ek kamrá Bárrack ke pás kiráya lekar us meṉ manádí kí; aur usí asná meṉ musammá Robert Stráwbridge Local Preacher sákin Ireland ne mulk Maryland, zillah Frederick meṉ, muqím hokar manádí karke kai ek So-

* Yih báteṉ i mazkúra Pádrí Wesley Sáhiboṉ kí taht lafzí haiṉ.

ciety muqarrar kíṉ. Aur san 1768 yá 1769 I̤'swí meṉ auwal girjá Methodist ká shahr i New York meṉ tạmír húá thá; aur san 1769 I̤'swí meṉ Richard Boardman aur Joseph Pilmoor New York shahr ko tashríf le gae, ki jo auwal hí auwal is barr i ạzam ke tartíb i yáfte Methodist Preacher the. Aur san 1771 I̤'swí kí ák̤hír meṉ Francis Asbury aur Richard Wright bhí isí darje par Inglistán se utar áe the.

Ham yaqín karte haiṉ ki K̤hudá Tạálá ká maqsad bá-wasíle un mukarrar shude Preacheroṉ ke jo Methodist kahláte haiṉ yih thá, ki yih barr i ạzam az sar i nau árásta howe aur Injíl i muqaddas kí pákízagí us ke sab azlạ meṉ phail jáwe; chúnki us kí sabút ke wáste ham ne yih daryáft kiyá hai, ki K̤hudá ká baṛá raunaq afroz kám mulk New York se shurụ́ hokar mulk New Jersey, aur Pennsylvania, aur Delaware, aur Maryland, aur Virginia meṉ, aur bạdahu pachchham aur púrab ke mulkoṉ meṉ phail gayá.

Ham is meṉ apná baṛá farz o haqq gardánte haiṉ ki ham tum se jo hamáre kalísiyá ke member ho, apne Discipline ke taríqe kí jo bahut barsoṉ se mutwátir baṛí ázmúdakárí aur qadímí aur jadídí kalísiyáoṉ kí málúmát aur kaifiyatoṉ se jo ham ne daryáft kí haiṉ hásil aur íjád húe, dil o ján se sifárish kareṉ; aur yih k̤hwáhish rakhte haiṉ ki áyande ko har ek Methodist ke ghar meṉ ek jild is kitáb kí dekheṉ; kyúṉki díní qawáid jo is meṉ shámil haiṉ, thoṛá yá bahut juz o kull, jis qadr shámil hoṉ, is dunyá ke sab kalísiyáoṉ meṉ qabúl kí játí haiṉ.

Ham se bạíd hai ki tum apne mazhabí tạlím aur mazhabí qawáid se náwáqif raho, is liye ham yih ạrz karte

haiṉ ki tum paṛhná aur nishán karná aur síkhná aur dil hí dil meṉ tamám tarbíyat karná iḳhtiyár karo; aur pahle Ḳhudá ká kalám aur dúsre un Tạlímát o Qawánín us kalísiyá ke jis ke tum mutạaliq ho hásil karná wájib samjho.

Ham tumháre ḳhair ḳhwáh bháí aur pastor tumhárí nekoí ke liye rát o din záhirí o bátiní mihnat karte rahte haiṉ.

THOMAS A. MORRIS,
EDMUND S. JANES,
LEVI SCOTT,
MATTHEW SIMPSON,
OSMON C. BAKER,
EDWARD R. AMES,
DAVIS W. CLARKE,
EDWARD THOMSON,
CALVIN KINGSLEY.

# TẠLI'MÁ'T AUR DISCIPLINE

## METHODIST EPISCOPAL KALÍSIYÁ KÍ.

## HISSA I.

### Tawáríḳh i Ạsl aur Tạlímát aur Qawạid.

## BÁ'B I.

### Tawáríkh i Ạsl aur Qawánín aur Qawạid i Ámm.

### FASL I.

*Tawáríḳh i Ạsl.*

Jab ki bárhá hamárí Society (majlis) ke Preacher aur Memberon̲ (wạiz aur ạzúon̲) ne mạlúm kiyá ki Inglistání kalísiyá America men̲ zindagí-baḳhsh mazhab se azhadd qásir ho gaí, aur bahut jagahon̲ men̲ Sacramenṭon̲ se mahrúm húí basabab is ke ki kai ek Preacheron̲ ne já ba já apní kalíṣiyáon̲ ko tark kar diyá; tab unhon̲ ne Pádrí John Wesley sáhib se is amr kí istidạ kí ki áp apní aql o dánáí se aisá intizám farmáíye ki jis se ham log taklíf se maḳhlasí páwen̲. Bartabak is ke hamáre mukarram aur muạzziz dost ne jo bahimáyat i Ḳhudá o bazaríạ Methodist ke mazhab kí baṛí tázagí o jiláí ká jo ki dar ín̲ wilá is tamám dunyá men̲ phailtá chalá játá hai afsar thá, yih irádá musammam kiyá ki America ke wáste Minister (ḳhádim uddín) muqarrar karen̲. Chúnánchi isí maqsad se san 1784 Ị'swí men̲ tín shaḳhs tartíb i yáfte Minister wahán̲ bhej diye; illá Episcopal government (Bishop yá ni-

gahbán se hukúmat) kí intizámí wajh ko pasand karke min jumla un tín ke us ne musammá Thomas Coke D. C. L. ko jo Oxford ke Jesus College ká tạlím i yáfta aur Inglistán kí kalísiyá ká Presbyter (qasís) thá, Episcopal Office (nigahbán ká ụhda) par barí sanjídagí aur duạ talabí se háth rakhkar muqarrar kiyá; aur bạd atá i asnád musaddiqá Episcopal darje ká ikhtiyár dekar hukm diyá ki Francis Asbury ko jo us waqt America men ạmm madadgár thá Episcopal Office men muqarrar kare, aur yih Francis Asbury sáhib qabl az ín ba shart i háza Deacon aur Elder bhí muqarrar húá thá.

Is hukm ke bamújib Thomas Coke sáhib ne Francis Asbury ko duạ ke sáth us ke sir par háth rakhkar Episcopal office men muqarrar kiyá, aur kai ek aur qaríne ke muqarrar shude Ministeron ne is pák khidmat kí tạmíl men madad kí thí; aur us waqt General Conference ne jo shahr i Baltimore men jamạ thá, Thomas Coke aur Francis Asbury sáhibon ko qaríne se muqarrar shude jánkar bilá ráib ek dil hokar apná Bishop qabúl kiyá.

## FASL II.

# QAWÁNÍN I MAZHAB.

### I.

### PÁK TASLÍS KE ÍMÁN KE BAYÁN MEN̲.

Ekhí zinda aur sachchá Ḳhudá hai jo abadí bejism o juz hai, aur us kí qudrat o dánáí aur bhaláí behadd hai, aur wuh dekhí aur andekhí húí maḳhlúq ká ḳháliq aur har juz o kull maḳhlúq ká háfiz hai; aur is Ḳhudáí waḥdáníyat men̲ tín aqnúm hain̲ jo ekhí máhíyat aur qudrat aur hameshagí ke hain̲, yaṇe Báp aur Beṭá aur Rúh ul Quds.

### II.

### KALÁM YÁ ḲHUDÁ KE BEṬE KE BAYÁN MEN̲, JO BARHAQQ INSÁN BANÁ THÁ.

Báp ká kalám, yaṇe Beṭá, jo barhaqq aur abadí Ḳhudá aur máhíyat men̲ Báp ke sáth eksán̲ hai, us ne mubárak kún̲wárí ke rihm men̲ insán kí ḳhássiyat ko iḳhtíyár kiyá, chunánchi do ḳhássiyaten̲ púrí aur kámil yaṇe Ulúhíyat aur Insáníyat kí ekhí aqnúm men̲ mil gaín̲ jo hargiz alag aur ạláhida na hon̲gí, jin men̲ ká ek Masíh barhaqq Ḳhudá aur barhaqq insán húá; aur haqíqat men̲ us ne ham ko Báp se miláne ke liye ranj o dukh uṭháyá, maslúb húá, múá aur dafan kiyá gayá, aur wuh na sirf hamáre zátíhí balki ạmalí gunáhon̲ ke liye bhí qurbán húá.

### III.

### Masíh ke jí uṭhne ke bayán men̲.

Filhaqíqat Masíh murdon̲ men̲ se jí uṭhá aur apná badan mai un sab chízon̲ ke jo ki kámil insáníyat men̲ malzúm hain̲ lekar ásmán par chaṛh gayá, jahán̲ wuh jab tak áḳhirí din men̲ sab ádmíon̲ ke insáf karne ko na áwe, baiṭhá rahegá.

### IV.

### Rúh ul Quds ke bayán men̲.

Rúh ul quds jo Báp aur Beṭe se nikaltí hai, máhíyat aur buzurgí aur jalál men̲ Báp aur Beṭe ke sáth eksán̲ hai, aur barhaqq aur abadí Ḳhudá hai.

### V.

### Naját ke liye Kutub i Muqaddas kí kifáyat ke bayán men̲.

Naját ke liye Kutub i Muqaddas men̲ sab báten̲ mundarij hain̲, chúnánchi jo kuchh un men̲ na ho aur na unse sábit ho sake to kisí se talab na kí jáwe ki wuh us ko mazhabí qáida samajhkar us par yaqín láwe yá naját ke wáste munásib aur wájib jáne; aur Kutub i Muqaddas ham un qánúní kitábon̲ ko jo Ạtík o Jadíd Ạhdnáme men̲ hain̲ samajhte hain̲, jin ke iḳhtiyár karne men̲ kalísiyá ko kabhí shakk na guzrá. Aur Ạtík Ạhdnáme kí kitábon̲ ke nám ye hain̲:

| | |
|---|---|
| Paidáish, | Rút, |
| Ḳhurúj, | I Samúel, |
| Ahbár, | II Samúel, |
| Gintí, | I Salátín, |
| Istisná, | II Salátín, |
| Yashụ́, | I Tawáríḳh, |
| Qázíon̲, | II Tawáríḳh, |

| | |
|---|---|
| Ạzrá, | Húsiạ, |
| Nahamiyáh, | Yúel, |
| Ástar, | Ạmús, |
| Aiyúb, | Ạbadiyáh, |
| Zabúr, | Yúnah, |
| Amsál, | Míkah, |
| Wá'iz, | Nahúm, |
| Gazal ul Gazalát, | Habaqqúq, |
| Yas'aiyah, | Safaniyáh, |
| Yaramiyáh, | Hajjí, |
| Yaramiyáh ke Nauha, | Zakariyáh, |
| Hizqiel, | Malákí. |
| Dániel, | |

Jadíd Ạhdnáma kí sab kitábon̲ ko jo aksar qabúl kí gaín̲ hain̲, ham bhí mánte aur qánúní samajhte hain̲, aur unke nám ye hain̲:

| | |
|---|---|
| Matí, | I Timtáus, |
| Marqus, | II Timtáus, |
| Lúqá, | Títus, |
| Yúhanná, | Filímún, |
| Ạamál, | Ịbráníon̲, |
| Rúmíon̲, | Yạqúb, |
| I Qurintíon̲, | I Patrus, |
| II Qurintíon̲, | II Patrus, |
| Galatíon̲, | I Yúhanná, |
| Afsíon̲, | II Yúhanná, |
| Filippíon̲, | III Yúhanná, |
| Qulussíon̲, | Yahúdáh, |
| I Tassaluníqíon̲, | Mukáshafát. |
| II Tassaluníqíon̲, | |

## VI.

### Ạtík Ạhdnáma ke bayán men̲.

Ạtík Ạhdnáma kuchh Jadíd Ạhdnáme ke barḳhiláf nahín̲, kyún̲ki Ạtík o Jadíd Ạhdnáme donon̲ men̲ hamesha kí zindagí báwasíle Masíh ke jo Ḳhudá aur

ádmí hai aur Ḳhudá aur ádmíon ke bích akelá hí darmíyání hai, sab ádmíon ko muyassar hai; is liye un kí jo baháne karte hain ki agle báp dádon ne sirf fání wạdon kí ráh dekhí, na suní cháhiye. Agarchi Masíhí log us sharíạt kí rít o rasm par jise Ḳhudá ne Músá kí mạrifat dí hai, páband nahín hain, aur na zarúr hai ki us ke mulkí ahkám kisí sarkárí intizám men lagáe jáwen; tis par bhí koí Masíhí us ke aḳhláqí hukmon kí farmánbardárí se ázád na rahe.

### VII.

### Ạslí yá Zátí Gunáh ke bayán men.

Zátí gunáh ádam kí pairawí karne par munhasir nahín (jaisá Palejíní qaum behúda kahtí hai) balki har ek ádmí kí ḳhássiyat kí buráí hai jo ki zátí hí ádam kí aulád se paidá hotí hai, jis se ádmí aslí pákízagí se dúr ho gayá aur apní ḳháss ạdat se hamesha buráí kí taraf máil hai.

### VIII.

### Iḳhtíyár kí Ázádagí ke bayán men.

Ádam ke gunahgár hone ke bạd ádmí kí hálat aisí ho gaí ki wuh áp ko apní zátí quwat aur kámon se ímán kí taraf mutawajjih nahín kar saktá aur na Ḳhudá se iltijá karne ke láiq ho saktá, is liye ham men itní táqat nahín ki ham aise achchhe kám karen ki jo Ḳhudá ko pasand aur maqbúl howen, bajuz is ke ki Ḳhudá ká fazl Yasụ́ Masíh ke wasíle se pahle hamáre shámil hál ho táki ham achchhí ḳhwáhish rakhen, aur jab ki ham men achchhí ḳhwáhish howe wuh hamárí madad kare.

## IX.

### A'DMÍ KE RÁSTBÁZ HONE KE BAYÁN MEN.

Ham Ḳhudá ke sámhne sirf apne Ḳhudáwand aur Naját denewále Yasú Masíh kí ḳhúbí ke sabab ímán láne se rástbáz gine játe hain, na ki apne kám aur liyáqat se; is wáste yih niháyat achchhí tạlím hai aur us men bahut tasallí hai, ki ham sirf ímán hí se rástbáz ṭhahráe játe hain.

## X.

### NEK KÁMON KE BAYÁN MEN.

Agarchi nek kám jo rástbáz hone ke bạd hote aur jo ímán ke phal hain, hamáre gunáhon ko dúr aur Ḳhudá kí saḳht ạdálat kí bardásht nahín kar sakte hain, tis par bhí we Masíh ke sabab Ḳhudá ko pasand aur maqbúl hain aur sachchhe aur zinda ímán se nikalte hain, yahán tak ki un se zinda ímán aisá sáf mạlúm hotá hai jaisá daraḳht apne phalon se pahchháná játá hai.

## XI.

### ZÁ'ID-UL-FARZ KÁM KE BAYÁN MEN.

Ḳhud iḳhtíyárí kám ạláwa aur bála hukm Ḳhudá ke jin ko zá'id-ul-farz kahte hain, bagair ghamanḍ aur bedíní ke nahín sikhláye játe; kis wáste ki un ke sikhláne se ádmí záhir karte hain ki ham na sirf itne hí kám karte ki jis qadr ham par wájib hai balki apne farz se aur ziyáda faráiz Ḳhudá ke adá karte hain; aur barḳhiláf is ke Yasú Masíh sáf farmátá hai, jab sab kuchh jo tumháre liye farmáyá gayá kar chuke, to kaho ki ham náláiq bande hain.

## XII.

### Rástbáz hone ke bạd Gunáh ke bayán men̲.

Har ek gunáh jo rástbáz hone ke bạd írádatan̲ o ámdan̲ kiyá játá hai wuhí gunáh nahín̲ hai jo Rúh ul-Quds ke barḳhiláf aur be muạ́f hai; is liye un ko jo rástbáz húe aur phir gunáh men̲ giraftár howen̲ taubá karne se inkár na kiyá jáwe, kyún̲ki yih ho saktá hai ki ham Rúh ul Quds ko páwen̲ aur bạd is ke us hí fazl ko jo hamen̲ diyá gáyá hai chhoṛkar gunáh men̲ paṛen̲ aur phir Ḳhudá ke fazl ke wasíle se uṭhkar apní chál o chalan árásta karen̲; is sabab se un par jo yih kahte hain̲ ki apní zindagí bhar ham phir gunáh nahín̲ kar sakte, yá un par jo sachche tauba karnewálon̲ se muạ́f hone ká inkár kaṛte hain̲ ilzám lagáyá cháhiye.

## XIII.

### Kalísiyá ke bayán men̲.

Masíh kí záhirí kalísiyá ímándáron̲ kí ek jamạat hai jis men̲ Ḳhudá ke pák kalám kí manádí kí játí hai aur Sacramenṭen̲ mại un sab chízon̲ ke jo us men̲ shámil hote durustí se mustạamal hain̲.

## XIV.

### Ạráf ke bayán men̲.

Romish tạlím jo ạráf, aur muạ́fí, aur múraton̲ aur tabarruk kí parashtish aur tázím karne aur muqaddason̲ se istídạ karne kí bábat hai, jhúṭhí aur behúdagí íjád hai, aur Kitáb i Muqaddas se us kí kuchh sabút nahín̲, balki kalám i Ḳhudá se saríhan̲ barḳhiláf bhí hai.

## XV.

### Kalísiyá men us Zubán ke bolne kí nisbat jis ko sab Log samajh saken.

Kalísiyá men Duá i Ámm aur Sacramenṭen kisí zubán men adá karná jise házirín na samajhte hon, Khudá ke kalám aur qadím kalísiyá ke dastúr ke barkhiláf hai.

## XVI.

### Sacramenṭon ke bayán men.

Masíh kí muqarrar kí húí Sacramenṭen sirf Masíhíon ke iqrár kí alámat yá nishán nahín balkí beshtar we ham par fazl aur Khudá kí mihrbání ke kháss nishán hain jin se wuh ham men nádídaní asar kartá hai aur hamáre ímán na sirf paidá hí kartá balki us ko mazbút aur qáim bhí rakhtá hai, aur jo Sacramenṭen hamáre Khudáwand Yasú Masíh ne muqarrar kí hain, so do hain, yane Baptismá aur Asháí Rabbání; aur ye pánch dastúr jin ko baze Sacramenṭ kahte hain, yane Dín par mustaqím o mustahkam honá, aur Taubá karná, aur Kalísiyá kí khidmat ká uhdá, aur Nikáh, aur ján kandaní kí hálat men Tel malná, Injíl kí Sacramenṭon men shumár na kiyá cháhiye, ki baze un men se Rasúlon kí nádurust pairawí karne se nikle, aur baze zindagí kí hálaten hain jo Injíl i Muqaddas men jáiz aur rawá hain; lekin we Baptismá aur Asháí Rabbání kí waza aur taur par nahín, kyúnki un men koí záhirí nishán yá rasm Khudá se muqarrar húá nahín haí.

Sacramenṭen dekhne yá liye phirne ke wáste Yasú Masíh se muqarrar nahín húín, balki is liye ki ham unhen achchhe taur se istiamál men láwen aur sirf un

shakhsoṉ ke liye jo láiq tarah se un par ạmal karte haiṉ we bahut fáidamand aur kámyáb hotí haiṉ; magar we jo unko náláiqí se lete haiṉ apne wáste sazá ká hukm taiyár karte, jaisá Pulús Rasúl kahtá hai. 1. Qar. xi, 29.

## XVII.

### Baptismá ke bayán meṉ.

Baptismá sirf mazhab ká iqrár aur mutafarriq hone ká nishán nahíṉ jis se Masíhí aur logoṉ se jinhoṉ ne Baptismá nahíṉ páyá pahcháne jáweṉ, balki sar i nau paidá hone ká bhí nishán hai.

Kalísiyá meṉ chhoṭe bachchoṉ ká Baptismá dená járí rahegá.

## XVIII.

### Ạsháí Rabbání ke bayán meṉ.

Ạsháí Rabbání sirf us muhabbat ká níshán hí nahíṉ jo Masíhíoṉ ko ápas meṉ ek dúsre se rakhná wájib hai, magar wuh hamáre bacháo aur naját ke liye jo Masíh kí maut se húí, ek Sacramenṭ hai, yaháṉ tak ki we jo us roṭí ko jise ham toṛte haiṉ aur us barkat ke piyále ko durústí o láiqí aur ímán se lete haiṉ, to Yasụ́ Masíh ke badan aur lahú meṉ sharíq hote haiṉ.

Yih khiyál ki Ạsháí Rabbání meṉ roṭí aur mai kí máhíyat badal játí, Kitáb i Muqaddas se sábit nahíṉ ho saktá hai, aur Sacramenṭ ká nihád ko bígáṛ detá hai, aur us ne bahut se ímán i bátil ko jagah diyá hai.

Ạsháí Rabbání meṉ Yasụ́ Masíh ká badan sirf ásmání aur rúhání taur par diyá liyá aur kháyá játá hai, aur wuh wasíla ki jis se Yasụ́ Masíh ká badan Ạsháí Rabbání meṉ liyá aur kháyá játá hai ímán hai, aur is

Sacrament ká rakh chorná yá liye phirná, uṭháná yá parastish karná, Masíh ke hukm se nahíṉ húá.

## XIX.

### Donoṉ Qism ke bayán meṉ.

Ḳhudáwand ke piyále ká jamạat se inkár karná na cháhiye, kis wáste ki Ashái Rabbání ke donoṉ hisse Masíh ke muqarrar karne aur farmáne se sab Masíhíoṉ ko barábar dená wájib hai.

## XX.

### Masíh kí ekhí Qurbání ke bayán meṉ jo Salíb par púrí aur kámil húí.

Masíh kí qurbání jo ek dafạ púrí húí tamám dunyá ke zátí aur ạmalí gunáhoṉ ká kámil rihái aur kafárá aur ịwaz hai, aur is ke siwá gunáh ke wáste koí aur ịwaz yá badlá nahíṉ hai; is liye Mássoṉ ká chaṛháná jis meṉ bạze kahte haiṉ ki Priest zindoṉ aur murdoṉ ke dukh aur gunáh ke dúr karne ke liye Masíh ko guzrántá hai, kufr kahání aur ḳhatarnák fareb hai.

## XXI.

### Ḳhádim-ud-Dín ke Nikáh ke bayán meṉ.

Masíh ke Ḳhádim-ud-dín ke liye sharíạt i Ḳhudá meṉ kuchh hukm nahíṉ húá ki we mujarradí ká ạhd kareṉ yá nikáh se parhezgár raheṉ; is wáste unheṉ aur sab Masíhíoṉ ko jáịz hai ki we apní ḳhushí se jaisá munásib samjheṉ apní saláhiyat kareṉ.

## XXII.

### Kalísiyá kí Rít aur Rasm ke bayán meṉ.

Yihí zarúr nahíṉ hai ki har jagah aur har maqám meṉ rít aur rasm eksáṉ howeṉ, kyúṉki hamesha se har rít aur rasm mutafarrik hotí áí haiṉ, aur mulk aur zamáne

aur ádmí ke taríqon ke muáfiq badal já saktín hain, bajuz is ke ki kuchh hukm Khudá ke barkhiláf muqarrar na kiyá jáwe; aur jo koí apní kháss dánist aur khushí aur iráda se apní kalísiyá kí rít aur rasmon ko jo kalám i Khudá ke barkhiláf nahín aur awám se muqarrar aur pasand kí gaín hain záhiran tor dále, to us ko barmalá tambíh zarúr hai táki aur log aise karne se ki jaise wuh jo kalísiyá ke dastúron ke barkhiláf thokar khilátá aur apne kamzor bháí kí tamíz ko bigárá kartá hai, khauf karen. Har ek mufassil kalísiyá rít o rasm ko muqarrar aur tabdíl aur mansúkh kar sake jis jihat se ki sab báten árástagí ke liye kí jáwen.

## XXIII.

## Amriká ke United States ke Hákimon ke bayán men.

[ Chúnki yih qánún sirf United States kí bábat hai, is wáste tarjumá na kiyá gáyá, magar wuh tafsír jo uske sáth hai yahín likh dí gaí hai. ]

Tafsír—Málí amárat o intizám kí nisbat ham yaqín karte hain ki Masíhíon aur khásskar Masíhí Ministeron par farz hai ki we apne aise darjewále hákimon ke jis mulk men we rahte hain mutí rahen, aur har láiq taur se unkí farmánbardárí karne kí taqíd karte rahen; is liye yaqín hotá hai ki sab hamáre Preacher aur log, jo sarkár Angrezí yá kisí dúsre sarkár ke amal men hon sulh andesh aur bá tartíb rayá kí tarah salúq karen.

## XXIV.

## Masíhíon ke Mál ke bayán men.

Masíhíon ká mál aur daulat banisbat haqq aur dastáwez aur milkíyat kí mushtarak nahín hai, jaisá ki baze be wafáí se láfzaní karte hain, báwajúd is ke har ádmí ko

wájib hai ki áp garíbon̲ ko apne mál men̲ se tá ba maqdúr ḳhairát kare.

### XXV.

#### Masíhíon̲ ke Half ke bayán men̲.

Jaisá ham iqrár karte hain̲ ki Masíhíon̲ ko be fáida aur be andesha qasm aur half uṭháná hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh aur us ke Rasúl Yạqúb se manạ kiyá gayá hai, waisáhí ham jánte hain̲ ki Masíhí mazhab jab ki hákim ko matlúb ho, ímán aur muhabbat ke wáste half uṭháne ko manạ nahín̲ kartá, is súrat men̲ ki wuh Rasúl kí tạlím ke muwáfiq ạdl aur insáf aur sachchái ke sáth howe.

---

## BA'B II.

### QA'WÁỊD I ẠMM.

#### Muttahid o Muttafiq Society ká Taríq o Maqsad aur Qawáịd i A'mm ke bayán men̲.

(1) San 1739 ke ákhir men̲ áṭh das ádmí jo apne gunáhon̲ se ḳhúb ágáh hokar qáil the, aur dil o ján se ázádagí ke liye zárí karte the, shahr i London men̲ Pádrí Wesley sáhib pás áe, aur dúsre din do tín auron̲ ne un ke rafíq hoke yih ạrz kí, ki A'p thoṛá waqt hamáre sáth duạ́ mángne men̲ sarf kíjiye, aur hamen̲ samjháiye ki kis tarah ham us ánewále gazab se jo hamesha hamáṛe siron̲ par jhúm rahá hai, naját páwen̲. Táki is baṛe kám ke wáste ziyáda fursat ho, us ne ek din muqarrar kiyá ki us

meṉ sab ikaṭṭhe hokar áyá kareṉ; so we usí waqt se haftewár har Jumarát kí shám ko jamạ húá karte the, aur wuh unheṉ aur auroṉ ko jinhoṉ ne un ke sharík hone kí ḳhwáhish kí (kyúṉki un ká shumár roz ba roz baṛhtá játá thá) aisí nasáih jo un ke liye fáidamand samjhíṉ, waqt ba waqt detá rahá; aur we hamesha apní majlis ko duạ ke sáth jo ki apní apní zarúriyát ke mutábiq thí, ḳhatm kiyá karte the. Is tarah muttafiq Society i mazkúr ká auwal Europe aur bạdahú Americá meṉ ágáz húá thá.

(2) Yih Society sirf "un ádmíoṉ kí ek jamáạt hai jo díndárí kí súrat meṉ hokar us kí qudrat kí talásh karte, aur jo duạ máṉgne aur nasíhat sunne aur muhabbat se ápas kí nigahbání karne ke liye muttafiq ul ráe haiṉ, táki apní naját ke wáste ek dúsre kí madad kareṉ."

(3) Har Society (kalísiyá) muwáfiq apní sakúnat kí jagah kí chhoṭí chhoṭí jamáạtoṉ meṉ jo *cláss* kahlátá hai munqasim hai, táki ásání se mạlúm ho sake ki we haqíqat meṉ apní naját ke liye fikrmand haiṉ yá nahíṉ; aur har ek *cláss* meṉ qaríb bárah ádmíoṉ ke haiṉ, jin meṉ se ek *Leader* (Hádí) mausúm hai; aur us par yih farz hai,

I. Ki haftewár ek dafạ apní cláss ke har ek member ko dekhe, táki

1 Wuh daryáft kare ki kis tarah un kí arwáh bahramand hotí haiṉ;

2 Ki jaise wuh waqt ba waqt munásib samjhe, saláh dewe aur intizám kare aur tasallí o nasíhat farmáwe;

3 Aur jo kuchh we Preacher aur kalísiyá aur garíboṉ ke wáste madad dení ko rází hoṉ jamạ kare, aur ạláwa is ke yih bhí kare,—

II. Ki haftewár apní kalísiyá ke Ḳhádim-ud-dín aur Sṭewardon̲ (Muḳhtárkáron̲) se muláqát karte rahen̲, táki,

1 Unkí jo bímár yá bad ráh hon̲ aur nasíhat ko nahín̲ mánte hon̲, Ḳhádim-ud-dín ko ittilạ́ dewe;

2 Aur jo kuchh apní cláss ke memberon̲ se guzashtá hafte men̲ wasúl húá hai, Sṭewardon̲ ko somp dewe.

(4) Un ádmíon̲ se jo in kalísiáon̲ men̲ shámil húá cháhen̲, peshtar sirf yihí matlúb hai, ki we ánewále gazab se bhágne aur gunáhon̲ se naját páne kí tamanná rakhen̲; aur jab ki yih iráda fil-wáqị dil men̲ qáim hotá, to wuh apne phalon̲ se sáf záhir hogá. Pas, yiḥ lázim hai ki jo koí in kalísiáon̲ men̲ shámil rahte hon̲, to apní naját kí ḳhwáhish záhir karte rahen̲, is tarah,

*Awwalan,*—Ki we kisí tarah kí badí na karen̲, aur *har ek qism kí burái se* jo aksaron̲ men̲ ráij hai, parhez karen̲—maslan:

Ḳhudá ká nám befáida lená,

Ḳhudáwand ke din ko dunyáwí kám bajá láne se aur ḳharíd o faroḳht karní se nápák karná,

Mast honá aur tund sharábon̲ kí ḳharíd o faroḳht karní, yá siwá hálat zarúrí ke un ko píná,

Mard aur ạurat aur bachchon̲ ko ba-iráda gulámí men̲ rakhná, yá un kí ḳharíd o faroḳht karní,

Laṛná aur jhagṛá karná, Bháí ke úpar nálish karní,

Búráí kí ịwaz búráí karní, Gálí kí ịwaz gálí dení,

Ḳharíd o faroḳht men̲ bahut sí báten̲ karní,

Bilá mahsúl mahsúlí chízon̲ kí ḳharíd o faroḳht karní,

Kisí chíz ká súd mạmúlí se ziyáda dená yá lená,

Saḳht aur befáida guftagú karní, ḳhásskár hákim aur ministeron̲ kí búráí men̲.

Aisá kám karná jo ki ham jánte hain ki Khudá ke jalál ke liye nahín hai; yane—

Zewarát aur qímatí libás pahinná,

Aise tafarruj karná jo Khudáwand Yasú Masíh ke nám se na hon,

Aise rágon ká gáná aur aisí kitábon ká parhná jo ki Khudá kí pahchán aur muhabbat kí taraf máil nahín kartín,

Názuk aur tanparast honá,

Zamín par mál ká jama karná,

Bilá ihtimál adá karne ke qarz lená, aur bilá ihtimál qímat dene ke mál le lená.

(5) Un sab logon ko jo in clásson men shámil rahte hon yih lázim hai, ki we apní naját kí khwáhish in kámon men dikhláte rahen, maslan,—

*Doyam*, Nekí karní, aur maqdúr bhar har tarah rahm karná; sab ádmíon se jaisá mauqa aur jis tarah mumkin ho, har tarah kí bhaláí karní,

Un ke *jismoñ kí* jis qadr Khudá ne maqdúr diyá hai, yane

Bhúkhon ko khuráq aur nangon ko poshák dení,

Bímár aur qaidíon kí iyádat aur madad karní; aur siwá is ke,

Un kí *arwáh kí* jin se hamárí rabt ho, is wajah se talím dení aur intizám farmáná aur nasíhat dení, aur usí talím i jazb ko ki ham nekí na karen jab ki hamáre dil us men na hon, radd karná; aur bhalá karná, khusúsan un ká jo ahl i ímán hain, aur un ká jo aise hone ká zár rakhte hain, aur banisbat agyár kí un ko pasand karke khidmat dení, aur ápas men len den karná aur kár bár men ek dúsre kí madad karní, khásskarke is sabab se

aisá kiyá cháhiye ki dunyá sirf apnon hí se muhabbat rakhtí hai,

Har tarah kí koshish aur salámat rawí karní, táki Injíl Muqaddas par tuhmat na lage,

Bardásht ke sáth us daur men jo un ke sámhne á parí hai daurná,

Apná inkár karná aur roz marra apní salíb uṭhání,

Masíhí lạn tạn kí bardásht karke dunyá kí gandagí aur kúre kí mánind honá,

Aisí intizárí karní ki Ḳhudáwand kí ḳhátir gair ádmí un ke haqq men har tarah kí búráíán jhúṭh se kahenge.

( 6 ) Un sab logon se jo in clásson men shámil rahte hon yih matlúb hai, ki we apní naját kí ḳhwáhish záhir karte rahen, ki Ḳhudá ke in sab faráizon par dhyán rakhen: maslan,

Ḳhudá kí ámm ibádat aur kalám kí ḳhidmat aur Asháí Rabbání, aur duạ i ḳhángí, aur duạ i gosha aur nawishton kí talásh aur roza yá parhezgárí men mashgúl o maujúd howen.

( 7 ) Ye báten i mazkúra hamárí kalísiyá ke qawáịd i ámm hain; aur in sab ko Ḳhudá ne apne likhe húe kalám men jo hamáre ímán aur istiạmál ke liye ekhí aur muktafí qáịda hai, sikhláyá hai; aur ham jánte hain ki us kí Rúh bedár dilon par in sab ko naqsh kar detí hai. Agar koí ham men se aisá ho ki un ko na máne aur ádatan toṛ ḍále, to unhí muháfizon ko jinhen us rúh ke liye hisáb dená paṛegá, ittilạ karní cháhiye; aur ham us kí bad taríqon kí bábat nasíhat denge, aur chand roz tak us kí bardásht karenge; lekin jab bhí wuh tauba na kare, to hamáre darmíyán áge ko na rahegá; ham ne apní arwáh ko bacháyá hai.

## FASL IV.

### ĢULÁMÍ KE BAYÁN MEN.

*Sawál.* Taríq i gulámí kí beḳh karní ke liye kyá karná cháhiye?

*Jawáb.* Ham apne nazdík gulámí jaisí peshtar bahut burí samajhte the, ab bhí waisíhí jánte hain; aur insán kí ḳharíd o faroḳht karní, aur un ko misl aur ashyá kí raḳhná saríh Ḳhudá aur zátí sharíạt ke barḳhiláf hai, aur ạláwa is ke *Golden Rule,* aur us qáịda ke bhí jo hamárí Discipline men mundaraj hai, barạks hai, jis ká yih manshá hai ki jitne ashḳhás ham men hain, "kisí tarah kí badí na karen," aur "har qism kí buráí se báz rahen;" is liye ham apne sab Preacheron aur aur logon ko muhabbattáná aur dostáná saláh dete hain, ki we is badí i ạzím se mubarrá rahen, balki jahán tak ho sake us ke iḳhráj men rawá aur Masíhí har taur se koshish karen.

## FASL V.

### BAPTISMÁ KE BAYÁN MEN.

1. Har bálig ko apne wáste aur baptismá pánewále laṛkon ke liye un ke wálidain ko iḳhtiyár hai, ki gotá yá ábpáshí yá unḍelne ke taur par baptismá páwen.

2. Ham kisí tarah se baptismá dene yá lásh ke dafnáne ke wáste kuchh ujrat na lewen.

## FASL VI.

### ẠSHÁÍ RABBÁNÍ KE BAYÁN MEN.

*S.* Kyá Ạsháí Rabbání ke taqsím karne kí kuchh hidáyaten dí jáwengín?

1. *J.* We jinhen us ke ghuṭne ṭekkar lene men ishtibáh ho, khaṛe hokar yá baiṭhkar us ko lewen.

2. Koí shakhs Ashái Rabbání men sharík na howe jo us jurm ká mustaqill hai, ki jis kí jihat se koí member hamárí kalísiyá se nikálá jáwe.

---

## FASL VII.

### SHÁDÍ KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. Kyá ham ne apní kalísiyá men shádí kí bábat koí buráí dekhí hon?

*J.* Hán; bahutse hamáre memberon ne táríkdil shakhson ke sáth shádí kí thí, aur is sabab se yih burá natíjá niklá ki we yá to apní zindagí bhar díndárí se roke rahe, yá tabáhí ke álam men phir á gae hain.

*S.* 2. Is bát kí himmat toṛáne ke liye kyá kar sakte hain?

*J.* *a.* Har ek Preacher ko Rasúl kí nasíhat jārí karní cháhiye, kí "Tum beímánon ke sáth ná láiq júe mat juṭe jáo, 2 Cor. vi, 14.

*J.* *b.* Sabhon ko nasíhat dení cháhiye ki aise bhárí muámalon men apne sanjída bháíon kí saláh ke bagair qadam na dharen.

*S.* 3. Kyá kisí aurat ko apne má báp kí marzí ke barkhiláf shádí karní wájib hai?

*J.* Aksar us ko wájib nahín hai, magar wájib bhí hai dar hálate ki (1) kisí súrat se apní úpar shádí karní farz samjhe, aur (2) ki us ke má báp kisí Masíhí ke sáth shádí karní ko bilkull mana karte hain, to un kí be saláh use shádí kar dení rawá hai; taubhí munásib nahín ki koí Methodist preacher us se shádí kare.

Ham apne logon ko un logon se jo hamárí kalísiyá ke nahín, shádí karní ká inkár nahín karte, basharte ki we díndárí kí súrat men hokar us kí qudrat ko talásh karte hon; magar hamárá iráda mustaqill hai ki un logon se jo bayán i mazkúr ke muwáfiq bilkull nahín karte, shádí karní ko mana karen.

---

## FASL VIII.

### Poshák ke bayán men.

*S.* Kyá ham ko poshák kí qawáid men isrár karná cháhiye?

*J.* Har tarah se. Yih to poshák pasand karne kí jagah nahín hai. Is liye hamáre logon ko Rasúlí qáide ke taur par nasíhat mánní cháhiye, ki we apne taín sone aur motí aur qímatí libás se árásta na karen, 1 Tim. ii. 9.

# BÁB II.

## KALÍSIYÁ KE MEMBERON KÍ BÁBAT.

### FASL I.

### KALÍSIYÁ MEN MEMBERON KE DÁKHIL HONE KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. Náláiq ádmíon kí charb zubání se bachkar un ko Kalísiyá men áne se kis tarah roken?

*J.* 1. Koí bajuz sifárish us Leader kí jis ke class men wuh imtihán par kam se kam chha mahíne tak milá na rahá aur baptismá e yáfta na húá, aur aláwa is ke ki us ne kalísiyá ke rú ba rú Minister in Charge (Amánat i khádim ud dín) ke sawálon se apní ímándárí kí sihhat ko, aur ki wuh kalísiyá ke qawáid par mustaid o mashgúl hone ká razámand hai bá khúbí záhir na kiyá, to kalísiyá men dákhil na hogá; táham agar kisí aur momini kalísiyá ká láiq member hamáre sharík húá cháhe aur mamúlí istifsár ká jawáb qarár wáqi de sake, to dafatan púrí sharákat men shámil kar liyá jáegá.

*J.* 2. Koí bilá sifárish kisí kí jis se tum wáqif ho, yá jab tak wuh do tín dafa cláss men házir na ho, imtíhánbardárí men shámil na hogá.

*J.* 3. Auwal i auwal jab ki we jama howen, un ke rú ba rú qawáid parhná.

*S.* 2. Ham memberon kí mudákhilat o mardúd karne men kis tarah ziyádatar mutafakkir hon?

*J.* Official (Uhdedár) Minister yá Preacher har ek Quarterly Meeting (Simáhí majlis) par un logon ke nám jo kalísiyá men dákhil húe hon yá khárij kiye gae hon, záhir kare.

## FASL II.

### Kalísiyá kí nisbat Mustabag Laṛkon ke bayán men.

*S.* 1. Kyá sab bachche baptismá páne ke mustahaq hain?

*J.* Hán; hamárá qaul hai ki sab bachche kafáre kí niạmaton aur fawáid ke báịs, jin men unhín ke liye shart nahín, Ḳhudá kí bádsháhat men dáḳhil hain, aur is liye baptismá páne ke láiq hain; lekin jab ki tifláná baptismá dene se yih samjhá játá ki mazhabí tạlím aur taríqa bhí dená hogá, is liye un má báp aur muháfizon se, jo ki apne bachchon ko istibág ke liye láte hain, yih matlúb hai ki we bahut mihnat se un ko Ḳhudá ke kálám ke mutábiq tạlím o parwarish karen; aur we bhí sanjídagí se is farz ke liye nasíhat aur ímándárí ke wáste dil o ján se targíb diye jáwen.

*S.* 2. Mustabag laṛkon men kalísiyá se kyá nisbat hai?

*J.* Ham yaqín karte hain ki sab mustabag laṛke Ḳhudá ke záhirí ạhd men shámil húe hain, aur ki we kalísiyá kí ḳháss nigahbání aur ḳhabardárí ke taht men hain.

*S.* 3. Hamárí kalísiyá ke mustabag laṛkon ke wáste kyá karná cháhiye?

*J.* 1. Preacher in charge ek Register sahíh o durustí se rakhe, ki jis men sab mustabag laṛkon ke nám jo us ke tạalluq men hain, aur un kí paidáish aur istibág páne kí táríḳh aur waldíyat aur sakúnat mundaraj howen.

*J.* 2. Das baras kí umr yá us se peshtar, Preacher in charge kalísiyá ke sab mustabag laṛkon ko classon men shámil kare, aur un ke wáste láiq leaderon ko hasb-i-zarúrát aurat yá mard muqarrar kare, jin ká farz yih hai ki haftawár class men unko dekhen aur istibág kí khaslat aur maqsad aur faráiz aur dín kí un sacháíon ko jo ki naját kí dánáí ke liye zarúr hain sikhláwen, aur un ko tákíd karen ki we bátartíb fazl ke wasílon par maujúd o mustaid rahen, aur saláh dewen ki we bilfail apne dil aur zindagí Khudá ko nazar karen, aur un kí díní hál kí bábat daryáft karen; aur níz bilá mustabag laṛke in classon se roke na jáwen.

*J.* 3. Jab ki un kí umr mazhabí faráiz ke khúb samajhne ke láiq ho, aur ánewále gazab se bhágne kí árzú záhir karen, aur gunáh se bachne kí tamanná rakhen, to unke nám, bá razámandí un kí, Probationer (Imtihánbardár) kí fihrist men mundaraj hon; aur agar we díndárí kí ádaton ko baṛháte rahen, tab un ko hamárí kalísiyá ke púre memberon kí sharákat men bá sifárish us leader kí jis ke sáth we kam se kam chha mahíne class men mile rahe hon, dákhil karná cháhiye; darhále ki we kalísiyá ke rú ba rú istibág ke ahd ko qabúl karen, aur talím aur árástagí ke mamúlí sawálon ká jawáb den.

*J.* 4. Jab kabhí mustabag laṛká yatímí yá aur kisí wajh se Masíhí nigahbání se mahrúm rah jáe to cháhiye ki Preacher in charge us kí tamám kaifíyat daryáft karke Leaders Meeting (Majlis i peshwá) ko ittilá dewe; aur us laṛke kí Masíhí talím ke liye aisí tadbír karná cháhiye jo ki us ke hál ke láiq aur munásib ho.

# BÁB III.

## FAZL KE WASÍLE.

---

### FASL I.

### ÁMM PARASTISH KE BAYÁN MEN.

*S.* Kyá kyá hidáyaten kí jáwen, táki ám parastish Khudáwand ke din men hamáre darmiyán eksán howe?

*J.* 1. Subh kí ibádat men gáná aur duá mángná aur Atíq o Jadíd Ahdnáme men se ek ek sabaq parhná aur waz karná.

*J.* 2. Do pahar yá shám kí ibádat men gáná aur duá mángná aur ek yá do sabaq kitáb i muqaddas se parhná aur waz karná.

*J.* 3. Us din jab Asháí Rabbání taqsím ho muqaddas kitáb ke sabaq parhne se mazúr rahen.

*J.* 4. Sacramenton ke dastúr aur lásh ke dafnáne men hamárí Ritual (áín i dín) bilá uzr istimál karná cháhiye, aur ámm parastish ke har mauqa par auwal namáz ke khatm karne men Khudáwand kí duá mushtamil ho, aur házirín bhí ise samajhkar áwáz se us ke parhne men sharík hon, aur har ibádat ke ikhtitám par ek Tamjíd i Taslís gáí jáwe, aur majlis kí barkhást hone men Salát i Rasúl hamesha talaffuz kí jáwe.

5. J. Sab log is bát se khúb samjháe jáwen ki we in tamám ámm parastish kí taríqon men sharík howen, khásskar hamáre Ritual kí duá ke mutábiq jawáb dewen.

J. 6. Jahán mumkin ho Itwár men Society jama howe.

## FASL II.

### Rúh aur Sachchái se Gáne ke bayán men.

*S.* 1. Ham kis tarah banáwat se gít gáne kí muháfazat karen?

*J.* 1. Jaisá mauqa ho waise gíton ko pasand karná, aur bahut sí yane dafatan chár yá pánch áyaton se ziyáda na gáná.

J. 2. Tán ras ke mutábiq howe, aur ádmí bahut áhista áhista na gáwen.

J. 3. Har Society men muqaddas ilm i músiqí kí taraqqí karne ke liye wájib-l-koshish karná.

J. 4. Har Society men gít gáne ke liye ek yá do rahnumá muqarrar kiye jáwen.

J. 5. Chúnki gít gáná parastish i Ilâhí ká ek juz hai, cháhiye ki sab us men muttafiq-ul-lafz howen, is liye nasíhat dená ki na sirf das ádmíon men se ek balki majlis ká har ek mutanaffis gáwe.

---

## FASL III.

### Class Meeting ke bayán men.

*S.* 1. Classon ke Leader kis tarah ziyádatar kárguzár hon?

J. 1. Un men se har ek ká jáiza liyá jáwe ki wuh apne class ko kis tarah chalátá hai, aur yih ba-hoshyárí aur simáh men kam se kam ek martaba kamál durústí se howe; aur is ke karne ke liye muktafí waqt cháhiye.

J. 2. Sab leader khabardárí se daryáft karen ki un ke class ká har ek member kis tarah bahramand hotá

hai, aur sirf yihí nahíṉ ki wuh záhirí qawáịd mántá ho, balki ịlm aur muhabbat i Iláhí meṉ bhí taraqqí kartá rahe.

*J*. 3. Sab leader aksariya aur kusháda dilí se apne muhtamim se guftagú kareṉ.

*S*. 2. Kyá aur kuchh ho saktá hai ki class meeting ziyáda rúh afzá aur mufíd ho jáwe?

J. 1. Náláiq leaderoṉ ko mauqúf karná.

J. 2. Leader kabhí kabhí ápas meṉ apne classoṉ ko badalte raheṉ.

J. 3. Daryáft kareṉ ki kaun kaun leader sab se achchhe haiṉ, aur jaháṉ tak ki mumkin ho wehí leader aur classoṉ ko dekhá kareṉ.

J. 4. Dekheṉ ki sab leader na sirf baṛí tamíz ke ádmí hoṉ, balki Ḳhudá kí taraf bhí haqíqatan rujụ́ rakhte hoṉ.

J. 5. Sab leader aisí kitáboṉ ko silsilawár paṛheṉ, aur síkheṉ ki jin se we apne kám meṉ ziyádatar láiq hoṉ, aur khásskar un kitáboṉ ko jo ki unkí nawishtoṉ kí waqfíyat baṛháweṉ, aur nasíhatoṉ kí un áyatoṉ se jo ki Masíhí tásír paidá kartíṉ hoṉ ágáhí karáweṉ mutálạ kareṉ; aur jaháṉ ho sake Preacher leaderoṉ kí muqarrarí kitáboṉ meṉ imtịhán liyá kareṉ.

## HISSA II.

### KALÍSIYÁ KÍ HUKÚMAT KE BAYÁN MEN.

## BÁB I.

### CONFERENCE.

### FASL I.

#### GENERAL CONFERENCE KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. General Conference men kaun kaun shámil hotá hai, aur us ká dastúr ul ạmal aur ikhtiyár kyá hai?

*J.* 1. Har Annual Conference ke tís tís memberon men se ek member General Conference men dákhil hotá hai, aur Annual Conference kí marzí se we member ba báịs buzurgí ụmr yá bazaríạ pasand karne ke Annual Conference ke mutạaiyin howen, dar súrat ki unhon ne jab se we Annual Conference kí imtihánbardárí men shámil húe chár baras tak Injíl kí manádí kí ho, aur Annual Conference ke waqt men us ke púre member húe hon.

J. 2. General Conference May mahíne kí pahlí táríkh san 1812 Ịswí ko shahr i New York men jamạ húe, aur bạd azán hamesha ek martaba chár baras men May kí pahlí táríkh ko jahán General Conference muạiyan farmáwe faráham howe; par ạmm muhtamim (Bishops) yá un kí kasratrái sab Annual Conference kí do tihái kí ijázat o mashwarat se, yá agar koí ạmm muhtamim na ho to dohí tihái sab Annual Conference kí

kisí waqt men General Conference ke bulá lene ká ikhtiyár rakhe, aur wuhí bá dastúr mansúb hoke chalí jáwe.

J. 3. Jab tak sab Annual Conference kí do tiháí bheje húe member General Conference men házir na hon, tab tak uská kár o bár na kiyá jáwe.

J. 4. Ek ámm muhtamim General Conference ká President howe; aur agar koí un men se házir na ho to General Conference wáste zamán i hál ke áphí men se apná President pasand kare.

J. 5. General Conference ká ikhtiyár howe ki hamárí kalísiyá ke wáste sharáit i zail ke muwáfiq qawáid o dastúr ul amal muqarrar kare, maslan: Shart (1.) General Conference hamáre Qawáid i mazhab ko tagaiyur o radd badal na kare, aur na hamárí maujúd o muqarrar húí talím ke barkhiláf koí náe Qawáid i talím muqarrar kare.

(2.) Wuh kisí Annual Conference ke chaudah chaudah memberon men ek se ziyáda yá har paintális men ek se kam ko apne shumár men shámil hone kí ijázat na dewe, dar hálate ki jab kisí Annual Conference men us shámil hone kí mikdár kí do tiháí báqí ho to wuhí Annual Conference us qasr ke liye ek aur member bhej sake, báwajúde ki koí Annual Conference do member ke bhejne se máni na howe.

(3.) Wuh hamárí kalísiyá kí hukúmat ke kisí juz o qáida ko is murád se, ki Bishop yá ámm saiyáhí muhtamim ke uhda radd o mansúkh ho jáwe, tagír o tabdíl na kare.

(4.) Wuh hamárí muttafiq Society ke Qawáid i ámm radd o badal na kare.

(5.) Wuh hamáre Minister aur Preacheron se un ke huqqúq i makhsús mahrúm na kare ki we committee ke rú ba rú apne muqaddama pesh na láwen, aur appeal na karen, aur na hamáre memberon ko un ke huqqúq se roke ki we Society yá committee ke sámhne apne muqaddama pesh na láwen yá appeal na karen.

Wuh Book Concern aur Charter Fund ke mahásil ko kisí aur murád se bajuz is ke ki saiyáhí aur záid-ul-ihtiyáj aur sál khurde aur khidmat rasíde aur unkí bíbí o bewá aur bachchon ke wáste kharch na dewe, báwajúde ki jab tín chauthái sab Annual Conference ke memberon ke apne apne Conference men házir hoke ittifáq o sifárish karen tab mutaqib General Conference kí do tihái kí kasratrái siwáe pahle ke sab shart i mazkúr ko tabdíl kare; aur bhí aláwa is ke jab kabhí General Conference kí do tihái peshtar kisí tabdíl kí sifárish ko manzúr kare, aur bad is ke sab Annual Conference ke tín chauthái bhí muttafiq hokar muwáfiq mazkúri bála ke qabúl karen, tab we tabdíl rawáj pátí rahengín.

---

## FASL II.

### Annual Conference ke bayán men.

*Sawál* 1. Annual Conference men kaun kaun shámil hote hain?

*Jawáb.* Sab traveling (Saiyáhí darje) Preacher jo khádim-ud-dín kí hálat men dákhil ho chuke hain, aur we bhí jo is hál ke imtihánbardár hote hain.

*S.* 2. Kaun Annual Conference ke jama hone ká waqt thahráwe?

*J.* Sáhibán i Bishop; aur we Annual Conference ke jamạ rahne ke liye kam se kam ek hafta kí ijázat dewe.

*S.* 3. Annual Conference kí jáe jamạ ko kaun ṭhahráwe.?

*J.* Har Annual Conference apní jáe jamạ ko muqarrar kare; magar kisí ná-dída sabab se us ko badal karná zarúr hai to Preacher yá Preachers in Charge us jagah aur us District ke Presiding Elder ko jahán̲ jáe jamạ mukarrar húí thí us kí tabdíl karne ká iḳhtiyár hogá; lekin jahán̲ tak mumkin ho us Conference ke Presiding Elderon̲ kí bilá mashwarat un ko yih iḳhtiyár hásil na hogá.

*S.* 4. Kaun Annual Conference ká President howe?

*J.* Ek Bishop sáhib; aur agar koí Bishop házir na ho to Annual Conference ká wuh member jis ko Bishop sáhib ne ṭhahráyá hai President howe; magar koí us se muqarrar na húá ho, to Conference apne Elderon̲ men̲ se bagair bahs ke qurạ ḍálkar President pasand kare.

*S.* 5. Ham Annual Conference men̲ aksar kis tartíb o wajah se ạmal karen̲?

*J.* Ham ko istifsár i záil karná cháhiye:

Auwal, ki imtihánbardárí men̲ kaun preacher dáḳhil húe hain̲?

2. Kaun imtihánbardárí men̲ rahte hain̲?

3. Kaun púrí sharákati Conference men̲ dáḳhil hain̲?

4. Deacon kaun hain̲?

5. Is sál men̲ kaun mujtabá hokar Elder muqarrar húe?

6. Kaun is sál men̲ kám i marattib se ruḳhsat lekar muqím hain̲?

7. Záid-ul-ihtiyáj Preacher kaun hain̲?

8. Sál khurda aur kám se nátawán Preacher kaun hain?

9. Is sál men sharákat i Conference se kaun khárij kiye gaye?

10. Is sál men sharákat i Conference se kis ne rukhsat lí?

11. Kyá sab preacher raftár o guftár men be aib hain?

12. Is sál men kis ká intiqál húá?

13. Kalísiyá ke member kitne hain?

Sál guzashta men kitnon ne intíqál kiyá?

Imtihánbardár kitne hain?

Local Preacher kitne hain?

Guzre húe sál men kitne bálig i mustabag húe hain?

Guzashta sál men kitne tifl i mustabag húe hain?

Makán i kalísiyá kitne hain?

Un kí tashkhís kyá hai?

Jumla záid ul ihtiyáj ke wáste kis qadr jama húá hai?

Jumla Missionary Society ke wáste kis qadr jama húá hai?

Jumla Tract Society ke wáste kis qadr jama húá hai?

Jumla American Bible Society ke wáste kis qadr jama húá hai?

Jumla Sunday School Union ke wáste kis qadr jama húá hai?

Itwár ke school kitne hain? Aur un ke ahl i khidmat aur un ke muallim kitne? Aur un ke tálib i dín kitne hain? Aur un ke kutub kháne men kitní jild hain?

14. Záid-ul-ihtiyáj Preacheron aur Preacheron kí bewáon aur yatímon ke liye aur un ke jabr i nuqsán ke

wáste jinhon ne apne ịláqe (circuit) men apní talab i mạmúlí nahín páí kis qadr rupae cháhiye?

15. In maqásad i mazkúra ke wáste kitná jamạ húá, aur kis tarah sarf húá?

16. Is sál men Preacher kahán kahán muqám pazír hain?

17. Dúsrá Conference kis jagah par aur kab jamạ howe?

*S.* 6. Ạláwa in sab ke Annual Conference men kuchh aur kár o bár hai?

*J.* 1. Deacon aur Elder ká mujtabá aur muqarrar karná.

2. Har Annual Conference se yih matlúb hai ki wuh sab mission kí jo us kí haddúd men hon taqaiyud se tahqíq karke un ko jo ḳhud apní parwarish kar saktá ho apne missionon kí fihrist men ziyáda shámil rahne na dewe.

*S.* 8. Annual Conference ḳí nisbat kuchh aur hidáyaten báqí hain?

*J.* Unsaṭh Conference ek sál men howen.

2. Har Annual Conference ek Secretary muqarrar kare jo us ke muạmlát ek daftar men darj kartá rahe, aur Conference ke President aur Secretary apní dastḳhatt us par sabt karen, aur us daftar ká ek musanná General Conference ko bhejen.

3. Har Annual Conference apne Secretary kí mạrifat un Itwár ke school kí tạdád jo us kí haddúd men hote hain mại aur jitní báton ke jo Sunday School Union kí tartíb i naqsha aur Preacheron kí Annual Report men mundaraj hain muwáfiq jawáb 13, Sunday School Union ko ittilạ́ dewe.

## FASL III.

### QUARTERLY CONFERENCE KE BAYÁN MEN̲.

*Sawál* 1. Quarterly Conference men̲ kaun shámil hote hain̲?

*Jawáb*. Sab Traveling Preacher aur Local Preacher aur Exhorter aur Steward aur Class Leader aur Circuit yá Station Kalísiyá ke Trustee, aur Itwár ke School ká auwal muqarrar Superintendent, ba-liház is ke ki wuh Trustee aur Superintendent hamárí kalísiyá ke member hon̲ aur Quarterly Conference se bhí maqbúl húe hon̲, to is Conference men̲ sharík howen̲, aur jis waqt Quarterly Conference Missionon̲ kí bábat mubáhasa kare us waqt Missionary Committee bhí házir ho saktá hai, magar aur kisí waqt nahín̲.

*S*. 2. Quarterly Conference men̲ kaun President howe?

*J*. Presiding Elder; aur jab wuh gair házir ho, Preacher in Charge President hogá.

*S*. 3. Quarterly Conference ke Minutes (yád dásht) kis taur se mahfúz kiye jáwen̲?

*J*. Quarterly Conference ek Secretary muqarrar kare jo̤ us ke muạmlát ko likh lewe, aur bạdahụ́ Recording Steward un ko ek kitáb men̲ jo ḳháss isí maqsad se taiyár húí hai darj kare.

*S*. 4. Quarterly Conference ká mạmúlí kám kyá hai?

*J*. 1. Nálish aur appeal sunná aur muqaddama faisala karná.

2. Circuit yá Station ke sab Local Preacheron̲ kí tahqíqát karní aur har ek preacher ká nám lekar us kí niạmaton̲ aur ḳhidmaton̲ aur kámyábí kí bábat daryáft

karná; aur manádí karne ke wáste láiq ádmíon ko Licence dená, aur jab ki Conference kí dánist men un kí niąmat aur fazl aur kár rawáí is láiq hon to un ko sál ba sál phir Licence dená; aur Annual Conference se láiq Local Preacheron kí Deacon aur Elder muqarrar hone yá Conference ke imtihánbardárí men shámil hone ke wáste sifárish karní; aur Circuit yá Station ke kisí Local Preacher kí jis par tuhmat lagí húí hai dąwá tarfain se sunná aur muąttal karná aur nikál dená, yá mubarrá karná; aur kisí ko bajuz sifárish Leaders meeting kí yá us Society kí jis men wuh member ho, manádí karne ke wáste Licence na diyá jáwe; aur koí jab tak wuh Quarterly Conference men Tąlímát aur Discipline kí bábat imtihán na de chuke tab tak manádí karne ke liye Licence páne yá Annual Conference men dákhil yá muqarrar hone ko sifárish na kiyá jáwe.

3. Stewardon ko muqarrar karne; lekin Preacher in Charge ká haqq hai ki unke nám batláwe; aur sál ba sál Exhorter ke chál o chalan kí ázmáish karná, aur agar we láiq hon to un kí tajdíd i Licence kí sifárish karní.

4. District Stewardon ko muwáfiq HISSA II, BÁB III, ke, muqarrar karná; aur agar zarúr ho to ek Committee makán i khádim ud dín ke wáste muqarrar karná.

5. Muwáfiq H. V, § III, (5) ke, Missionary Committee muqarrar karná.

6. Tract Committee muwáfiq H. V, § 4, (3) ke, muqarrar karná.

7. Trustee kí sáliyána report muwáfiq H. VI, B. III, § 2, (6) ke, sun lená.

8. Har Quarterly Conference sab Itwár ke School aur Itwár ke School kí Society ko jo us kí huddúd men

hote hon nazar andáz rakhe; aur we School aur Society Methodist Episcopal Kalísiyá ke muáwin hote rahen. Hamáre Itwár ke School ká auwal muzaqqar Superintendent hamárí kalísiyá ke member hone cháhiye, aur us Quarterly Conference se jis ke iláqa men School hote hain qabúl howen; aur Quarterly Conference ko yih ikhtiyár hogá ki har School yá Society kí bábat jo us kí Circuit yá Station men shámil hain daryáft kare aur kisí ná láiq yá be-tásír Superintendent ko mayúb kare. Har Quarterly Conference par yih farz hai, ki har sál men jab ki pahle ikatthe howe ek Committee ko jis men tín ádmí se kam yá nau se ziyáda na hon, basharte ki we hamárí kalísiyá ke member hon muqarrar kare, aur wuh Itwár ke School ká Committee kahláegá, aur Preacher in Charge us ká mír i majlis hogá.

*S*. 5. Quarterly Conference men amal karne kí tartíb o wajh kis tarah hai?

[ Jin sawálát par yih [1] alámat hai faqt pahile Quarterly Conference men, aur ye jin par yih [2] ho dúsre Conference men, aur [4] is nishán kí chauthá Conference men púchí jáwen. ]

*J*. Daryáft karná:—1. Koí nálishí hai? 2. Koí appeal hai?

PREACHER IN CHARGE KÍ REPORT:

3. Kyá Preacher in charge se in záil kí báton kí ek nawishta report hai?

Auwalan: Itwár ke School aur Bible parhne kí jamáat kí hálat kaisí hai, aur unkí tadád aur háziri ausat kitní hain, aur kahán tak usne larkon se sawál o jawáb kiye?

(2) Larkon kí mazhabí talím dení kí bábat jaisá H. I. § 2, SAWÁL. 3, men mundaraj hai.

(3) Jáe amánat ká ám hál o kaifiyat jo ki JAWÁB 12, S. 1, § 17, B. II, H. II, kí dafaát men shámil hain.

[4] (4) Jumla rupae khair khwáh maqsadon ke liye kitne mil gaye hain?

[4] (*a*) Missionon ke wáste kitne?

[4] (*b*) Tract Society ke wáste kitne?

[4] (*c*) Sunday School Union ke wáste kitne?

[4] (*d*) American Bible Society ke wáste kitne?

[4] (*e*) Aur garz ke wáste kitne?

[4] (*f*) Hamáre kágazát i khabar kharídne ke liye kitne sáhib i dastkhatt hain?

COMMITTEEON KÍ REPORT:

4. Dáim i Committee kí report hai? maslan:

(1) Missionon kí bábat?

(2) Itwár ke school kí bábat.

(3) Tract Society ke kám kí bábat?

(4) Koí Report Estimating Committee kí hai?

STEWARDON KÍ REPORT:

[1] (1) Is sál ke kharch hone ke wáste khádim-i-dín yá khádimán-i-din ke liye kyá mushakhkhas húá hai?

(2) Is guzashta simáhí men khádim ke wáste kitne rupae jama húe, aur kis tarah se sarf húe?

[2] (3) Záil kí maqsadon ke wáste is jáe amánat ká hissa kyá thahráyá gayá:

[2] (*a*) Presiding Elder ke parwarish ke wáste?

[2] (*b*) Conference ke dawádáron ke wáste?

[2] (*c*) Missionary aur Tract aur Itwár ke school aur Tarbiyat aur aur khair khwáh maqsadon ke liye kyá thahráyá gayá?

[4] 6. Kyá kalísiyá kí máliyat kí nisbat Trustee kí report hai?

INTIKHÁB.

7. Záil ke Committee men jo Discipline ke mutábiq hain kaun shámil howenge? yane—

[1] (1) Mission ke Committee men?

[1] (2) Itwár ke school ke Committee men?

[1] (3) Risálon ke muntashar karne ke Committee men?

[4] (4) Áyanda sál ke Steward kaun howenge?

[4] (5) Zillah ká Steward kaun hogá?

(6) Stewardon ke Committee men kuchh tabdíl karná cháhiye?

[4] (7) Estimating Committee kaun howenge?

IMTIHÁN AUR LICENCE DENÁ.

[4] 8. Kyá ab tajdíd i licence dene ke wáste chál o chalan ká imtihán karoge?

9. Kyá koí sifárish in murádon se hain: maslan—

(1) Munádí karne kí licence lene kí?

[4] (2) Saiyáhí sharákat men mudákhilat páne kí?

[4] (3) Deacon yá Elder ke darje ke wáste kisí Local Preacher ke intikháb hone kí?

MUTAFARRIQÁT.

10. Kyá kuchh aur kám hai?

(1) Is simáhí men qawáid i ám parhe gaye hain?

(2) Kalísiyá kí kitáb i daftar durustí se tasníf húí hai?

(3) Aglí Quarterly Conference kahán muqím hogí.

# BÁB II.

## HÁL I ḲHÁDIM UD DÍN KE BAYÁN MEN̲.

### FASL I.

### UN KE IMTIHÁN KÍ BÁBAT JO SAMAJHTE HAIN̲ KI RÚH UL-QUDS SE MUNÁDÍ KARNE KE LIYE AZ ḲHUD BULÁYE GAYE HAIN̲.

*Sawál.* Ham kis tarah unkí ázmáish karen̲ jo yih záhir karte hain̲ ki ham Rúh ul Quds se munádí karní ko buláye gaye hain̲?

*Jawáb* 1. In záil kí sawálát ke púchne se ázmáish ho saktí hai; maslan:

Kyá we jánte hain̲ ki Ḳhudá muáf karnewálá Ḳhudá hai?

Kyá Ḳhudá kí muhabbat un men̲ rahtí hai? Aur we siwáe Ḳhudá ke kisí ko nahín̲ cháhte? Aur kyá we sab tarah kí guftagú men̲ pák hain̲?

*J.* 2. Kyá is kám ke wáste un men̲ niạmat aur fazílat bhí hain̲? Kyá we ausat darje ke sáf o sahíh fahmdár hain̲, aur Ḳhudá ke amúrát kí nisbat baṛe sáhib i tamíz ádmí hain̲, aur ímán kí naját se ṭhík wáqifkár hain̲? Aur Ḳhudá ne un ko kuchh bolne kí táqat ạtá kí hai? Kyá we durustí o chálákí aur safáí se bolte hain̲?

*J.* 3. Kyá un ká kuchh samara hai, aur koí un kí munádí karne se fil haqíqat gunáh ke mulzim húá aur sar i nau paidá hoke Ḳhudá kí taraf mutawajja húá? Jab ye tínon̲ kaifíyat dalálat i mazkúr kisí shaḳhs men̲ muttafiq hon̲, to hamárí dánist men̲ wuh munádí karne ko Ḳhudá se buláyá gayá hai; aur ham un daláil ko qabúl karte aur káfí samajhte hain̲, ki wuh Rúh ul Quds se bhí bhejá húá hai.

## FASL II.

### Preacheron ke chál o chalan ke wáste Qawáịd i Maslahat.

*Sawàl* 1. Kaunsí hidáyaten Preacheron ko kí játí hain?

*Jawàb* 1. Ye hidáyaten, ki mashgúl raho; kabhí bekár na ho, aur kisí allam gallam kám men masrúf mat ho; kabhí befáida din na ganwáná; aur kisí jagah men zarúrat se ziyáda waqt mat guzránná.

2. Gambhír bano; aur *Quds Yahowáh ko* apne wáste zarb i masal rakho. Sab chhichhorpan aur ṭhaṭhe aur behúda bakne se báz raho.

3. Ạuraton se kam guftagú karo, aur un ke sáth imtiyáz aur ihtiyát se raho. (I Tim. v, 2.)

4. Bilá saláh apne bháíon kí shádí karne men qadam na rakho.

5. Bagair muạtabar shahádat ke kisí ke haqq men burái mat samjho; aur agar ba chashm i ḳhud us ko na dekhá ho, to hoshyárí se us par ịtibár rakho. Har ek bát kí bihtarí samjho. Tum jánte ho ki yih dastúr hai, ki hákim qaidí kí taraf rahtá hai.

6. Kisí kí bábat buráí na kaho, kyúnki tumhárí bát use khalt i fásid kí mánind khá jáegí. Tum apne ḳhiyálát ko jab tak ki wuh jis kí nisbat we hain na mil jáe, apne dil men zabt karo.

7. Har ek se jis kí tum muháfizat rakhte ho jo kuchh us ke chál o chalan aur mizáj men ná durustí samajhte ho, to use mahabbat aur safáí se ágáh karo; wagar na wuh tumháre dil men qarha hogá; aur us ág ko apne dil men se jaldí nikál do.

8. Nakhrabází se parhez karo. Injíl i muqaddas ká preacher sabhon ká tábidár hai.

9. Siwáegunáh ke aur kisí chíz se sharminda mat ho.

10. Wada wafá ho. Har kám ain mauqa par bajá láo. Hamáre qawáid ko tarmím na karo, balki unhín ko máno; aur gazab se nahín, par díní imtiyáz se.

11. Arwáh ke bacháne ke siwá tumhárá kuchh aur kám nahín hai; is liye kám men kharch karo aur khud bhí kharch ho jáo, aur hamesha sirf unhín ke pás na jáo jo tumhárí ihtiyáj rakhte hain, balki un ke pás jáo jo tumháre sab se ziyádatar hájatmand hain. Yih mat samjho, ki tumhen sirf yihí kám hai ki itní dafa munádí karná, aur is yá us Society kí khabar lená, balki jitná bachá sakte bacháo, aur tauba karne ke liye jitne gunahgár khainch sakte ho khainch láo, aur hasb i maqdúr un kí us pákízagí men jis ke bagair we Khudáwand ko nahín dekh sakte, taraqqí karo; aur yád rakho, ki Methodist preacher se yih matlúb hai ki Methodist Discipline kí har ek bát khwáh barí khwáh chhotí máne; is liye tumhen sab apní dánáí aur fazl istiamál karná cháhiye.

12. Sab báton men apnìhí marzí ke muwáfiq nahín balki Injíl i muqaddas ke farzand kí mánind chalan chalo; chunánchi tum par yih farz hai ki hamárí hidáyat ke mutábiq munádí karne men aur ghar ghar hidáyat karne aur parhne aur sochne aur duá mángne men apne waqt sarf karo; aur sab se pahle agar tum Khudáwand ke angúristán men hamáre sáth kám karte raho to yih lázim hai ki tum us juz i khidmat ko jo ham batláwen jis waqt aur jahán kahín ham Khudá ke jalál ke liye beshtar samjhen, kiyá karo.

*S.* Kyá aur kuchh chhoṭí hidáyaten hain jo hamáre wáste mufíd hon?

*J.* Sháyad ye ki kabhí kisí majlis ko ná-ummed mat karo. 2. Har kám waqt muạyana par shurụ́ karo. 3. Tumháre sab chál o chalan gambhír aur wazní aur sanjída howe. 4. Áyat i mazmún sunnewálon ke muwáfiq intikháb karo. 5. Sáf sáf áyat ko chun lo. Bhaṭakte mat phiro, balki jo darpesh ho us ko púrá karo. 7. Ḳhabardár ho ki kuchh bad namúdí yá nakhrabází tumhárí harkat i jism aur istiláh aur talaffuz men na ho. 8. Aksar ạlá-l-ittisál áṭh yá das minute se ziyáda duạ́ fil badíha mat mángo. 9. Kabhí kabhí kitáb i muqaddas kí ek fasl paṛho, aur us ká bayán karo, aur bár bár nau jawán preacher bilá áyat i mazmún kí targíb dewen. 10. Ḳhushí o ḳhurramí ke waqt yá baṛá teohár men munádí karo.

---

## FASL III.

### Preacheron par un Faráiz ke bayan men jo ki Ḳhudá kí banisbat apne liye aur ápas men har dúsre ke wáste wájb-ul-adá hai.

*Sawál.* 1. Preacheron par kyá farz hai?

*J.* 1, Injíl kí munádí karná. 2, Society aur classon se milná. 3, Bímárion kí ịyádat karná.

*S.* 2. Kis tarah preacher apne kám ke láiq o muwáfiq howe?

*J.* Ḳhudá ke sáth sáth chalná aur us ke kám men apne dil ko zauq se lagáná; aur tarbiyat aur intizám ko ḳhásskar jo hamáre Discipline men mundaraj hai samajhkar ḳhush hone se láiq ho jáwe.

*S.* 3. Kyá ham jaisá cháhiye ek dúsre kí nigahbání karte hain ?

*J.* Hán, ham aisá nahín karte. Kyá munásib nahín ki ham ek dúsre se púchhen ki tum Khudá ke sáth sáth chalte ho? Aur Báp aur bete kí rifáqat karte ho? Aur kis waqt jágte? Aur subh aur shám ke waqt khalwat gnzíní ko thík thík mánte ho? Aur din men Conference kí nasíhat ke muwáfiq mashgúl rahte ho? Kyá tum gambhíráí aur kárrawáí se guftagú karte ho? Aur ala-l-khusús tum apne wáste fazl ke sab wasílon ko amal men láte ho? Aur sab ádmíon kí takíd karte ho ki we bhí un ko mánen? Aur ye wasíle do qism ke hain, yane muaiyan aur mudabbir:

I. Muaiyan wasíle ye hain:—

1. Duá i gosha aur duá i khándání aur duá i aláníya jin men istigfár aur darkhwást aur shafáat aur shukrguzárí mushtamil hain. Kyá tum in sab ká istimál karte ho? Aur har jáe jahán kahín muqím ho apne poshída ibádat kí fursat ke liye dúr andeshí karte ho? Aur har kahín us ká amal karte ho? Kyá tum har jáe sakúnat men daryáft karte ho ki tum khándání duá mángte aur har mutanaffis se púchte ho ki kyá tum duá i gosha men khásskar subh aur shám ko mángte ho?

2. Injíl i muqaddas ká dhúndhná, maslan:

(1) Parhne se; kyá tum har án aur roz ba roz bá qáide o bá tartíb tamám Bible parhte ho, aur yih khabardárí se mai sharh ke; aur sanjídagí se parhne ke pahle aur us ke bad duá mángte ho? aur phaldárí se: bilá tawaqquf us par jo tum ne us men síkhá hai amal karte ho?

(2) Sochne se; Kyá waqt i muaiyan men aur hasb i qáida us kí báton par sochte ho?

(3) Sunne se; kyá tum har waqt i fursat men us kí sunte? aur sunne se pahle aur usí waqt men aur us ke bạd duạ́ mángte ho? aur jild i muqaddas hamesha apne pás rakhte?

3. Ạshá i Rabbání ke lene se: kyá tum us ko har waqt i makhsús men Ạshá i Rabbání lete? aur us se peshtar sanjída duạ́ mángte ho? aur bi-l-jazm aur khud jánfíshání se us ko lete ho?

4. Roza rakhne se: kyá tum har hafte hasb i apní ạ́fiyat o táqat aur mihnat ke parhez aur roza rakhte ho?

5. Masíhí maslahat karne se: kyá tum khúb wáqifkár ho ki tumhárí guftagú sahíh o durust karní kaisí muhimm aur kaisí mushkil hai? Kyá tumhárí bát chít hamesha fazl ke sáth aur namkín hai? aur is láiq hai ki wuh sunnewálon ko fazl bakhshe? Kyá tum ekhí waqt men der tak guftagú nahín karte? Kyá us ke liye aksar ek ghanṭa káfí nahín hai? Kyá bihtar nahín hai ki tum ek khás murád se guftagú karo, aur qabl o bạd us ke duạ́ mángo?

II. Mudabbir wasíle ye hain jin ko ham khwáh Masíhí hon khwáh Methodist aur khwáh preachers hon, istịmál men láwen.

1. Agar Masíhí ho, to kaun se kháss qawáịd mánte ho ki tum fazl men baṛhte raho, aur pák zindagání ke liye kaun se?

2. Agar Methodist ho, to kyá tum apne class se gair házir kabhí na hote?

3. Agar preacher ho, to tum ne apne farz i khidmat par púrá khiyál kiyá? aur us ke tamám karne men tamíz rakhte? aur kull Society aur leaderon se milke un sab kí nigahbání karte ho? Wasíle i mazkúr ạmal men

be-fáida ho saktá, lekin baẓe aise haiṉ jo ki bilá nafạ mushtạmal na hoṉge, maslan chauksáí aur ḳhud parhez karná aur apní salíb uṭháná aur Ḳhudá ke huzúr wáqif-kár rahná.

1. Kyá tum dunyá se aur áp se aur apne uljhánewále gunáh se qawí parhez karte rahte ho?

2. Kyá tum sab hiss o hawáss aur tasawwur aur ijázat kí hech lazzat se ḳhud inkár karte ho? Kyá tum sab chízoṉ meṉ muạtdil ho? jaisá ki ḳhurák meṉ (1) Kyá tum sirf usí qism ke ki jis qadr tumháre jism aur rúh ke liye achchhí hai kháte ho? aur tum is kí zarúrat samajhte ho? (2) Kyá tum kháne ke waqt zarúrat se ziyáda nahíṉ kháte? aur kháne ke bạd sust aur nindása na hote ho? (3) Kyá tum píne ke liye sirf us qism ká ki jitne tumháre jism aur rúh ke liye achchhe ho píte ho? (4) Kyá aksar pání píte? aur mai ko faqt dawá aur Ạshá i Rabbání meṉ lete ho?

3. Kis tarah apní salíb roz-marra uṭháte ho? Aur kyá agar wuh tumhárí tarbiyat ko ná pasand ho taubhí tụm use ḳhushí se bardásht karte ki wuh Ḳhudá kí ịnáyat hai, aur aisá kám karte ki jis se fáida hásil ho?

4. Kyá tum ḳhabardárí karte ho ki Ḳhudá hamesha tumháre ḳhiyál meṉ ho, aur yád karte ho ki wuh har waqt tum ko apne nazar meṉ rakhtá hai?

Jab kabhí in wasíloṉ ko ạmal meṉ láoge to barkat páoge; aur jis qadr un ká istịmál ziyáda karoge usí qadr fazl meṉ baṛhte rahoge.

## FASL IV.

### ÁPAS MEN MEL O MILÁP RAKHNE KÍ ZARÚRAT KE BAYÁN MEN.

Bahut munásib hai ki ham us ikhtiláfí kí buráí ko jo tajrabakárí se malúm húí hai khwáh itiqád khwáh iráda o istimál men ho aur nij us ke kharáb natíje ko bhí jo ham men yá auron men páyá jáwen, khúb samjhen. Agar ham muttafiq hon to hamáre rú ba rú kaun thahar sakegá? Agar muttafiq na hon to ham apne áp ko aur Khudá ke kám ko aur apne logon kí arwáh ko barbád karenge.

*S.* Kyá karná cháhiye ki ápas men ziyáda miláp howe?

*J.* 1. Cháhiye ki is kí sarásar zarúriyat ko apne di men khúb sabút karen.

2. Aur ek dúsre ke liye duá mángte aur ápas men ázádí aur safáí se bolte chalte rahen.

3. Jab ki ham faráham hon to bagair duá mángne ke rukhsat na howen.

4. Bahut khabardár rahen ki ek dúsre kí niamat ko haqír na jánen.

5. Hargiz ek dúsre kí bábat sabukí se na bolen.

6. Ham ek dúsre kí neknámí kí jahán tak wuh sachcháí ke mutábiq ho himáyat o hifázat karen.

7. Aur aisí koshish karen ki izzat kí ráh men ek dúsre ko áp se bihtar samjhen.

8. Har sanjídagí se parhne ke liye us kitáb kí sifárish karte hain jis ke unwán ká tarjuma yih hai, yane *Dil aur kalísiyá kí ikhtiláfí ke sabab aur buráí kí iláj ká bayán.*

## FASL V.

APNE WAQT FÁIDAMANDÍ SE SARF KARNE KE BAYÁN MEN JAB KI HAM SAFR O ẠLÁNIYA KÁM MEN MASHGÚL NA HON.

*S.* Ham kaunsá ạm taríqa apne waqt guzárí karne ke liye batláwen?

*J.* Ham nasíhat karte hain ki, 1. Jis qadr mumkin ho, chár baje uṭhá karo.

2. Subh ko chár baje se pánch baje tak dhyán karo aur duạ mángo, aur kitáb i muqaddas ko mại sharh ke paṛho, aur ḳháss karke un istịmálí sharhon ko jinhen Pádrí John Wesley Sáhib ne tasníf kí hain.

3. Subh ko chha baje se bárah baje tak jab mumkin ho sháyasta paṛho, aur mutálạ karo, aur ịbádat i gosha men masrúf ho.

*S.* 2. Kyá sabab hai ki we log jo hamáre mutạlliq hain bihtar nahín hain?

*J.* Kuchh aur asbáb bhí hain, lekin sab se ạla yih hai ki ham ziyáda ịlmdár aur ziyáda pák nahín hain.

*S.* Par ham ziyáda kyún nahín jánte?

*J.* Is liye ki ham bekár rahte hain, aur apne pahlá qáịda yád men nahín rakhte, yạne: Mashgúl raho, kabhí bekár na ho, aur kabhí allam gallam men masrúf na ho, aur kabhí din na ganwáo, aur kisí jagah men zarúrat se ziyáda waqt mat guzáro.

Hamen andesha hai ki is men sarásar qasúr hai, aur ham men se thoṛe beạib ṭhahrenge. Ham men se kaun hai ki jitne ghanṭe har roz ádmí ke kám men peshtar guzártá thá utne hí ab Ḳhudá ke kám men ḳharch kartá hai?

Ham guftagú karte rahte yá jo koí kitáb háth men̲ ái parhte rahte hain̲, magar niháyat zarúr hai ki ham is buráí ko dúr karen̲, warna Khudá ke kám men̲ khallal andáz hon̲ge. Lekin kis tarah yih ho saktá hai? Is tarah se ki, 1. Sab kitábon̲ men̲ se mufíd kitábon̲ ko chun karke bá qáida o qáim un ko parho.

2. Tamám subh yá chaubís ghanton̲ men̲ kam se kam pán̲ch ghante is kám men̲ masrúf raho. Sháyad koí kahtá hai ki mujh ko parhne ká shauq nahín̲ hai; tab us ká shauq hásil karo, nahín̲ to apne pahle kám par chalo. Sháyad koí kahtá ki mere pás kitáben̲ nahín̲ hain. Pas tum kitáben̲ muntashar karo, aur ye tum ko bhí milengín̲.

---

## FASL VI.

### CONFERENCE KE WAQT MEN̲ HAMÁRE CHÁL O CHALAN KÍ NISBAT.

Cháhiye ki un waqton̲ men̲ sab kám jaise ki Khudá ke huzúr men̲ hon̲ samjhen̲, aur har ek jo us ke dil men̲ howe kusháda dilí se kahe.

*S.* Kis tarah ham Conference ke waqt ko achchhí tarah se guzáren̲?

*J.* 1. Jab ham guftagú karte hon̲ to bahut khabardárí se karen̲, ki Khudá ko hamesha apne sámhne jánen̲.

2. Waqt i nága ko ibádat i gosha ke wáste ganímat jánen̲, aur us waqt men̲ har ek dúsre ke liye duá aur apní mihnaton̲ par barkat mángen̲.

## FASL VII.

### Munádí karne ke mazmún aur taraqqí ke bayán men.

*S.* 1. Munádí karne ke aksar taríqa kaunsá achchhá hai?

*J.* Yih ki, 1, Qáil karná. 2, Yisú Masíh ká izhár dená. 3, Bulání. 4, Kámil karná; aur har ek waz men in sabhon men se kuchh karná.

*S.* 2. Yisú Masíh kí munádí karne ká kaunsá taríqa sab se ziyáda asar rakhtá hai?

*J.* Yisú Masíh kí munádí karne ká sab se ziyáda muassir taríqa yih hai, ki us kí munádí us ke tamám sarishton ke sáth karen, aur us kí sharíat aur khushkhabarí ahl i yaqín aur be yaqín donon par záhir karen; aur ham har tarah kí andarúní aur be-rúní pákízagí par shiddat o taqaiyúd se isrár karen.

---

## FASL VIII.

### Qawáid ke bayán men jin se ham kisí jagah par munádí karte rahen, yá us se báz rahen.

*S.* 1. Kyá yih munásib hai ki ham bilá *Society* muqarrar kare kí jitní jagahon par munádí kar sakte munádí karen?

*J.* Hargiz nahín; kyúnki ham ne mukhtalif jagahon men aur kuchh waqt tak aisá kiyá, lekin sab bíj kináre gire, aur thore se phal báqí rahe.

S. 2. Kahán munádí karne kí koshish karen?

*J.* 1. Jahán ziyáda salím-ut-taba aur khwáhishmand sunnewále hon.

2. Jahán ziyáda samara hai.

S. 3. Kyá cháhiye nahín ki ham un jagahon par liház karen jahán Ḳhudá apní Rúh kisí waqt men ziyádatar undelne par shádmán hogá?

J. Hán; aur us waqt us fasl ke wáste aur mazdúr wahán bhejen.

---

## FASL IX.

### Ḳhána ba ḳhána ahwál pursí karní, aur ashyá i murawwija Ahl i Masíhí se mutạrriz hone aur mustạmil dín kí hidáyat karne ke bayán men.

S. Ham kis tarah apne zersáyon kí ziyádatar dastgírí kar saken?

J. Un ko un ke hí gharon par hidáyat karne se, aur is men kyá niháyat hájatmand nahín hai? Log kahte hain ki *Methodists* aur logon se bihtar nahín hain; magar ạmúman yih rást nahín hai; lekin auwalan mazhab i shaḳhsí, ḳhwáh haqíqí ho yá majází, ham logon men ziyádatar ḳhám hai, aur ham sirf is kí bábat chand ḳhusúsiyat bayán karte hain; yạne, ham logon men kis qadr ímán hai! Aur uns i Iláhí aur afkár i ásmání, aur ḳhiyálát i abadí aur istịmálát i dunyáwí se ázád rahná kis qadr kamyáb hain!

Mahabbat i dunyáwí aur ḳhwáhish i ạish o ráhat aur máya andozí kí kyá afzúní hai! Mahabbat i birádarána kaisí qalíl hai! Aur nifáq hamdigrí aur harzagardí aur zisht kalámí aur chuglḳhorí kaisí ziyáda hai! Aur ḳhush aḳhláqí kaisí náyáb hai! Maslan: aisá kaun

hai jo ki ḳharíd o faroḳht men̲ auron̲ se misl apní ạmal kartá hai?

2. Mazhab i ḳhándání bahut sí báton̲ men̲ kam hai; aur go ham firishton̲ kí mánind munádí kar saken̲ taubhí sirf munádí i ạlániya se kyá fáida hogá?

Hán̲, hamen̲ aur har ek *Traveling Preacher* ko lázim hai ki logon̲ ko ḳhána ba ḳhána hidáyat karen̲, aur jab tak ki sargarmí aur sạí se aisá na howe, tab tak *Methodists* bihtar na hon̲ge.

Hamárá mazhab kifáyatan ạmíq o ạmúm, aur yaksán nahín̲ hai, balki záhirí aur mahdúd aur ná hamwár hai; aur wuh aisáhí rahegá jab tak ham usí hidáyat karne men̲ nisf us waqt ká na sarf karen̲ jis ko ham befáida guftagú men̲ gan̲wáte hain̲. Pádrí *Baxter* sáhib ne ek ráh ṭhahráí thí, kyá ham ko us se koí bihtar taríqa milegá? Nahín̲ to cháhiye ki ham bilá tawaqquf us ko ạdat kar lewen̲. Us ká tamám risála jo *Gildas Silvianus* yá *The Reformed Pastor* kahḷátá hai, ḳhúb muláhiza ke láiq hai. Is ḳhána ba ḳhána kí hidáyat karne par wuh yih kahtá hai ki ham is ke sabab bahut sá aṭkáo áp men̲ aur logon̲ men̲ páwenge.

1. Ham men̲ bahut kahilí aur sustí hai; is liye ham us kám men̲ mustạid hone se peshtar bahut aftán o ḳhezán hon̲ge.

2. Hamáre mizáj náláiq aur ádmíon̲ kí ḳhushámad karnewále hain̲, yahán̲ tak ki ham peshtar un kí mahabbat ke nuqsán uṭháne se un ko halák hone dete hain̲, aur qabl un ke bezár karne se un ko aman se dozaḳh men̲ jáne dete hain̲.

3. Bạze ham men se náhaqq hijáb karte hain, aur ham nahín jánte ki kis tarah apne kám shurụ́ karen aur shaitán ke radd karne men ḳhijálat uṭháte hain.

4. Lekin bahutsí muzáhamat ímán kí nátawání hai; aur hamárí tamám harakát kamzor hain, kyúnki un kí kamán i harkat kamzor hai.

5. A'ḳhirash ko ham kár o bár men náwáqif hain. A'dmíon ke salúq karne kí ráh jánnewále kis qadr kam hain, táki un kí ḳhátir men daḳhlyáb hokar tamám kaifiyat daryáft karen, aur apní tạlímát ko un ke mutafarriq mizáj aur tagaiyur hál ke liye banáwen, aur un ke liye bihtarín mazmún pasand karen, aur sanjídagí aur ḳhauf aur mahabbat aur farotaní ko báham milákar un kí tarbiyat o bacháo ke liye sargarm rahen. Bilá shakk yih ḳháss tandihí rasúl kí sanjídagí rawish i zail men páí játí, yạne;

"Pas, main Ḳhudá aur Ḳhudáwand Yisụ́ Masíh ke áge jo apne záhir hone aur apní bádshábí men zindon aur murdon kí ạdálat karegá táqíd kartá hún, ki tú kalám kí munádí kar; waqt aur be waqt usí kám men mashgúl rah, kamál bardásht aur tạlím se ilzám de, aur malámat aur nasíhat kiyá kar."

Ai bháío! Agar ham is kám ko apní sab *Societyoñ* men murawwaj karen aur bahut jánfishání se us ko tarraqqí den to Ḳhudá ke jalál kí kaisí taqwiyat howe! Agar yih begarzí jo ạm men járí hai bilkull gárat ho jáwe, aur har dúkán aur makán men Ḳhudá ká kalám aur us ke kám ká shagl rahe, to albatta Ḳhudá hamáre maskanon men raunaq afroz hogá, aur ham ko apní ḳhushí baná legá. Yih hamáre logon kí ḳhairạfiyat ke liye sarásar zarúr hai, kyúnki áj tak bạze un men se na

to tauba karte, aur na ímán láte. Gaur karke cháron taraf dekho ki kitne un men se ab tak saríh azáb ke sazáwár malúm hote hain, aur bá wasf wáqif hone aise logon kí hálat se tum kis tarah un kí hamsáí karte ho, aur kyúnkar un se guftagú i shádmání kar sakte ho? Pas jaisá nabí Hazael ke sáth kiyá, waisá hí tum bhí un ke sáth karo, yane jab we tumháre rú ba rú hon to un par roo, aur niháyat sargarmí se targíb diláo. Ai bháío! Khudá ke khátir aur bechárí rúhon kí khátir apne taín mustaid rakho, aur un kí naját ke liye mihnat men kamí mat karo. Kyáhí sabab hai ki ham Khudá ke rú ba rú ro roke khún kí ánsú baháwen ki ham itní daráz muddat tak nek kám se gáfil rahen! Agar ham peshtar se is men masgúl hote to kitnehí auron ko Masíh pás láte? Aur hamáre *Society* ab kí banisbat kis qadr ziyáda pák aur khushtar ho játe? Aur kyún peshtar is men mashgúl nahín húe? Albatta us men bahutsí rukáwaten thìn, aur hamesha hotí rahengí; balki sab se barí rukáwat ham men, hamáre ímán aur mahabbat kí kamí hai. Agar koí itiráz kare, I. "ki is men itná waqt sarf hogá jo hamáre mutálá ke liye bhí fursat na rahegí;" is ká jáwáb yih hai, ki, 1. Ilm hásil karná achchhá hai, par arwáh ká bacháná ziyádatar bihtar hai. 2, Aur tum isí kám men Khudá aur hameshagí ke ilm kí jo sab se mufíd hai achchí waqfiyat hásil karoge. 3. Tum ko aur ilmíyat hásil karne ká bhí waqt hai, agar tum zarúrat se ziyáda na soo, aur kabhí bekár na raho, aur kisí allam gallam kám men masrúf na ho. 4. Agar tum se ekhí kám ho saktá hai to apne mutála ko chhor do, kyúnki peshtar isse ki ham ek rúh kí halákat ká báis hon ham ko sab dunyá ke kutubkháne chor dene cháhiye.

II. Dúsrí itiráz yih hai ki ádmí is talím ke tábi na rahenge. Pas agar chand ádmí qabúl na karenge, to aur karenge; aur un kí kámyábí se hamárí sab mihnat wasúl ho jáegí. Is bát men Pulús rasúl i muqaddas ke nazír ke muwáfiq pairawí karen. 1, Apne ám kámon men, Kámil farotaní se Khudá kí khidmat karte rahen: 2, Apne kháss kám men, Tum apní aur sáre galle kí khabardárí karo: 3, Apne'talímáti dín men, Khudá ke áge tauba karo aur Masíh par ímán láo: 4, Jagah men, Main ne tumhen jamaát men aur ghar ghar sikhláí: 5, Apne maqsad aur taríqa i talím men, Main rát din ro roke har ek ko chaláne se báz na áyá: 6, Muwáfiq us kí be-taqsírí aur nafs-kushí ke, Main ne kisí ke rupae yá sone ká lálach na kiyá: 7, Muwáfiq us kí sabr ke, Main ne apní ján ko azíz nahín rakhá. Aur ham sab aur maqsadon ke sáth in zail kí báton ko apní ánkhon ke rú ba rú rakhen: 1. Khudá kí kalísiyá ko jise us ne apnehí lahú se mol liyá; 2. Phárnewále bheríye darmiyán áwenge, aur khud tum men se ádmí uthenge jo ultí báten kahenge.

In sabhon ko apne dil men naqsh karo, kyúnki yih tumháre bís baras ke mutála kí banisbat ziyáda fáida bakhsh honge; aur tab tum ko kuchh fursat na rahegí, aur tumháre pás bahut sá kám bhí ho jáegá, aur niz koí preacher jo be-mazá namak kí mánind hai hamáre darmiyán na rahegá; kyúnki yih kám aise ádmíon ko nágawár aur girán khátir malúm hotá hai; aur is kám ke liye jitná ilm tum síkhoge aur fazl hásil kar sakoge tum ko darkár hogá. Khulása yih hai ki tartíbwár khána bakhána jákar har ek khurd o kalán ko sikhláo ki záhir o bátin se Masíhí howe, aur har bát ko un ke samajhne ke liye sáf sáf batláo, aur uske khátir nashín aur dilon men

tahrír karo. Is ke liye zarúr hai ki ḳhatt par ḳhatt aur nasíhat par nasíhat howe. Is ke anjám dene ke liye kis tarah kí sabr aur mahabbat aur ịlmíyat darkár hai! Aur agar koí aur sabab is men̲ nahín̲ hai to sirf káhil wajúdí se báz rahne ke liye aise kám karná lázim hai. Kyá ham har hafte men̲ bahut se ghanṭe ráegán nahín̲ karte? Har ek apne áp ko ázmáo ki kisí tarah kí sustí fazl ke ziyáda hone se munásibat nahín̲ rakhtí. Tum bagair ganímat jánne waqt ke us fazl ko jo ki rástbází se hásil kiyá hai mahfúz nahín̲ rakh sakte.

*S.* 2. Ham log ziyádatar pák kyún̲ nahín? Aur hameshagí men̲ búd o básh kyún̲ nahín̲ rakhte? Aur tamám din Ḳhudá ke sáth kyún̲ raftár nahín̲ karte? Kyún̲ ham hamatan Ḳhudá ke kám men̲ jánfisháni nahín̲ karte, aur Missionary ke muwáfiq dam nahín̲ bharte?

*J.* Yih báịs hai ki ḳhusúsan ham shauqín̲ hain̲, aur bagair wasíle kám karne ke ḳhwáhán̲ ạnjám rakhte hain̲; maslan: Jab ki ham munádí nahín̲ karte to kaun ̣chár baje yá pánch baje uṭhtá hai? Kyá ham roze yá parhezgárí ke farz aur fáida se wáqif hain̲? Aur kitne martaba us ko istịmál karte hain̲? Sirf yihí gaflat hamárí rúh kí kamzorí aur sustí karne ko muqtafí hai; aur aise saríh farz kí ádatan gaflat se Ḳhudá ke Rúh i muqaddas ko hamesha ranjída kartí hain̲. Pas ham isí waqt se apní apní ráh sudháren̲.

*S.* 3. Ham kis tarah apní kalísiyá ko Itwár ke na mánne aur badgoí karne aur befáida guftagú aur halkápan aur qímatí yá zarq barq libás pahinne aur bagair muqtafí iráda adáe qarz lene se mahfúz rakh sakte hain̲?

*J.* 1. In men̲ se har ek bát kí munádí karen̲. 2. Har ek Society men̲ wuh wạz jo badgoí kí bábat hai paṛhen̲.

3. Sab Leader har ek shakhs ko thík thík ázmáwen, aur nasíhat karen ki we is malaún kám se báz rahen. 4. Sab preacher har ek Society ko ágáh karen ki jo koí in báton men gunahgár hai hamáre sáth na rahegá. 5. Bilá adáe sarkárí mahsúl mahsúlí asbábon kí kharíd o farokht hamárí kalísiyá men se jar se ukhár dálo; kisí shakhs ko jab tak is buráí ke har qism aur darje se mutlaqan báz na áwe hamáre darmiyán na rakho. Chitthí dálkar kisí ádmí kí maqbúliyat ke wáste rishwat yá koí chíz lení isháratan yá be isháratan ho jar se ukhár dálo. Is men kisí kí tarafdárí na karo, balki sab ko jo is harám chíz ko chúe nikál do, aur hamáre logon ko khúb nasíhat karo ki we ummedwáron kí ziyáfat se jo maqbúliyat se peshtar yá maqbúliyat ke waqt dete hain inhiráf karen, aur kabhí aise ná haqq dastúr men sharíq na hon.

---

## FASL X.

### Traveling Preacher ko Imtihánbardárí men shámil karne ke bayán men.

*S.* Imtihánbardárí men kis tarah Preacher shámil ho?

*J.* Annual Conference ke qabúl karne se.

2. Jab tak ki Conference jama na ho to do Conference ke mábain Bishop yá District ke Presiding Elder se maqbúl kiyá jáwe. Lekin jab tak koí apní Circuit yá Station ke Quarterly Conference se sifárish na kí jáwe tab tak wuh imtihánbardárí men shámil na ho; aur us ke bad agar wuh hamáre dil jamaí kare to ham us ko imtihán men dákhil karen. Jo koí imtihánbardárí men

dákhil páwe, yá Deacon yá Elder muqarrar howe, to peshtar un kháss mazámín kí bábat jo us ke mutála karne ke wáste sifárish kí gaí hasb i dil khwáh wáqfíyat hásil kare. Jab ki Preacher ká nám Minutes men mundaraj na ho to us ko Bishop yá Presiding Elder se tahrírí ijázatnáma hásil karná cháhiye.

Is bát ko samjho ki Preacher ke imtihánbardárí men aur púrí shamúliyat men bilkull farz hai. kyúnki wuh jo imtihánbardár ho bagair zarar rasání dákhil yá khárij kiyá jáwe; warna us ko mashrútí imtihán na kahenge.

Har ek Annual Conference par unse jo ki imtihán yá púrí shamúliyat men dákhil húe hain daryáft kiyá jáwe ki we Missionary kám men apne áp ko fidyá dene se rází hain yá nahín; aur un sab ke jo rází hon nám kí fihrist likhkar Missionary Society ke Corresponding Secretary ko bhejí jáegí; aur yih samjhá jáwe ki jab kabhí koí Bishop buláwe to we Missionary kám karne ke liye mustaid aur rází hon.

---

## FASL XI.

### Traveling Preacher kí púrí Shamúliyat men dákhil hone ke bayán men.

*S.* Ham Preacher ko Conference ke púrí shamúliyat men kis tarah dákhil karen?

*J.* Bad adáe roza i sanjídagí aur duá har ek tajwíz húe shakhs se Annual Conference ke rú ba rú sawálát i zail yá aur jin kí zarúrat ho daryáft kiye jáenge, maslan: Kyá tum Masíh par ímán rakhte ho? Kyá tum kámilíyat kí ráh par chale játe ho? Kyá tumhen is zin-

dagí ke darmiyán maḥabbat men kámil hone kí ummed hai? Tum is ke liye áhen khínchte ho? Kyá tum Ḳhudá aur us ke kám ke liye hamatan masrúf hone ká iráda rakhte ho? Aur Society ke Qawáịd jánte ho? Aur un par ạmal karte ho? Aur hamesha Ạshá i Rabbání men házir hote ho? Kyá tum ne Discipline paṛhí hai? Aur us par ạmal karne se rází ho? Kyá tum ne un Qawáịd ko jo Preacher ke liye howe (§ 2, saf. 43, 44,) ḳhusúsan pahle aur daswen aur bárahwen par gaur kiyá hai? Aur tamíz kí ḳhátir un par ạmal karoge? Kyá tum apne sab waqt Ḳhudá ke kám men sarf karne ko mustaịd ho? Kyá tum sirf thoṛí der aur áhista bolne kí koshish karoge? Kyá tum laṛkon ko har jagah taqaiyud se tạlím doge? Kyá tum ḳhána ba ḳhána jákar logon ke hál daryáft karoge? Kyá tum roza yá parhezgárí kí apne kahne aur karne se targíb doge? Kyá tum qarzdár ho?

Pas, agar wuh in sab sawálát men hamárí diljamạí kare, ạláwa az waqt shámil hone Conference kí imtihánbardárí ke do baras tak mutwátir Circuit yá Station yá madrase ke kám ko tartíbwár kare, aur Conference ká President us ká imtihán le aur Annual Conference us ko manzúr kare, tab wuh púrí shamúliyat men dáḳhil ho saktá hai.

N. B.—Jo preacher Foreign Mission men kám kartá hai, agar us Mission ká Superintendent us kí sifárish kare to bagair házir hone Annual Conference men wáste imtihán ke dáḳhil ho saktá hai.

## FASL XII.

WESLEYAN KALÍSIYÁ AUR AUR KALÍSIYÁ KE PREACHERON KO HAMÁRE KALÍSIYÁ MEN QABÚL KARNE KE BAYÁN MEN.

*S.* Jo Minister Wesleyan kalísiyá wáqa Europe aur Canada yá Methodist Episcopal kalísiyá i Canada se áwen to ham un ko apní kalísiyá men kis tarah shámil kar sakenge?

*J.* Agar we British aur Irish yá Canada Conference yá Methodist Episcopal kalísiyá i Canada se sanad lekar áwen, to bamújib un asnád ke dákhil aur shámil ho sakte hain, ba sharte ki we hamárí kalísiyá kí hukúmat aur dastúr mánne ke liye rází hokar ek Annual Conference kí dil jamaí karen.

*S.* 2. Jo Preacher ki Methodist Episcopal kalísiyá i South se áwen kis tarah ham un ko apní kalísiyá men shámil karen?

*J.* Unhí sharton par jo ki pahle sawál ke jawáb men mundaraj hain; magar ba sharte ki we kisí Annual Conference yá Quarterly Conference kí dil jamaí karen ki we Sarkár i United States ke namak halál hain, aur hamárí kalísiyá kí us talím ko jo gulámí ko maná kartí hai, dil se qabúl karte hon.

*S.* 3. Ham kis tarah un Ministeron ko jo ki aur Masíhí kalísiyáon men se áwen dákhil karen?

*J.* We Minister jo aur Masíhí kalísiyáon se ákar hamárí kalísiyá men Local Preacher khwáh Traveling Preacher hone cháhen, to hamáre dastúr ke mutábiq shámil ho sakte; ba sharte ki we bilá do bára háth rakhne ke hamárí muqarrarí ahd karen, aur kisí Annual Conference men sabút karen ki we Minister the aur hamárí

Ṭalímát aur Discipline aur hukúmat aur dastúroṉ ko qabúl karte haiṉ, báwajúde ki Conference bhí un kí niạmatoṉ aur fazílat aur kámyábí se rází ho, aur jab koí aisá Minister hamárí kalísiyá meṉ shámil howe to us ko ek Certificate dastḳhattí hamáre ek Bishop se in zail ke alfáz se milegá, maslan:

Is Certificate se wazih ho ki *faláne faláni* kalísiyá ke mutábiq jis meṉ wuh member aur Minister thá, Deacon [ yá Elder jaisá ki ho ] muqarrar hokar *faláne* Conference meṉ ba taur Traveling Preacher [ yá Local Preacher faláne Circuit meṉ ] shámil húá hai; us ko is tahrír kí rú se iḳhtiyár hai ki jab tak us kí chál o chalan aur guftagú Ḳhudáwand Masíh kí Injíl ke mutábiq howe, tab tak wuh Methodist Episcopal kalísiyá meṉ apne uhde ká kám anjám detá rahe. Faqt.

Al abd ba sabt i muhar min maqám

tahrír i táríḳh san Íswí

*S.* 4. Ham kis tarah aur kalísiyáoṉ ke Preacheroṉ ko jo ki hamáre dastúr ke muwáfiq muqarrar nahíṉ húe, apní kalísiyá meṉ shámil kareṉ?

*J.* We bataur Exhorter yá Local Preacher ke shámil howeṉ, ba sharte ki we kisí Quarterly Conference yá Annual Conference meṉ sabút kareṉ ki we is uhde ke anjám karne ke láiq hoṉ, aur hamárí kalísiyá kí Ṭalímát aur Discipline aur hukúmat aur dastúroṉ ko bhí qabúl karte hoṉ.

## FASL XIII.

### Bishop Sáhib kí maqbúliyat aur faráiz ke bayán men.

*S.* Kis tarah Bishop sáhib muạiyan howen?

*J.* General Conference ke pasand karne se aur tín Bishopon yá kam se kam ek Bishop aur do Elderon ke háth us par rakhne se muqarrar howe; aur General Conference ek Missionary Bishop ke muqarrar hone do General Conference ke mábain ikhtiyár de sake.

*S.* 2. Agar maut yá khárij yá kisí aur sabab se koí Bishop hamárí kalísiyá men na rahe, to ham kyá karen?

*J.* General Conference ek ko pasand kare, aur Elder yá tín un men se jo ki is kám ke wáste General Conference se muqarrar húe hon, hamáre Ritual ke mutábiq use Bishop sáhib muqaddas karen.

*S.* 3. Bishop ke faráiz kyá hain?

*J.* 1. Hamáre Conference men President howe.

2. Wuh apní dánáí ke mutábiq District murattab kare.

3. Wuh Preacheron kí tạinátí kare ba sharte ki kisí Preacher ko ekhí Station men tín mutwátir barason se ziyáda rahne kí ijázat na dewe, siwá un ke jin ká zikr áge hai, yạne: Presiding Elderon aur Missionary Society ke Corresponding Secretary aur Editors aur Assistant Editors aur Agents jo shahr i New York aur Cincinnati men hon, aur Editor aur Assistant Editor jo shahr i Auburn aur Pittsburgh aur Chicago aur St. Louis aur Portland aur San Francisco men hon, aur Editor Zion's Herald ke aur Missionary jo Indians aur Welsh aur Swedes aur Norwegians ke darmiyán hon, aur siwáe German ke sab Missionary jo gair mulkon men hon jahán Mis-

sionaries kam hain, aur hamáre shahron ke ná khabargírán muhalla, aur hamáre people of color, aur wiláyatí Stations ke Missionaries, aur Shafákháne aur Qaidkháne aur fauj aur jaház ke Chaplains, aur Preachers jo malláhon ke kháss fawáid ke wáste, aur American Bible Society aur kisí State Bible Society jo us ke muáwin hai muqarrar howe; aur President sáhibon aur Principal aur Mudarrisán i madrase mutalliqe hamáre, aur shahr i New York ke Five Points Mission, aur shahr i Paris ke American Chapel ke Preacher; aur aláwa is ke jab kisí Annual Conference se darkhwást kí jáwe to wuh ek Preacher kisí madrase ke wáste jo hamáre mutalliq nahín tín baras se ziyáda muqarrar kare; aur má siwá in sab ke wuh Preacheron ko chha baras ke arse men kisí Station men tín baras se ziyáda na rakhe. Aur us ko bhí ikhtiyár hai ki hasb i darkhwást kisí Annual Conference ke ek agent jis ká kám yih ho ki usí Conference kí haddúd ke darmiyán risále phailáne ke wáste gasht kartá rahe muqarrar kare, aur ek agent yá kai agent hamáre madrason ke wáste aur ek agent Germany ke Chhápekháne ke aur kisí khair khwáh maqsadon ke wáste mutaiyan kare.

4. Wuh do Conference ke mábain Discipline ke mutábiq aur jaisí zarúrat ho, Preacheron ko tabdíl aur shámil aur mazúl kare.

5. Wuh hamárí kull kalísiyá kí haddúd men gasht kiyá kare.

6. Wuh hamárí kalísiyá ke rúhání aur dunyáwí kár o bár par nigáh kare.

7. Wuh Bishopon ko muqaddas aur Elder aur Deaconon ko muqarrar kare.

8. Wuh Annual Conference meṉ sab sawálát i sharíạt ko faisal kare, aur wuh faisala General Conference ke appeal ke mutị rahegá; lekin ba har hál sharíạt ká mushtamal karná Conference ke iḳhtiyár meṉ hogá.

9. Wuh Annual Conference kí imtihánbardárí meṉ shámil honewáloṉ ke liye Angrezí kitáboṉ aur ịlm kí ek fihrist i ḳhwángí taiyár kare, aur we bilá is ke imtihán dene aur badún maqbúl hone ke daḳhal na páweṉ; aur níz wuh Minister hone ke imtihánbardároṉ ke wáste chár baras ke ạrse tak mutálạ karne aur síkhne ke liye kitábeṉ muạiyan farmáwe.

10. Koí Bishop jab munásib samjhe Quarterly Conference ke kámoṉ ke wáste bilá dastandází un ke mutafarriq kámoṉ ke do yá ziyáda Circuit yá Station ko báham milá saktá hai.

*S.* 4. Agar koí Bishop logoṉ ke darmiyán gasht karne se báz rahe, to kyá wuh apne ụhde ke kám hamáre darmiyán kisí qadr kar saktá hai?

*J.* Agar wuh bilá ijázat General Conference ke gasht karne se báz rahe, to albatta us ke bạd hamárí kalísiyá ke Bishop ke ụhde ká kám nahíṉ kar saktá.

*S.* Jab koí Bishop gasht karne ke liye na rahe, to ham kyá kareṉ?

*J.* Dar hále ki koí Bishop kull kalísiyá meṉ gasht karne aur Bishop ke ụhde ke kám karne ke liye basabab i maut yá kisí aur báịs ke na rahe, to us hálat meṉ do General Conference ke mábain Annual Conference aur Presiding Eldereṉ siwá Deacon aur Elderoṉ ke muqarrar karne ke, sab District ko har taur se murattab rakheṉ.

## FASL XIV.

### Presiding Elder aur un ke faráiz ke bayán men.

*S.* Presiding Elderon ko kaun muqarrar karegá?

*J.* Bishop sáhib.

*S.* Presiding Elderon ko kaun tabdíl aur mutaiyan karegá?

*J.* Bishop sáhib.

*S.* Kitne arse tak Bishop sáhib Presiding Elder ko us ke kám par ekhí District men rahne de saktá hai?

*J.* Kisí arse tak jo chár baras se ziyáda na ho; magar bad is ke wuh chha baras tak us District men phir mutaiyan na howe.

*S.* 4. Presiding Elder ke faráiz kyá hain?

*J.* Apní District men gasht karná.

2. Wuh bagair háziri Bishop sáhib ke apní District ke Elder aur Deacon aur Traveling Preacher aur Local Preacher aur Exhorter ká khabargírá rahe.

3. Wuh Conferenceon ke mábain Bishop kí gairháziri men hasb i hidáyat i Discipline apní District ke Preacheron ko tabdíl aur shámil aur mazúl kartá rahe; lekin koí Presiding Elder apní District ke kisí Preacher ko us maqám se jahán us ko Bishop ne mutaiyan kiyá hai dúsri jagah ko jahán Bishop sáhib us ko mutábiq Discipline ke nahín bhej saktá taenát nahín kar saktá.

4. Wuh házir hokar jahán mumkin ho sab Quarterly meeting ko dekhe aur anjám dewe, aur har Quarterly Meeting men Quarterly Conference jama kare, aur sab nálishen súne aur appeal ko manzúr karke muqaddamát kare, aur sab aur kár o bár muwáfiq fasl 3, saf. 37, wg. ke tartíb dewe.

5. Wuh apní District men kalísiyá ke rúhání aur dunyáwí kám ká nigrán rahe, aur har láiq taur se Mission aur Sunday School aur hamáre chhápekháne men Bible aur risálon aur Sunday School kí kitábon ke chhápne ko taqwiyat dewe, aur Discipline kí fihrist ke mutábiq un sab madrason kí jo us kí District aur hamárí kalísiyá kí mátaht hon Annual Conference ko kaifiyat likhe aur har Quarterly Conference men khabardárí se daryáft kare ki we Qawáid jo larkon kí tạlím dene kí bábat hain rástí se mustạmil hain yá nahín, aur Annual Conference ko apní District ke sab Traveling Preacher kí jo un Qawáid ko nahín mánte ittilạ dewe.

6. Wuh khabardárí kare ki us kí Distirct men hamárí Discipline ke har ek juzv ká ạmal darámad rahe, aur Quarterly Conference men sab sawálát i sharíạt ko infisál kare, aur wuh faisala ánewále Annual Conference ke President ke appeal ká mutị rahegá, lekin ba har hál sharíạt ká mustạmal karná Conference ke ikhtiyár men hogá.

7. Jab ki Bishop us kí Distirct men hon to wuh un ke hamráh rahe, aur jab we gairházir hon to un ko apne District kí zarúrí kaifíyat bazaríạ tahrír ittilạ dewe.

8. Imtihánbardárí men shámil honewálon ko un kitábon se jo ki Bishop ne muạiyan kí hain ágáh kare.

9. Wuh un Preacheron ko jo imtihánbardárí men hain aur jo áyanda shámil honá cháhen batláwe ki we bilá kisí tarah ke nuqsán ke shámil aur khárij ho sakte hain.

10. Agar koí Preacher apní Circuit se gair házir ho to Presiding Elder hattá-l-imkán us kí jagah men ek aur Preacher bheje, aur us kí tankhwáh hasb i sharh sábiq us gair házir Preacher kí tankhwáh se dí jáegí.

*S.* 5. Kyá Presiding Elder us Preacher ko jo pahle Annual Conference se ḳhárij kiyá gayá hai phir kám de saktá hai?

*J.* Nahíṉ de saktá, basharte ki Conference ne kisí sharáit par us ko ijázat na dí hai.

---

## FASL XV.

### TRAVELING ELDEROṈ KE MUQARRAR HONE AUR UN KE FARÁIZ KE BAYÁN MEṈ.

*S.* 1. Kis tarah Elder muqarrar hogá?

*J.* Annual Conference kí kasrat i ráe ke pasand karne aur Bishop aur baze házirín Elderoṉ ke háth rakhne se.

*S.* 2. Traveling Elder ke faráiz kyá haiṉ?

*J.* 1. Baptismá aur Ashá i Rabbání dená aur nikáh kar dená, aur ibádat i Iláhí kí rahbarí karní.

2. Traveling Preacher ke sab faráiz ko amal meṉ láná. Wuh Elder jo apní gasht karne se báz rahe bilá ijázatnámah Annual Conference ke jo ki Conference ke President se manzúr húá hai siwá bímárí aur kamzorí aur kisí aur lábud sabab ke apne uhde ke ḳháss kám nahíṉ kar saktá, aur níz hamáre darmiyán munádí nahíṉ kar saktá, hálánki aise sab muqaddame meṉ áḳhirí faisala Annual Conference ke mutaalliq hai.

*S.* 3. Kitní muddat tak Traveling Deacon Elder ke uhde meṉ shámil hone ke áge imtihánbardár rahe?

*J.* Har ek Traveling Deacon peshtar shamúl hone uhde Elder ke apne uhde ke kám do baras tak kare; magar Mission ke wáste agar Annual Conference munásib samjhe to qabl miyád i muqarrarí se use Elder ke uhde ke liye pasand kar saktá hai. Jab koí Preacher apne

imtihán de chuká ho aur púrí shamúliyat ká sharíq húá aur Deacon ke uhde ke liye pasand kiyá gayá ho magar ba báis gairháziri Bishop ke us uhde par muqarrar nahíṉ húá, to jis waqt se wuh Deacon hone ke liye pasand kiyá gayá thá usí waqt se Elder kí imtihánbardárí shumár kí jáwegí.

---

## FASL XVI.

### TRAVELING DEACON KE MUQARRAR HONÁ AUR UN KE FARÁIZ.

*S.* 1. Kis tarah Traveling Deacon muqarrar howe?

*J.* Annual Conference kí kasrat i ráe ke pasand karne aur Bishop ke háth rakhne se.

*S.* 2. Traveling Deacon ke faráiz kyá haiṉ?

*J.* 1. Baptismá dená, aur nikáh paṛháná.

2. Ashá i Rabbání ke dene meṉ Elder ke madadgír honá.

3. Traveling Preacher ke sab faráiz ko púrá karná.

N. B.—Jab koí Preacher imtihánbardárí meṉ ho aur Bishop Mission yá fauj o malláhí yá Shafákháne yá Qaidkháne ke liye qarár de aur Annual Conference us ko bá razámandí Bishop kí pasand kare, to Bishop us ko peshtar us kí imtihánbardárí tamám hone se púrí shamúliyat meṉ dákhil kar saktá hai.

Wuh Deacon jo apne gasht karne se báz rahe bilá ijázatnáma Annual Conference ke jo ki Conference ke President se manzúr húá hai, siwá bímárí aur kamzorí aur kisí aur lábud sabab ke apne uhde ke kháss kám nahíṉ kar saktá, aur níz hamáre darmiyán munádí nahíṉ kar saktá, hálánki aise sab muqaddame meṉ ákhirí faisala Annual Conference ke mutaalliq hai.

## FASL XVII.

### UN SHAḲHSON KE FARÁIZ KE BAYÁN MEN JO KI CIRCUIT YÁ STATION KÁ IḲHTIYÁR RAKHTE HAIN.

*S.* 1. Elder ḳhwáh Deacon ḳhwáh Preacher jo ki Circuit ká ḳháss iḳhtiyár rakhtá hai, us ke faráiz kyá hain?

*J.* 1. Sab Preacheron ká jo us kí Circuit yá Station men hon ḳhabargírá rahe.

2. Simáhí I'd i mahabbat ke dáḳhil honewále memberon ko ticket dená.

3. Sab Leaderon ko muạiyan karná aur waqt i zarúrat un ko tabdíl karná; aur kam se kam simáhí men ek dafạ un men se har ek ká ṭhík ṭhík imtíhán lená ki we kis tartíb se apní class men kám karte hain.

4. Hasb i hidáyat i Discipline memberon ko shámil karná aur muqaddama ko faisla aur ḳhárij karná.

5. Watch night aur I'd i mahabbat rakhná.

6. Presiding Elder kí gairháziri men Quarterly Meeting karná.

7. A'gáh honá ki har Society ko kitáben miltí rahen.

8. Jahán tak mumkin ho Steward aur Leaderon se milná aur Leaderon kí report sunná ki koí bímár hai yá bad chalní kartá hai aur goshmálí wájib nahín samajhtá, yá koí dída o dánista apní fazílat kí ráh se gaflat kartá hai.

Leader's Meeting púri shamúliyat men dáḳhil hone ke liye aur Exhorter hone ke Licence ke wáste aur munádí karne ke licence ke wáste láiq ádmíon kí sifárish karná, aur Stewardon se bhí report sunná.

9. Sunday School men yá kisí waqt i muạiyan us kám ke, laṛkon se záhiran sawál o jawáb kare; aur har

ek Preacher ká yih bhí farz hai ki wuh apní report men har Quarterly Conference ke wáste záhir kare ki kis qadr us ne apní tạlluq ke laṛkon se záhiran o ḳhufíyatan sawál o jawáb kiye.

10. Laṛkon aur jawánon aur báligon ke wáste Bible kí jamáạt tạiyun kare, aur un sab faráiz ko jọ ki laṛkon kí tạlím o tarbiyat dene kí bábat, H. I, B. II, § 2, aur H. V. § 2, men mazkúr hai púrá kare.

11. Har Simáhí men apne Presiding Elder ko apní Circuit kí kaifiyat likhe.

12. Har Quarterly Conference aur Ịd i mahabbat men un ke nám jo ki andar samáhí guzashte ke shámil húe hon yá ḳhárij kiyá gayá ho tahrír i kaifiyat likhe, aur un ke námon ko bhí jo ki certificate kí ráh se shámil húe yá bazaṛia us ke kahín gayá ho yá mar gayá yá kalísiyá se ạláhida húe hon, tahrír kare.

13. Har Quarterly Meeting ke Quarterly Conference men us ke roznámcha men darj karne ke wáste Circuit yá Station ke Sunday School ke tạdád aur hálat aur ausat darje ke házir hone kí kaifiyat bazaṛia tahrír pesh kare, aur níz kaifiyat i mazkúr ko mutábiq fihrist Methodist Episcopal kalísiyá ke Sunday School Union ke mại ḳharch ke jo Missionon ke wáste aur Bible aur Risálon kí chhapáí ke liye jamạ húe ho Annual Conference ko report kare.

14. Hissa II, B. I, § 3, kí mundarají báton ko ṭhík ṭhík mujtamạ karke Annual Conference ko report kare, táki un ká tạdád Minutes men darj kiye jáwe, aur nikáh hone aur baptismá páne ká Register likhe.

15. Sab Stewardon ká muhásiba lewe.

16. Ek shakhs ko classon ke simáhí majmúa jama karne ke liye muqarrar kare.

17. Jo zarúrat ho to majmúa i alániya ikatthá kare.

18. Wuh hasb i hidáyat apne Annual Conference ke ba wasíle Society muqarrar karne aur majmúa jama karne ke, Mission aur Sunday School kí taraqqí karne aur Bible aur Risálon aur Sunday School kí kitábon ke chhápne aur taqsím karne ke liye tahrík kare.

19. Agar uská Annual Conference kuchh hidáyat na farmáwe to wuh sál bhar men kisí waqt jaisá wuh munásib samjhe kuchh rupae jama kare, aur wuh rupae Risálon ke kharídne aur taqsím karne ke liye us ko ikhtiyár rahegá.

20. Wuh Sunday School Union ke wáste har jagah apní tainátí men sál ba sál kuchh rupae jama kare.

21. Nae girje banáne ke wáste har jagah apní tainátí men sál ba sál kuchh rupae jama kare.

22. Wuh General Conference se peshtar kisí waqt har ek Circuit yá Station men General Conference ke memberon ke jáne áne ke kharch ke wáste kuchh rupae jama kare, aur un memberon ke háth se General Conference ko bheje; aur we rupae har ek member ke kharch ke muwáfiq taqsím kiye jáwen.

*S.* 2. Kaunsí aur hidáyaten ham us ko karen?

*J.* Kai ek.

1. Ek fihrist jáe i sakúnat har ek class kí ki jahán wuh shahron aur qasbon aur sarkon par rahte haín numberwár bátartíb taiyár kare.

2. Wuh apne ánewále qáim maqám ke liye ek fihrist mufassal hálát Circuit kí mai nám i sáhibán i kharídár hamáre kágzát i khabar ke taiyár rakhe.

3. Society ke sab qawáịd ko ustwárí se aur mulá-imat se ạmal men láná.

4. Kisí Ịd i mahabbat ko deṛh ghanṭe se ziyáda khulí na rakhe.

5. Waqt ba waqt sab logon ko ágáhí dewe ki koí shakhs ek Circuit se bilá hásil karne aisí chiṭṭhí sifárishí ke dúsrí Circuit ko na jáwe; yạne, "*Faláne* hámil chiṭṭhí i háza Methodist Episcopal kalísiyá ká maqbúl member rahá hai;" aur níz unko ittilạ́ dewe ki we bagair aisí certificate ke aur jagah kalísiyá men shámil na hon.

6. Har jagah sháystagí aur safáí kí hidáyat kare.

7. Wuh kalísiyá ke qawáịdon ko ek dafạ sál bhar men bá hamráhí aur Preacheron ke har kalísiyá ke rú ba rú aur ek dafạ simáhí par har class men paṛhá kare.

8. Wuh Preacher jo Circuit ká tạlluq rakhtá hai apní Circuit men jahán mumkin ho Prayer Meeting muqarrar kare.

9. Jahán mumkin ho wuh taịnátí kí aisí tajwíz kare ki Local Preacher Itwár ko bá tartíb o qaríne se kám karen.

10. Wuh khabardárí kare ki us kí Circuit kí har ek Society Jumạ i má qabl har Quarterly Meeting ke roza rakhe, aur us kí yáddásht sab classon kí kitábon men darj kí jáwe.

11. Jin ko wuh kalísiyá men Exhorter hone ke láiq samjhe licence dewe; magar koí shakhs bilá ijázat Leader's Meeting kí, yá jahán Leader's Meeting na ho bilá ijázat us class kí jis men wuh member ho, licence na páwe; aur licence i yáfte Exhorteron ká imtihán Quarterly Conference men chál o chalan kí bábat sál ba sál hogá; aur agar Quarterly Conference qabúl kare

to un kí licence Presiding Elder yá Preacher in Charge se sál ba sál tabdíl kiye jáwen̲.

*S.* 3. Conference ke waqt men̲ Circuit ke kám karne ke wáste kyá tajwíz ho saktí?

*J.* 1. Sab taịnátí Circuit kí tajwíz ke mutábiq rahenge.

2. Jitne Local Preacher aur Exhorter hone zarúr hon̲ buláwe, aur Traveling Preacher ke muwáfiq un ko tanḳhwáh de.

3. Agar Preacher aur Exhorter na á saken̲, to har ek kalísiyá men̲ ek láiq ádmí ko gít gáne aur duạ máng-ne aur Pádrí Wesley sáhib ká ek wạz paṛhne ke liye mu-qarrar kare.

4. Aur agar yih bhí tajwíz nahín̲ ho sake, to Prayer Meeting howe.

N. B.—Un Preacheron̲ ko jin se hamárí Circuit mu-taạlliq hain̲ yih matlúb hai, ki we hamáre sab Qawáịdon̲ ko jumle farebon̲ aur ḳhásskar nárást nádárí par taqai-yud se púrá karen̲; aur jo koí kisí tarah ke fareb ká qu-súrwár ho hargiz us ko hamárí kalísiyá men̲ rahne na den̲.

☞ Member ke nádár ho jáne aur takrár rafạ kar-ne wagaira ká dastúr ul ạmal H. III, B. I, § 5, daf. 6, men̲ mundaraj hai.

---

## FASL XVIII.

### ZÁ'IDU-L-IHTIYÁJ AUR SÁL ḲHURDA PREACHER KE BAYÁN MEN̲.

1. Zá'idu-l-ihtiyáj Preacher wuh hai jo ki bímárí yá kisí aur láchárí ke sabab se chand roz apne kám ko anjám na de sake, aur wuh Annual Conference kí ráe ke mutábiq jis men̲ wuh member ho kahín̲ mutạiyan ho yá nahín̲, aur

siwá pasand karne Annual Conference ke wuh Beneficiary Fund mustạhaqq nahín ho saktá; aur wuh ekhí Charge men apne phir mutạiyan hone aur rahne kí nisbat Dicipline ke un qáịdon ká jo ki kárgar Preacheron ke wáste muqarrar hain páband rahegá; aur agar wuh mutạiyan na howe to Quarterly Conference men shámil ho saktá, aur jahín us ká maqám hogá member ke sab haqqúq use wahín milte rahenge.

2. Har sál ḳhurda Preacher jo apní Conference kí hadd ke báhar rahtá ho Quarterly Conference men shámil ho saktá hai, aur use usí kalísiyá men jahán wuh rahtá hai member ke sab huqqúq milenge; aur wuh sál ba sál apne Conference ko ek Certificate apne Masíhí aur ḳhádim-ud-díní chál o chalan kí bábat mạí apne gharáne kí tạidád aur kaifíyat likh bhejá kare, jis par us District ke Presiding Elder yá us Circuit yá Station ke Preacher in Charge ke jis kí haddúd men wuh rahtá hai dastḳhatt honge; aur bidún is ke Conference ko jáịz nahín ki us ká dạwá qabúl kare; ạláwa is ke Conference ko yih bhí iḳhtiyár hai ki us kí marzí ke barḳhiláf use ruḳhsat de.

---

## FASL XIX.

### Local Preacheron kí bábat ám hidáyaton ke bayán men.

*S.* Local Preacheron kí bábat kaunsí hidáyaten kí jáengí?

*J.* 1. Quarterly Conference ko iḳhtiyár hai ki munádí karne ke wáste láiq ádmíon ko Licence dewe, aur jab ki Conference kí dánist men un kí nịamat aur fazl aur kár rawáí is láiq hon to un ko sál ba sál phir licence

dewe; aur Annual Conference se láiq ádmíon ke Local Deacon yá Local Elder hone ke aur Conference kí imtihánbardárí men shámil hone ke wáste sifárish kare; aur Circuit yá Station ke kisí Local Preacher ke jis par tuhmat lagí húí hai dawá taráif se sune, aur muattil kare, aur khárij yá mubarra kare; aur kisí ko bajuz sifárish Leader's Meeting kí yá us Society kí jis men wuh member ho, munádí karne ke wáste licence na diyá jáwe; aur koí hamárí kalísiyá ke Member bilá us licence ke munádí nahín kar saktá; aur koí jab tak wuh Quarterly Conference men talímát aur Discipline kí bábat imtihán na de chuke, tab tak munádí karne ke liye licence páne yá Annual Conference men shámil yá muqarrar hone ko sifárish na kí jáwe.

2. Har Local Elder aur Local Deacon aur Local Preacher apní Masíhí chál o chalan aur apne uhde ke kám ko rástí se adá karne ke wáste usí Quarterly Conference ko jahán wuh rahtá hai jawáb degá; aur cháhiye ki wuh apná nám us Conference ke Journal men aur kisí class kí kitáb men darj karáwe, aur class men házir hotá rahe; aur in faráiz i mazkúr kí gaflat se agar Quarterly Conference munásib samjhe to use díní uhde se mazúl kare; aur jab koí Preacher tartíbwár kám se mazúr ho yá kisí Annual Conference se mauqúf kiyá gayá ho, to use usí Circuit yá Station ke Quarterly Conference ko jahán wuh pichhe muqím thá jawáb dená hogá.

3. Jab koí Elder yá Deacon yá Preacher ek Circuit yá Station se dúsrí Circuit yá Station ko jáwe to cháhiye ki wuh us District ke Presiding Elder yá Preacher in Charge se ek Certificate apne uhde ke hál jo kalísiyá men us kí rawángí ke waqt talak ká howe hásil kare, aur

bidún is ke wuh kisí aur jagah men Local Preacher nahín ho saktá.

4. Presiding Elderon aur Preacher in Charge ko lázim hai ki we jahín mumkin ho munádí karne ke wáste aisí tainátí karen ki Local Preacher Itwár ko qaríne o qáide se kám karen.

5. Jab ki koí Local Preacher kisí charge se iláqa rakhtá ho to us kí munásibat i kalísiyá bhí usí charge men rahegí.

## FASL XX.

### LOCAL PREACHER AUR UN KE MUQARRAR HONE KE BAYÁN MEN.

1. Jab kisí Local Preacher ne bá tartíb Licence pákar chár baras tak munádí kí ho aur bad dene sahíh imtihán ke Quarterly Conference se ek Certificate dastkhatt i President aur Secretary Sáhibán hásil kí ho, aur aláwa az ín Annual Conference apne rú ba rú us ke chál o chalan kí bábat imtihán lekar use qabúl kare to wuh Deacon ke uhde par muqarrar hone ke láiq hogá.

2. Koí Local Deacon jis ne Deacon muqarrar hokar chár baras tak munádí kí ho aur Quarterly Conference se ek Certificate dastkhatt i President aur Secretary jis se us kí talímát aur Discipline aur niamat aur kámyábí kí liyáqat záhir hotí ho hásil kí ho aur dar súrat na házír hone ke Annual Conference ko wuhí Certificate aur ek aur chitthhí us ke hamráh ba sabút qabúl karne talímát aur Discipline hamáre kalísiyá ke bheje, aur agar Annual Conference in sab ko daryáft karke qabúl kare, to wuh Elder ke uhde par muqarrar ho saktá hai.

# BA'B II.

## STEWARDON KÍ BÁBÁT.

### STEWARDON KÍ LIYÁQAT AUR TAINÁTÍ AUR FARÁIZ KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. Kis liyáqat ke Steward hone cháhiye?

*J.* We pukhte díndár ádmí jo ki Methodist talímát aur Discipline ke jánnewále aur piyár karnewále hon, aur un kí zátí aur tahsíl i qábilíyat dunyáwí kám karne ke wáste achchhí ho.

*S.* 2. Kis tarah Steward mutaiyan howen?

*J.* Circuit ke Preacher in Charge ko ikhtiyár hai ki un ke nám batláwe, lekin Quarterly Conference unhen manzúr yá ná manzúr kare; aur we Steward jo is tarah muqarrar húe hon ek baras tak apne uhde par qáim rahen aur áyanda sál ba sál usí tarah se phir muqarrar hote rahen.

*S.* 3. Stewardon ke faráiz kyá hain?

*J.* Jo kuchh ki Circuit yá Station men Preacheron ke wáste jama húe hon thík thík hisáb karke Discipline ke mutábiq sarf karen, aur sab rupae jo Preacheron aur bímáron aur muhtájon men kharch húá hai sáf sáf bayán karen; aur hájatmand aur musíbatzadon ko talásh karke madad den, aur jo koí bímár yá bad ráh ho un kí ittila Preacher ko den, aur jo kuchh un men burái samjhen Preacheron se bayán karen; aur apní Circuit ke Quarterly Meeting aur Leader's Meeting men házir hon, aur agar Circuit kí tajwíz karne men unse daryáft kiyá jáwe to maslahat den; aur kalísiyá ko rupae bántne ke Committee men házir hon aur pancháyat ke

kámon men saláh dewen, aur Ashá i Rabbání ke wáste sab chízen taiyár rakhen; aur agar zarúrat ho to Circuit kí Society ko chiṭṭhí likhen ki we ziyáda sakhí hon aur jab mauqa ho pichhle Quarterly Meeting ke sab dunyáwí kám ká bayán karen.

*S.* 4. Steward apne faráiz ke rást adá karne ká kis ko jawáb denge?

J. Circuit yá Station ke Quarterly Conference ko, jis ko ikhtiyár hai ki apní khushí se un ko khárij yá tabdíl karen.

*S.* 5. Har ek Circuit men kitne Steward hone cháhiye?

*J.* Tín se kam yá nau se ziyáda na hon; aur Quarterly Conference un men se ek ko bad har sályáná pasand karne ke Recording Steward muqarrar kare.

## HISSA III.

### DISCIPLINE KÁ JÁRÍ KARNÁ.

---

## BA'B I.

### MINISTER AUR MEMBERON KE MUQADDAME AUR TAKRÁR RAFA KARNE KE BAYÁN MEN.

---

### FASL I.

#### BISHOP KE MUQADDAME KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. Bishop sáhib apne chál o chalan kí bábat kis ko jawáb degá?

*J.* General Conference ko, jis ko ikhtiyár hai ki agar munásib samjhe to us ko ná láiq chál o chalan ke báis khárij kare.

*S.* 2. Jab kisí do General Conference ke mábain kisí Bishop par badwazaí kí nálish howe to us ká muqaddama karne ke wáste kyá taríqa hai?

*J.* Agar kisí Bishop par badwazaí kí nálish ho to tín Traveling Elder us ke pás jákar is bát ko daryáft karen; aur agar we tínon Elder haqíqat men samjhe ki wuh us jurm ká qusúrwár hai apní madad ke wáste do Districton se jo us jagah ke jahán wuh jurm wáqa húá ho mutassil hon do Presiding Elderon ko buláwen, aur we donon apní hamráh do do Elder khwáh ek ek Elder aur ek ek Deacon len, aur wehí nau ádmí us tuhmat ke daryáft karne ko jo Bishop par lagáí gaí hai ek Conference honge; aur agar do tiháí un men se dar haqíqat us ko us jurm ká jis kí nálish húí hai qusúrwár samjhen

to un ko ikhtiyár hai ki us Bishop ko ánewále General Conference tak muattal karen; aur is arse men sab District mutábiq H. II, B. I, § 2, aur H. II, B. II, § 14, ke murattib rahen; lekin koí nálish kisí Bishop par tá waqte ki wuh likhí húí mai dastkhatt i ashkhás sabút karinda i jurm na ho jáiz na hogí; aur ek naql us nálish kí Bishop i muttaham ko dení hogí.

---

## FASL II.

### Muddaále Traveling Minister aur Preacheron ke muqaddama ke bayán men.

*S.* 1. Jab yih mashhúr ho ki koí Elder yá Deacon yá Preacher kisí jurm ká jo ki Khudá ke kalám men kháss mana hai qasúrwár hai, aur wuh ná-Masíhí amal aur fazl o jalál kí bádsháhat se ádmí ke radd karne ko káfí hai, to kyá karná cháhiye?

*J.* 1. Do Annual Conference ke mábain Bishop kí gairháziri men Presiding Elder ko ikhtiyár hai ki jitne Traveling Minister munásib samjhe buláwe, magar tín se kam na ho, aur agar mumkin ho to muddaí aur muddaále ko rú ba rú bulákar is tahqíqát kí ek sahí kaifíyat likhwákar Annual Conference ko bhejwáwe; aur agar wuh shakhs biláshakk mulzim thahre to ánewále Annual Conference tak wuh apne uhde aur kalísiyá ke haqqúq se muattal rahegá, aur us waqt us kí hálat daryáft hokar faisala kiyá jáegá; aur agar muddaále Presiding Elder ho to usí kí District ke tín qadímí Preacher us report i nálish kí kaifíyat daryáft karen, aur agar unkí dánist men ho to kisí mutassil District ke ek Presiding Elder

ko buláwe aur wuh ákar us Annual Conference ke jis meṉ muddạạ́le member ho pánch Elderoṉ ká ek Committee muqarrar kare, aur ḳhud bhí imtíhán meṉ us Committee ká President ho, aur agar muddạí aur muddạạ́le rú ba rú na áweṉ, aur muddạạ́le pairawí muqaddame se gairházir ho, to us kí gairháziri us ke qasúr par dalálat karegí, aur ba gawáhí do tín gawáhoṉ ke wuh mulzim ṭhahráyá jáegá; magar taubhí Annual Conference us ke sab wajúhát samjhe aur faisala kare. Aur agar muddạạ́le Sál ḳhurda Preacher ho aur apne Conference kí haddúd se báhar rahtá ho, to us hálat meṉ us ko usí Annual Conference ko jis meṉ wuh us waqt rahtá hai jawáb dená hogá, aur us Conference ká iḳhtiyár hogá ki us ká muqaddamá karke misl apne memberoṉ ke us ko barí, ḳhwáh muạttal, ḳhwáh muqím yá ḳhárij kare. 2. Agar Conference meṉ kisí par nálish hogí to misl muqaddama us kí ek Committee ko dí jáegí, aur us Committee meṉ ek Presiding Elder ḳhwáh koí member jis ko Bishop us kí ịwazí meṉ muqarrar kare házir hokar dekhe ki sab kám aur gawáhí kí sahí kaifíyat likhkar Conference ko dí jáwe, aur us kaifíyat par jitne aur gawáhí dáḳhil hogí, un sab se us muqaddame ká faisala hogá.

*S.* 2. Náláiq mizáj yá alfáz yá ạmál ke wáste kyá karná cháhiye?

*J.* Us ká báládast usí qusúrwár ádmí ko roke, aur agar wuh dúsrá martaba yih qusúr kare to wuh ek do tín Preacheroṉ ko apne hamráh gawáhí ke wáste lekar phir us ke pás jawe, aur us ke bạd agar wuh phir bhí qusúr se báz na áwe to ánewálá Annual Conference us ká muqaddamá kare, aur agar wuh qusúrwár aur bilá

tauba ṭhahre to kalísiyá se ḳhárij kiyá jáwe, aur us ká nám bhí ba madd i ḳhárij Conference ke Minutes men̲ tahrír howe.

*S.* 3. Jab ki Annual Conference ká koí member nádár ho jáwe yá is qadr qarz le jo adá na kar sake, to use kyá karná cháhiye?

*J.* Presiding Elder kalísiyá ke tín bátamíz memberon̲ ko ishtibáhí qusúrwár ke hisáb aur ṭheka aur hálát ke daryáft karne ke liye muqarrar kare, aur agar un kí dánist men̲ us ne yih kám nárástí se kiyá yá bilá ihtimál adá karne ke qarz liyá to us ká faisala is fasl ke pahle sawál ke jawáb ke mutábiq howe.

*S.* 4. Un Minister aur Preacheron̲ se jo ki hamárí Qawáịd i mazhab ke barḳhiláf tạlímát ko ḳhilwat o jilwat men̲ ḳhud mánte hain̲, aur dúsrí jagah phailáte hain̲, kyá karná cháhiye?

*J.* Jaisá kisí burí badmáshíon̲ ke wáste pesh áte hain̲ waisehí un se bhí karná cháhiye; aur agar wuh qusúrwár Minister yá Preacher sanjídagí se wạda kare ki ham hargiz aisí ná haqq tạlímát ko ḳhilwat o jilwat men̲ na phailáen̲ge, to jab tak us ká hál ánewále Annual Conference ko faisala ke wáste diyá jáwe, tab tak us se dar guzar karen̲.

*S.* 5. Jab kisí Traveling Minister par tuhmat lage ki wuh hamesha ná pasand yá be kár yá dunyáwí kám men̲ mashgúl rahtá hai, yahán̲ tak ki us ke kám se kuchh fáida nahín̲ hotá, to us se kyá karná cháhiye.

J. Conference us ke hál ko daryáft kare, aur agar mạlúm ho ki wuh nálish sahí hai, aur wuh jis par nálish kí gaí hai apní ḳhushí se ruḳhsat nahín̲ letá, to Conference us ko bilá razámandí us kí ḳhárij kare; lekin wuh

Conference jis kí yih hálát i mazkúr mutạlliq hain munásib samjhe ki chand muntakhab ádmí is muddạạ́le ká muqaddama kare, to wuh apne memberon men se nau se kam yá pandrah se ziyáda is kám ke wáste muqarrar kare, aur ek Bishop yá wuh jis ko Conference ká President muqarrar kare, us Committee ká President hogá; aur níz us Committee ke sáth Conference ká ek yá ziyáda Secretary shámil honge, aur us Committee ko ikhtiyár hogá ki mutábiq un Qawáịdon ke jin ko Conference aise kámon ke wáste ạmal men láte hain us ádmí se hál daryáft karke faisala kare, aur un apne sab kámon kí ek sahí tahrírí report Conference ke Secretary ko dewe, aur níz sab fihrist i nálish, aur gawáhí aur faisala aur jo kuchh aur kágzát muqaddama ke wáste láye ho us ke supurd kare.

---

## FASL III.

### IMTIHÁNBARDÁR PREACHER KE MUQADDAMA KARNE KE BAYÁN MEN.

Jis imtihánbardár Preacher par kisí jurm kí tuhmat lagí ho to use apní Circuit ke Quarterly Conference ko jahán wuh rahtá hai jawáb dená hogá, aur wuh Presiding Elder ek Committee tín Local Preacheron se muqarrar kare jo us ko ba shart i qusúrwár hone ke muạttal kare, aur Quarterly Conference us ko khárij kare; taubhí us ko ikhtiyár hai ki ánewále Annual Conference men apní appeal dáir kare.

## FASL IV.

### LOCAL PREACHER KE MUQADDAMÁT KE BAYÁN MEṈ.

*S.* 1. Jab ki Local Elder yá Local Deacon yá Local Preacher kisí us jurm ká jo kí Ḳhudá ke kálám meṉ ḳháss maṇa hai qusúrwár ho aur wuh ná-Masíhí ạmal aur fazl o jalál kí bádsháhat se ádmí ke radd karne ko káfí ho, to kyá karná cháhiye?

J. Preacher in Charge ek Committee tín yá ziyáda Local Preacheroṉ se jis ke rú ba rú us muddạạ̄le ko házir honá paṛegá muqarrar kare, jo us ko barí kare yá agar qusúrwár ṭhahre to ánewále Quarterly Conference tak us ko muạttal kare; aur Preacher in Charge ko majáz hai ki nálisheṉ aur gawáhíoṉ aur imtihán aur Committee ke faisaloṉ ke ṭhík ṭhík aur sahíh sahíh Minutes karáwe, aur Quarterly Conference ko jaháṉ wuh muddạạ̄le házir hogá bheje, aur agar muddạạ̄le áne se inkár kare ḳhwáh Committee ke rú ba rú gaflat se na áwe to uskí gairházirí meṉ muqaddama tajwíz kiyá jáegá, aur President shurụ́ i muqaddame meṉ sab gawáhíoṉ kí bátartíb Minutes taiyár karne ke liye ek Secretary muqarrar kare, aur jab we Minutes paṛhí jáwe aur maqbúl hoṉ to President aur Conference ke member jo maujúd ho ḳhwáh bamújib apní kasrat i ráe ke us par dastḳhatt sabt kare, Presiding Elder ba hálat ḳhárij hone ke shaḳhs i maḳhrúj se asnád wápas le.

*S.* 2. Náláiq mizájoṉ yá ạmáloṉ yá alfázoṉ ke liye kyá karná cháhiye?

*J.* Us ká Preacher in Charge usí qusúrwár ádmí ko roke, aur agar wuh dúsrá martaba yih qusúr kare to wuh ek, do, tín sádiq dostoṉ ko apne hamráh gawáhí ke

wáste lekar phir us ke pás jáwe, aur us ke bạd agar wuh phir bhí qusúr se báz na áwe, to ánewále Quarterly Conference us ká muqaddama kare, aur agar wuh qusúrwár aur bilá tauba ṭhahre to kalísiyá se ḳhárij kiyá jáwe.

*S.* 3. Jab ki koí Local Elder yá Local Deacon yá Local Preacher nádạr ho jáwe, yá is qadr qarz le jo adá na kar sake, to use kyá karná cháhiye?

*J.* Preacher in Charge kalísiyá ke tín bátamíz memberon̤ ko ishtibáhí qusúrwár ke hisáb aur ṭheká aur hálát ke daryáft karne ke liye muqarrar kare, aur agar un kí dánist men̤ us ne yih kám nárástí se kiyá yá bilá ihtimál adá karne ke qarz liyá, to us ká faịsala is fasl ke pahle sawál ke jawáb ke mutábiq howe.

---

## FASL V.

### MUDDẠÁLE MEMBER KE MUQADDAMA KARNE KE BAYÁN MEN̤.

I. Badwazạí chál o chalan ke wáste.

*S.* 1. Muddạále *member* ká muqaddama kis tarah kạrná cháhiye?

*J.* Preacher in Charge ek Committee jis men̤ pánch ádmí se kam na hon̤, aur we ádmí Quarterly Conference ke member na hon̤, muqarrar kare [agar Preacher munásib samjhe to unhen̤ District kí kisí jagah se buláwe] aur ḳhud wuh Preacher in Charge us Committee ká President hogá, aur gawáhíon̤ aur kámon̤ se sahí Minutes karáwe; aur Committee ke muqarrar hone men̤ faríqain kisí láiq sabab se kisí ádmí ká inkár kar saken̤; aur agar Committee kí kasrat i ráe us muddạ́le ko qu-

ṣúrwár ṭhahráwe, aur wuh jurm aisá hai jo Ḳhudá ke kalám se ḳháss maną hai, aur fazl aur jalál kí bádsháhat se ádmí ke radd karne ko káfí hai to Preacher in Charge us ko ḳhárij kare; aur agar muddąąle ba wasf kámil ittilą páne ke gairházir hokar muqaddame ko ṭále to us kí gairháziri men muqaddama tajwíz kiyá jáegá, aur agar wuh mulzim ṭhahregá to ḳhárij kiyá jáegá.

II. Fazl ke wasílon se gaflat karne ke wáste.

*S.* 2. Hamárí kalísiyá ke un memberon se jo ádatan fazl ke wasílon se gáfil howen: yąne, Ḳhudá kí ąm Ịbádat, aur Ąshá e Rabbání aur duą e ḳhándání, aur duą e gosha aur nawishton kí talásh aur Class meeting aur Prayer meeting se gaflat kare, to kyá karná cháhiye?

*J.* Elder ḳhwáh Deacon yá Preacher jis waqt mumkin ho un ke pás jáke un ke gáfil rahne ká natíja bayán kare.

2. Agar we use tabdíl na karen, to wuh shaḳhs jo ki Circuit yá Station se tąalluq rakhtá hai un ká hál Society ke rú ba rú yá chand muntaḳhab ádmíon se jin ke sámhne we buláye jáwen bayán kare; aur agar do tiháí us Committee kí un ko ba báįs irádatan gaflat ke qusúrwár ṭhahráwen to we ḳhárij kiye jáen.

III. Be tadbír chál o chalan ke wáste.

Auwalan Preacher yá Leader un ádmíon ko jo kisí tarah ke faráiz men gaflat karne aur be tadbír chál o chalan aur gunahgár mizájon yá alfázon yá tund sharábon kí ḳharíd o faroḳht misl sharbat kí karne yá píne, aur kalísiyá kí tadbír aur Discipline kí náfarmánbardárí karne men qusúrwár hon ḳhilwat men roke, aur agar we apne qusúr ke muqir hokar tauba karen to un se dar guzre, aur qusúr i sání ke wáste Preacher yá Leader ek

yá do ímándár rafíq ko apne sáth le, aur un ke pás jákar maną kare; aur qusúr siyum ke wáste unko muqaddame meṉ talab kare, aur agar we qusúrwár ṭhahreṉ, aur un se koí nishán taubá ká na páyá jáwe, to ḳhárij kiye jáweṉ.

IV. Muḳhálifat karne ke wáste.

Agar hamárí kalísiyá ke kisí member par tuhmat lagí ho ki wuh hamárí Societyoṉ meṉ tuḳhm i muḳhálifat botá hai, yąne hamárí Tąlímát yá Discipline par tąn tishnį kartá hai, to Preacher in Charge auwal us zarar rasáṉ ádmí ko roke, aur agar wuh us muzirr ąmal meṉ mustaqill rahe to muqaddame ke wáste talab kare, aur agar qusúrwár ho to ḳhárij kare.

V. Kár o bár meṉ iḳhtiláf hone aur qarz na adá karne ke wáste.

*S.* 3. Hamárí kalísiyá ke memberoṉ ke fí mábain kár o bár kí nisbat jo takrár ho, us meṉ kis taráh sulh kí jáegí?

*J.* 1. Jab ki hamárí kalísiyá ke do yá tín memberoṉ meṉ kisí kár o bár kí nisbat iḳhtiláfí ho aur us ke faríqain sulh na kar sakeṉ, tab Preacher in Charge sab hál ko daryáft karke faríqain ko sálisí kí targíb de, aur we har do muddąí aur muddąąle do do sális pasand kare, aur phir we chároṉ sális ek aur ádmí ko apní hamráhí ke wáste tajwíz kareṉ; aur we páṉchoṉ hamárí kalísiyá ke memberoṉ meṉ se howeṉ. Aur agar koí faríq un ká faisala qabúl na kare to wuh muqaddame ke liye talab kiyá jáwe, aur agar wuh apne inkár karne ká koí sabab kámil na batlá sakegá to ḳhárij kiyá jáegá.

*J.* 2. Agar koí hamárí kalísiyá ká member muqaddama e qarz yá kisí aur takrár ko, dar hálate ki Preacher in Charge us ko targíb de chuká hai, sálisí meṉ

dene se inkár kare yá in harakát se peshtar sarkár men nálishí ho, to wuh muqaddame men talab kiyá jáegá; aur agar wuh apní nálish sarkár men dáir karne kí zarúrat aur rástí ko bayán na kar sakegá to khárij kiyá jáegá.

VI. Hámáre kísí member kí nádárí ke wáste.

S. 4. Nádárí ke wáste kyá karná cháhiye?

J. 1. Un Preacheron ko jin se hamárí Circuit mutaalliq hain yih matlúb hai ki we hamáre sab Qawáidon ko jumle farebon aur kháss karná rást nádárí par taqaiyud se púrá karen, aur jo koí kisí tarah ke fareb ká qusúrwár ho, hargiz us ko hamárí kalísiyá men rahne na den.

2. Jab ki koí hamáre member nádár ho yá is qadr qarz liyá jo adá nahín kar sake, tab ki badnámí na ho, kalísiyá ke do tín bátamíz member us ishtibáhí qasúrwár ke hisáb aur theka aur hálát ko daryáft karen; aur agar un kí dánist men us ne kám nárástí se kiyá yá bilá ihtimál adá karne ke qarz liyá, to wuh muqaddame men talab kiyá jáegá; aur agar wuh qusúrwár thahre, khárij kiyá jáegá.

VII. Ám hidáyaten.

1. In sab muqaddamát i mazkúr men gawáh i berúní ná jáiz na karní cháhiye; aur gair házir gawáh kí gawáhí Preacher in Charge yá wuh Preacher jis ko gair házir gawáh kí District ke Presiding Elder ne muqarrar kiyá hai sun saktá hai, basharte ki har hál men dúsre faríq ke waqt aur jagah gawáhí sunne se peshtar púrí ittilá dí ho, aur muddaále ko ikhtiyár hai ki Methodist Episcopal kalísiyá ke kisí láiq aur bátartíb member ko apní madad aur saláh dene ke wáste bulá le.

2. Agar Preacher in Charge hálát i mundaraj i bálá men Committee kí kasrat i ráe se nisbat qusúrí yá bequsúrí muddaále ke shámil na ho to ánewále Quarterly Conference men us muqaddame ko rujú kare, jis ko ikhtiyár hai ki ek nae muqaddame ke wáste hukm dewe.

3. Koí shakhs bad aise muqaddamát karne aur khárij hone ke bilá inkisár aur iqrár i haqíqí aur rúh ba rást hone ke hamárí kalísiyá kí Society aur Sacramenton ke haqqúq men shámil na hogá.

---

## BÁB II.

### APPEALON KE MUQADDAME.

---

### FASL I.

#### Traveling Minister yá Preacher ke Appealon ke bayán men.

1. In sab muqaddamát i mazkúr aur qáil hone men Annual Conference ke member i mujrim ko ikhtiyár hai ki ánewále General Conference men apná appeal kare, ba sharte kí wuh ba waqt i mujrimíyat yá kisí aur waqt jab ki us ko mujrim hone kí ittilá milí, apne appeal karne ká iráda záhir kar chuká ho.

2. General Conference ba wasíle ek Committee ke jis men us ke pandrah memberon se ziyáda na hon, aur níz har ek Annual Conference ke ek member se ziyáda na ho, Annual Conference ke roke gaye yá muattal húe yá khárij húe yá bilá apní apní marzí ke muqím húe memberon ke appeal ko sune, aur ek Bishop us Committee

ká President ho, aur General Conference ká ek yá ziyáda Secretary házir hokar us ke sab kámon kí ṭhík ṭhík kaifíyat likhe, aur wuh Committee us muqaddame ke sab hál sune aur mutábiq un qawáịd aur dastúr ul ạmal ke jin ko General Conference aise kámon ke liye ạmal men láte faisala kare, aur sab kaifíyat i hálát aur kágzát jo in muqaddame men láí jáwen Conference ko us kí kágzát kí hamráh daftar men rakhne ke liye dí jáengí.

3. Annual Conference ke Secretary ká yih farz hai ki sab Minutes un muqaddamát kí jo ki Committee ke sámhne yá Conference ke rú ba rú húe hain aur sab kágzát jo us ke mutạalliq hain mại dạwe i nálish aur nálishon ke ḳhabardárí se bacháe rakhe; aur agar Annual Conference ke faisala se appeal hogá to sirf wehí Minutes aur kágzát gawáhí ke wáste General Conference ko bhejí jáengí. Aur in sab hál men jab General Conference kisí appeal ko manzúr kare to appellant ḳhud yá ba wasíle apne wakíl ke jo General Conference ká member ho appeal kí bunyád dikhláwe, aur batláwe ki kyún appeal húá, aur us ko ijázat hogí ki bilá rok ṭok apní hifázat ke liye bayán kare; bạd is ke Annual Conference ke wakilá jis ke faisala se appeal kiyá gayá ho appellant ke sámhne us ko jawáb dewen; aur appellant un ko phir un ko jo cháhe kahe, to us waqt faríqain se mubáhasa band hogá, aur appellant ruḳhsat legá, aur Conference yá Committee us ká faisala karegá, aur bạd aise muqaddama karne aur ḳhárij hone ke wuh shaḳhs bilá iqrár i haqíqí aur inkisár aur rúh ba rást hone ke hamárí kalísiyá kí Society yá Sacramenton ke huqqúq men shámil na hogá.

## FASL II.

### Local Preacheron ke Appeal ke bayán men.

Jab ki Local Preacher khwáh Local Deacon yá Local Elder mujrim húe hon, to un ko ikhtiyár hai ki ánewále Annual Conference men appeal karen, basharte ki we Quarterly Conference ko apne appeal karne ká iráda záhir kar chuke hon; aur us hálat men President us muqaddame kí Minutes us Annual Conference ko bheje jahán we appeal karnewále Local Preacher yá Deacon yá Elder házir hon, aur wuh Annual Conference muddaála Traveling Preacher ke muqaddame ke muwáfiq Committee men yá apne kull Conference men us muqaddama e mazkúr kí minutes se jo un ke sámhne ho insáf karke ákhirí faisala kare.

---

## FASL III.

### Memberon ke Appeal ke bayán men.

Agar koí walwala yá shikáyat shakhs i makhrúj se nisbat ná adil gustarí hálát i mazkúr ke zár men áwe to siwá unke jo bad kamá haqqa hú ittilá páne ke muqaddame se gair házir rahe un ko ikhtiyár hai ki ánewále Quarterly Conference men appeal karen, aur Preacher in Charge Quarterly Conference ko us muqaddame kí gawáhí aur amal aur kám kí thík minutes de, jis kí kaifiyat se ákhirí faisala hogá.

# BÁB III.

## MUQARRAR HONE KE WÁPAS I ASNÁD KE BAYÁN MEṈ.

### FASL I.

### UN KÍ WÁPAS I ASNÁD KE BAYÁN MEṈ JO KI TRAVELING PREACHER THE.

Jab ki kisí Traveling Elder yá Traveling Deacon se ba báis ḳhárij hone yá kisí aur sabab ke, asnád wápas kar lí gaí hoṉ, to we us Annual Conference ke kágzát yá daftar meṉ jaháṉ wuh member thá rakhí jáweṉ; aur agar wuh kisí áyanda waqt meṉ Annual Conference ko apní ráh ba'rást hone par haqíqí sadáqat pahúṉcháwe, aur us Circuit yá us Station ke us Quarterly Conference se jaháṉ wuh rahtá hai yá us Annual Conference jis ne us ko imtihánbardárí shámil kíyá hai ek Certificate lewe jo us Annual Conference ko jis men wuh peshtar member thá us kí wápas i asnád kí sifárish kare, to wuh Conference un ko wápas dewe.

### FASL II.

### UN KÍ WÁPAS I ASNÁD KE BAYÁN MEṈ JO LOCAL PREACHER THE.

Jab ki koí Local Elder yá Local Deacon ḳhárij howe to Presiding Elder us kí taqarrurí kí asnád us se wápas karke us Annual Conference ke daftar meṉ jaháṉ wuh ḳhárij húá rakhe; aur agar wuh kisí áyanda waqt meṉ Annual Conference ko ek Certificate apní baḥálí ká jis par Quarterly Conference ke President aur Secretary ke dastḳhatt hoṉ, to us kí asnád us ko phir milengíṉ.

## HISSA IV.

### RITUAL.

---

## BÁB I.

### ISTIBÁG KÍ TARTÍB.

### I. Atfál ke Istibág dene ke bayán men.

Minister zarf i istibág ke pás, jo sáf pání se bhará húá hai, ákar yih kahe,—

Ai azízo, chúnki sab ádmí gunáh men hámila aur paidá húe hain, aur hamárá Naját-dihinda Masíh farmátá hai ki agar ádmí pání aur Rúh se paidá na ho to Khudá kí bádsháhat men dákhil nahín ho saktá; liháze main tum se iltimás kartá hún ki tum bawasíle hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke Khudá Báp se minnat karo ki *yih larká* jise tú ne apní rahmat i azím atá farmáí, aur apne Bete ke lahú se mol lekar churáyá hai, pání ke istibág pákar Rúh ul Quds ká bhí istibág páwe, aur Masíh kí pák kalísiyá men shámil hokar us *kà ek zinda member bane.*

Tab Minister yún kahe—

Ham duá mánge:

Ai Qádir i Mutlaq aur abadí Khudá, tú ne apní barí rahmat se farotaní karke ádmíon ke sáth ahd i salúk bándhá hai, aur tú ne larkon ko usí ahd i salúk kí niamaton men shámil kiyá, aur kahtá hai ki merí bádsháhat aison hí kí hai; aur tú ne apní qadímí kalísiyá men kai ek baptismá muqarrar kiye jo ki Rúh ul Quds

se naí paidáish ke namúne hain, aur tú ne apne piyáre Beṭe Yasú Masíh kí maṛifat apne muqaddas shágirdon ko hukm diyá hai ki we tamám dunyá men jákar sab qaumon ko shágird banáwen, aur un ko Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se baptismá dewen; is liye ham tujh se iltimás karte hain ki tú apní behadd rahmat se *is larke* par nazr kar, aur *use* dho, aur *us ko* muqaddas baná, táki *wuh* tere fasl se aman pákar Masíh kí pák kalísiyá men shámil *ho*, aur ímán men qáim, aur ummed se khush, aur mahabbat men kámil hokar is dunyá kí buráíon par gálib *ho*, aur ákhirat men hamesha kí zindagí *páwe*, aur tere sáth abad tak bádsháhat *kare*; Yasú Masíh ke wasíle se. Ámín.

Ai rahím Khudá, bakhsh de ki sab jismání shahwaten *us meñ* mar jáwen, aur sab chízen jo Rúh ul Quds se hain *us meñ* zinda howen, aur baṛhtí jáwen. Ámín.

Bakhsh de ki *wuh* gálib hone kí qudrat aur táqat *páwe*, ki *wuh* shaitán aur dunyá aur jism par fathyáb *howe*. Ámín.

Bakhsh de ki jo koí hamáre uhde aur khidmat se tujh ko makhsús howe wuh ásmání fazílat bhí páwe, aur hamesha tak us ko terí rahmat se ajr miltá rahe; ai mubárak Khudáwand Khudá, tú jo abad tak jítá hai, aur sab chízon par hukúmat kartá hai. Ámín.

Ai Qádir i mutlaq aur abadí zinda Khudá, jis ke kamál azíz Beṭe Yasú Masíh ne hamáre gunáhon kí muáfí ke liye apní garán bahá pahlú se pání aur lahú baháyá, ham tujh se iltimás karte hain ki tú hamárí minnaton par kán dhar aur is pák Sacrament ke wáste is pání ko muqaddas kar, aur bakhsh de ki *yih larká* jo ab baptismá *páyá cháhtá hai* terí fazílat kí mamúrí *pá-*

*we*, aur hamesha tak tere sachche aur barguzída farzand-on men shumár *kiyá jáwe;* hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke wasíle se. Ámín.

Tab Minister us ke wálidain (yá us ke muháfiz) se yún kahe:

Ai azízo, chúnki tum *is larke* ko Masíhí istibág páne ko láye ho, is wáste tumhen yád rahe ki tum par yih wájib aur farz hai ki jis waqt *yih larkà* síkhne ke láiq *ho is ko* is pák Sacrament kí khaslat aur natíja sikhláye jáwen; aur in chízon ke bihtar samajhne ke liye tum ko *use* targíb dená wájib hai ki fazl ke muqarrarí wasílon par adab se mustaid *rahe*, yane kalám kí khidmat aur Khudá kí alániya aur poshída ibádat men, aur aláwa is ke tum ko yih bhí tadáruk wájib hai ki *wuh* nawishton ko *parhe* aur Khudáwand kí Duá aur Dason Ahkám aur Rasúlon ká Aqída aur Catechism aur sab jitní aur báten Masíhíon ko apní rúh kí sihhat ke wáste karná wájib hai hifz *kare*, táki *yih* aisí tarbíyat *páwe* ki zindagí bhar sáf o pák *rahe*, aur hamesha yád *rakhe* ki yih istibág hamen us bátiní safái ko záhir kartá hai jo ki Masíhí pairawí karne ko máil kartí hai; aur jaisá wuh hamáre wáste múá aur jí uthá, waisáhí ham ko bhí jo mustabag húe hain cháhiye ki gunáh se maren aur rástbází men jí uthen, aur hamesha sab burí khwáhishon ko máren, aur rozína nekí aur díndárí men barhte jáwen.

Pas tum sanjídagí se wada karte ho ki hatt al maqdúr apne Khudá kí madad se in sab faráizon ko púrá karoge?

J. Hán, ham wada karte hain.

Tab log khare hon, aur Minister yún kahe:

Injíl kí báteṉ suno jo ki muqaddas Marqus se likhí gaí,—

Phir we laṛkoṉ ko us pás láe, táki wuh unheṉ chhúe; par shágirdoṉ ne un lánewáloṉ ko ḍánṭá. Yasụ́ yih dekhke náḳhush húá, aur unheṉ kahá, Laṛkoṉ ko mere pás áne do, aur unheṉ manạ na karo; kyúṉki Ḳhudá kí bádsháhat aisoṉ kí hai. Maiṉ tum se sach kahtá húṉ, Jo koí Ḳhudá kí bádsháhat ko chhoṭe laṛke kí tarah qabúl na kare, wuh us meṉ dáḳhil na hogá. Phir us ne unheṉ apní god meṉ liyá, aur un par háth rakhke unheṉ barakat dí. [ Báb x, áyát 13–16. ]

Tab Minister *laṛke* ko apne háth meṉ le, aur *us ke* rafíqoṉ se kahe :

Is *laṛke* ká nám batláo.

Aur baḍ is ke *us laṛke ká* nám lekar *us* par pání chiṛke ; yá agar we cháheṉ to *us* ko gotá de, aur kahe,

.......................................... Maiṉ tujh ko Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se istibág detá húṉ. Ámín.

Tab log ghuṭne ṭekeṉ, aur Minister duạ i zail máṉge :

Ai be hadd rahmat ke Ḳhudá, sab ímandároṉ kí nasl ke Báp, ḳhush hokar *is laṛke* ko fahm i zakí aur muqaddas dil baḳhsh, aur apní dúrbíní se *us* kí jawání ke ḳhatroṉ aur ázmáishoṉ aur nádání meṉ *us* kí madad kar, ki *wuh* kạhíṉ himáqat yá be qáịd ḳhwáhish kí buráị meṉ na *pare,* aur ham tujh se duạ máṉgte haiṉ ki *us* ko aisí achchhí zindagí kí ráh batá, ki wuh achchhí tạlím aur pák nishán aur tere rokne aur sar i nau paidá karnewále fazl se khainchá *jáwe,* aur rástí se ụmr bhar terí bandagí meṉ mashgúl *rahe,* táki jab *wuh* tere jalál ko apní pusht meṉ záhir kar *chuke,* aur zamíní kalísiyá kí ḳhidmat se fárig *ho,* to terí abadí bádsháhat meṉ shámil *howe ;* hamáre Ḳhudáwand Yasụ Masíh ke wasíle se. Ámín.

Ai Qádir i mutlaq aur kamál rahím Báp, apne muhabbatí rahm aur karm apne bande aur bandí par jo *is larke* ke má báp (yá muháfiz) hain, názil kar, aur hamárí minnat sunkar un ko apní pák Rúh bakhsh, táki we Abiráhám ke muwáfiq apne gharáne kí muháfizat karen, ki we sab Khudá kí ráh par chalen, aur un ke amálon kí hidáyat kar, aur un ke dilon aur alfázon aur maqsad ko muqaddas baná, táki un ke sab khándán hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke sáth ímán aur farmánbardárí aur mahabbat se paiwasta rahen, aur we sab usí zindagí men fazl aur lepálak hone se tere mubárak farzand banen, aur ásmán ke pailauthon kí kalísiyá men dákhil hon; tere piyáre Bete hamáre bacháncwále aur naját denewále ke sawáb se.

Tab Minister fil badíha duá mánge, aur bad az án sab házirín ghutne tekkar yih duá parhen :

Ai hamáre Báp jo ásmán par hai, terá nám muqaddas howe, terí bádsháhat áwe, aur terí marzí jaisí ásmán par hai waisí zamín par howe, aur hamáre rozína kí rotí áj ham ko bakhsh, aur jis tarah ham apne qusúrwáron ko muáf karte hain, usí tarah tú hamáre gunáhon ko muáf kar, aur hamen imtihán men jáne na de, balki buráí se bachá, kyúnki bádsháhat aur qudrat aur jalál hamesha terehí howe. Ámín.

## II. Báligon ke Istibág dene kí Tartíb.

Ai azízo, chúnki sab ádmí gunáh men hámila aur paidá húe, aur jo koí jism se paidá húá jism hai, aur we jo jismání hain Khudá ko pasand nahín áte, balki gunáh men rahte hain aur tahqíq gunáh karte, aur hamárá Khudáwand Yasú kahtá hai, ki agar ádmí pání aur Rúh se paidá na howe Khudá kí bádsháhat men dákhil nahín ho saktá:—Pas main tumhárí minnat kartá hún, ki bawasíle hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke Khudá Báp se duá mángo, ki wuh apní behadd nekoí se *in shakhsoñ* ko jo niamat tabíat se maujúd nahín ho saktí marhamat kare, táki *we* pání se mustabag hokar Rúh ul Quds se bhí mustabag *hoñ,* aur Masíh kí pák kalísiyá men shámil hokar us *ke* zinda member *bante raheñ.*

Tab Minister kahe:

Ham duá mángen,—

Ai Qádir i mutlaq aur gairfání Khudá, sab hájatmandon ká madadgár aur panáh lenewálon ká hámí, aur ímándáron kí hayát aur murdon kí qiyámat, ham *in shakhsoñ* ke wáste tujh ko pukárte hain, bakhsh de ki *we* tere pák istibág ko pákar terí pák rúh se bhí mamúr *howeñ;* aur *un* ko qabúl kar, ai Khudáwand, jaisá tú ne apne mubárak piyáre Bete kí marifat wade karke kahá ki mángo, aur tumhen diyá jáegá, dhúndho, ki tum páoge, khatkhatáo, to tumháre wáste kholá jáegá; pas hamen jo mángte hain, bakhsh, aur hamen jo dhúndhte hain, de, aur hamáre liye jo khatkhatáte hain, khol, táki *ye* shakhsh, tere ásmání gusl kí dáim barkat *páweñ,*

aur usí abadí bádsháhat men jis ko tú ne hamáre Khudáwand Yasú Masíh se wada kiyá hai *pahuñcheñ.* Ámín.

Tab log khare hon, aur Minister un se yún kahe:

Injíl kí báten suno jo ki muqaddas Yúhanná se likhí gaí,—

'Farísíon men se ek shakhs Niqudemus nám Yahúdíon ká ek sardár thá: Us ne rát ko Yasú pás ákar kahá, ki Ai Rabbí, ham jánte hain ki tú Khudá kí taraf se ustád hoke áyá: kyúnki koí ye muajiza jo tú dikhátá hai, jab tak ki Khudá us ke sáth na ho, nahín dikhá saktá. Yasú ne jawáb dekar us se kahá, Main tujh se sach sach kahtá hún, agar koí sar i nau paidá na ho, to wuh Khudá kí bádsháhat ko dekh nahín saktá. Niqudemus ne us se kahá, Ádmí jab búrhá ho gayá, to kyúnkar paidá ho saktá hai? kyá us men yih táqat hai, ki do-bára apní má ke pet men dar áe, aur paidá howe? Yisú ne jawáb diyá, ki main tujhe sach sach kahtá hún, Agar ádmí pání aur Rúh se paidá na howe, to wuh Khudá kí bádsháhat men dákhil ho nahín saktá. Jo jism se paidá húá hai, jism hai, aur jo Rúh se paidá húá hai, Rúh hai. Taajjub na kar, ki main ne tujhe kahá, ki tumhen sar i nau paidá honá zarúr hai. Hawá jidhar cháhtí hai, chaltí hai, aur tú us kí áwáz suntá hai, par nahín jántá, ki wuh kahán se átí, aur kahán ko játí hai: har ek jo rúh se paidá húá aisá hí hai. [ Báb iii, áyát 1–8. ]

Tab Minister *un shakhson* se jo mustabig hone *áe hon*, is tarah se kahe:

Ai azízo, tum jo yahán istibág lene áye ho, tum ne suná ki kis tarah jamáat ne tumháre wáste duá mangí, ki hamárá Khudáwand Yasú Masíh tum ko qabúl kare, aur tum ko barkat dewe, aur tumhen ásmán kí bádsháhat aur hamesha kí zindagí bakhshe; aur hamáre Khudáwand Yasú Masíh ne apne pák kalám men wada kiyá

hai ki un sab chízon̲ ko jo ham ne mán̲gí hai degá, aur wuh apní taraf se haqíqat men̲ us wạda ko púrá aur wafá karegá; is liye is wạde ke bạd jo Masíh se húá yih zarúr hai, ki tum is tamám jamáạt ke rú ba rú ímán se wạda karo ki tum bhí apní taraf se shaitán aur us ke sab kámon̲ se kinárá karoge, aur hamesha Ḳhudá ke pák kalám par ịtiqád láoge, aur farmánbardárí se us ke ahkám ko púrá karoge.

Tab Minister *un sab ádmíon̲* se jo istíbág lene *áye hon̲* yih dạwá kare,

S. Kyá tum shaitán aur us ke sab kámon̲ se kináre kạrke dunyá kí behúda hashmat aur shaukat aur sab lálach i ḳhwáhish aur tasauwar i jismání tark karte ho, yahán̲ tak ki tum un kí pairawí na karoge, aur un ke qabze men̲ na rahoge?

J. Main̲ un sab ko tarq kartá hún̲.

S. Kyá tum Ḳhudá Qádir i mutlaq Báp par, ki jis ne ásmán aur zamín paidá kiye, ịtiqád rakhte ho? aur Yasụ́ Masíh par, ki wuh Rúh ul Quds se hámila aur kún̲wárí Mariyam se paidá húá, aur wuh Pontius Pilate kí hukúmat men̲ maslúb húá, aur múá, aur madfún húá, aur tísre din jí uṭhá, aur ásmán par chaṛh gayá, aur Ḳhudá Qádir i Mutlaq Báp ke dahine háth baiṭhá hai, jahán̲ se wuh dunyá ke áḳhir men̲ zindon̲ aur murdon̲ ke insáf karne ko phir áwegá, ịtiqád rakhte ho?

Kyá tum Rúh ul Quds aur pák kalísiyá e ạm, aur muqaddason̲ kí rifáqat, aur gunáhon̲ kí muạ́fí, aur jism ke jí uṭhne, aur maut ke bạd hamesha kí zindagí par ịtiqád rakhte ho?

J. Hán̲, in sab par merá kámil ịtiqád hai.

S. Kyá tum isí ịtiqád par mustabig hoge?

J. Háṉ, yihí merí árzú hai.

S. Tum farmánbardárí se Ḳhudá kí pák marzí aur ahkám ko mánoge, aur un ke mutábiq apní zindagí bhar chaloge?

J. Háṉ, maiṉ aisíhí koshish karungá; Ḳhudá merá madadgár howe.

Tab Minister yúṉ kahe:

Ai rahím Ḳhudá, baḳhsh de ki sab jismání shahwateṉ *in shakhsoñ* meṉ mar jáweṉ, aur sab chízeṉ jo Ruh ul Quds se haiṉ *un meñ* zinda howeṉ, aur baṛhtí jáwen. Ámín.

Baḳhsh de ki *we* gálib hone kí qudrat aur táqat *páweñ* ki *we* shaitán aur dunyá aur jism par fathyáb *howeñ*. Ámín.

Baḳhsh de ki *we* hamáre ụhde aur ḳhidmat se tujh ko maḳhsús hoke ásmání fazílat bhí *páweñ*, aur hamesha tak *un ko* terí rahmat se ajr miltá rahe, ai Mubárak Ḳhudáwand Ḳhudá, tú jo abad tak jítá hai aur sab chízoṉ par hukúmat kartá hai. Ámín.

Ai Qádir i mutlaq aur abadí zinda Ḳhudá, jis ke kamál ạzíz Beṭe Yasụ́ Masíh ne hamáre gunáhoṉ kí muạ́fí ke liye apní garán bahá pahlú se pání aur lahú baháyá, aur apne shágirdoṉ ko hukm diyá ki we sab qaumoṉ ko sikhláweṉ, aụr un ko Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se istibág deweṉ, ham tujh se iltimás karte haiṉ, hamarí minnatoṉ par kán dhar, aur baḳhsh de ki *ye* shaḳhsh jo ab istibág *páye chàhte haiñ* terí fazílat kí mạmúrí *páweñ* aur hamesha tak tere sachche aur barguzída farzandoṉ meṉ shumár kiye *jáweñ*; hamáre Ḳhudáwạnd Yasụ́ Masíh ke wasíle se. Ámín.

Tab Minister har ek shakhsh i mustabag ká nám daryáft kare, aur un par yih kahte húe pání chirke, yá undele, yá agar cháhen, to pání men gotá de.

..................................................Main tujh ko Báp aur Bete aur Rúh ul Quds ke nám se istibág detá hun. Ámín.

Aur bad us ke sab ghutne tekkar Khudáwand kí duá mángen.

Ai hamáre Báp, jo ásmán par hai, terá nám muqaddas howe; terí bádsháhat áwe, aur terí marzí, jaisí ásmán par hai, waisí zamín par howe; aur hamáre rozína kí roṭí áj ham ko bakhsh, aur jis tarah ham apne qusúwáron ko muáf karte hain, usí tarah tu hamáre gunáhon ko muáf kar; aur hamen imtihán men jáne na de, balki burái se bachá, kyúnki bádsháhat aur qudrat aur jalál hamesha terehí hain. Ámín.

Aur Minister is ke khatm karne men filbadíha duá mánge.

## II.

## MEMBER KÍ MAQBÚLIYAT.

### IMTIHÁNBARDÁRÍ KE BAD KALÍSIYÁ MEN QABÚL KARNE KÍ TARTÍB.

Muqarrarí din men sab jo maqbúl howen sámhne buláye jáwen, aur Minister kalísiyá se yún kahe,

Ai azíz bháío,—Nawishte hamen sikhláte hain ki kalísiyá jis ká Masíh sir hai, Khudá ká gharáná hai, aur níz us khushkhabarí ká maqsad yih hai ki we sab jo Masíh men hon ek howen, aur kalísiyá ká sájhá wuh rifáqat hai jo us ke member ek dúsre se ápas men rakhte hain; aur is sharákat se garz yih hai ki sachchí talímát aur Masíhí ibádat kí dastúrát aur díní tarbíyat aur discipline jo Masíh ne pákízagí kí rafaat karne ke liye apní kalísiyá ke supurd kiye hain, jári rahen; aur sab ádmíon par yih farz hai ki is sharákat men mil jáen, kyúnki sirf "we jo Khudáwand ke ghar men lagáye gaye hain hamáre Khudá kí dargáh men phúlenge;" aur us sharákat ke kháss faráiz ye hain, ki sulh aur ektáí ko barháwe aur ek dúsre ká bojh utháwe, aur ek dúsre ko thokar kháne se roke, aur ápas men dostí aur milansárí kí suhbat ke khwáhán rahen, aur Injíl ke ímán aur ibádat men qáim howen, aur ek dúsre ke wáste duá mánge, aur ham-dardí kare; aur min jumla us ke *haqqúq* ye hain ki Khudá ká kalám sunen, aur Masíhí rasúmát men sharík hone se pákíza hone kí targíb páwen, aur Pastoron kí mustaid muháfizat men rahen, aur un barakaton men jo ki sirf ímán ke gharánewálon ke liye maúd hain, shámil rahen. Pas *ye* shakhs jo tumháre sámhne *hain*, aur istibág ke Sacrament pá

*chuke* aur chha mahíne imtihánbardárí men láiq Leaderon kí máhtaht *rahe,* is pák sharákat men shámil *húe chàhte haiñ;* is liye hamárá iráda hai Khudá ke khauf se *un* ke ímán aur maqsadon kí bábat sawál púchhen, táki tum ko malúm ho ki *we* kalísiyá men shámil hone ke láiq *haiñ* yá nahín.

Tab Minister shámil honewálon se kahe,

Ai azízo, *tum* jo yahán is kalísiyá ke bare haqq men jo ki hamáre naját dihinda ne apne lahú se mol lí hai shámil hone ke mutaláshí áe ho, is wáste ham shukr karte hain ki Khudá ne tum par apná fazl bakhshá, jo tum ko apní pairawí karne ko yahán buláyá, aur is waqt tak tum achchhí tarah chale áye ho; tum ne suná ki Masíh kí kalísiyá ke memberon ke haqqúq kaise mubárak hain, aur us ke faráiz kaise sanjíde hain; tum ko un men shámil hone se yih munásib hai ki sawálát i zail ke jawáb dene se tum záhiran apne wade ko phir bándho, aur apne ímán ká iqrár karo, aur apne maqsadon ko záhir karo:

Kyá tum yahán Khudá aur is kalísiyá ke rú ba rú wuh sanjída wada jo ahd i mustabag men kiyá thá phir mazbút aur qáim karte ho? aur iqrár karte ki tum us ahd ko rástí se mánne aur púrá karne men páband ho?

J. Hán, main aisá kartá hún.

S. Kyá tum naját páne ká ímán Yasú Masíh par rakhte ho?

J. Mujh ko bharosá hai.

S. Kyá tum pák Nawishton kí tal'mát par jaisí Methodist Episcopal kalísiyá ke Qawánín i mazhab men shámil hain itiqád rakhte ho?

J. Main rakhtá hún.

S. Kyá tum khushí se Methodist Episcopal kalísiyá ke Qawáid ke mahqúm rahoge, aur Khudá kí rasúmát ko pák samjhoge, aur apne maqdúr bhar apne bháíon kí khairáfiyat aur naját bakhshnewále kí bádsháhat phailáne ke wáste koshish karoge?

J. Main aisáhí karúngá.

S. Kyá tum apní hasb i táqat apní dunyáwí milkíyat se Injíl kí járí karne ke wáste aur kalísiyá ke mutafarriq khair khwáh muqsadon ke wáste kuchh doge?

J. Main dúngá.

Tab Minister kalísiyá se yún kahe:

Ai bháío, tum ne hamáre sawálon ke jawáb sune hain, kyá tum un men koí itiráz karte ho ki jis se ye sab log kalísiyá ke púre memberon men dákhil na hon?

Pas, agar koí itiráz na ho, to Minister un shámil honewálon se aisá kahe:

Ham tum ko Khudá kí kalísiyá kí rifáqat men mubárakbádí dete hain, aur is kí sabút men ki ham tum ko Masíhí mihrbání aur garm-joshí se qabúl karte hain, main tum ko rifáqat ká dahná háth barhátá hún; aur Khudá bakhshe ki jab tak tum fathmand kalísiyá kí rifáqat men jo Khudá ke takht ke áge be aib hai buláye na jáo, tab tak tum lashkarí kalísiyá ke ímándár aur fáidamand member rahoge.

Tab Minister fil badíha duá mánge:

III.

## AṢHÁ E RABBÁNÍ.

### Aṣhá e Rabbání dene kí tartíb.

Elder in zail kí áyaton men se ek yá ziyáda áyát parhe, aur un ke parhte waqt men jo shakhs us kám ke liye muqarrar húe hon muhtájon ke kharch ke wáste kuchh házirín se lewen.

Isí tarah tumhárí roshní ádmíon ke sámhne chamke, táki we tumháre nek kámon ko dekhen, aur tumháre báp kí, jo ásmán par hai, sitáish karen.—*Mat.* v, 16.

Mál apne wáste zamín par jama na karo, jahán kírá aur morcha kharáb karte hain, aur jahán chor sendh deke churáte hain; Balki mál apne liye ásmán par jama karo, jahán na kírá na morcha kharáb karte, aur na chor sendh deke churáte hain.—*Mat.* vi, 19, 20.

Pas, jo kuchh tum cháhte ho ki log tumháre sáth karen, waisá tum bhí un ke sáth karo; kyúnki tauret aur ambiyá ká khulása yihí hai.—*Mat.* vii, 12.

Na har ek jo mujhe Khudáwand, Khudáwand kahtá hai ásmán kí bádsháhat men dákhil hogá; magar wuhí, jo mere ásmání Báp kí marzí par chaltá hai.—*Mat.* vii, 21.

Zakkí ne khará hoke Khudáwand se kahá, dekh, ai Khudáwand, main apná ádhá mál garíbon ko detá hún, aur agar kisí ká mál dagábází se liyá hai, us ká chauguná detá hún.—*Luq.* xix, 8.

Jo thorá botá hai, thorá kátegá: aur jo bahut botá hai, bahut kátegá. Har ek jis tarah apne dil men thahrátá hai, dewe; na ki gam se, yá láchárí se: kyúnki Khudá usí ko jo khushí se detá hai piyár kartá hai.—2 *Qur.* ix, 6, 7.

Pas jahán tak ham qábú páwen, sab se nekí karen; khásskar un se jo ahl i ímán hain.—*Gal.* vi, 10.

Díndárí to qanáat ke sáth bará nafa hai; kyúnki ham dunyá men kuchh na láe, aur záhir hai ki kuchh le já nahín sakte.—1 *Tim.* vi, 6, 7.

Is jahán ke daulatmandon ko hukm kar, ki magrúr na howen, aur be-bunyád daulat par, jis ne hamen sab kuchh bahutáyat se diyá, táki khushí se guzrán karen, we sakháwat par taiyár, aur bántne par mustaidd howe, aur áyanda ko apne liye ek bhalí bunyád paidá kar rakhen, táki hamesha kí zindagí páwen.—1 *Tim.* VI, 17, 19.

Khudá be-insáf nahín hai, ki wuh tumháre kám, aur us muhabbat kí mihnat ko, jo tum us ke nám par muqaddas logon kí khidmat karte húe dikhláte ho, bhúl jáwe.—*Ibr.* VI, 10.

Bhaláí aur sakháwat karní na bhúlo; is liye ki Khudá aisí qurbáníon se khush hotá hai.—*Ibr.* XIII, 16.

Jis kisí pás dunyá ká mál ho, aur wuh apne bháí ko muhtáj dekhe, aur apne taín rahm se báz rakhe, to Khudá kí muhabbat us men kyúnkar bastí hai?—1 *Yuh.* III, 17.

Wuh, jo miskínon par rahm kartá hai, Khudáwand ko udhár detá hai; jo kuchh us ne diyá hogá, wuh use phir degá.—*Amsál* XIX, 17.

Mubárak hai wuh, jo miskín par nigáh rakhtá hai: Khudáwand bipat ke waqt usí ko naját degá.—*Zab.* XLI, 1.

Aur bad is ke log khare hon aur Elder un se yun kahe,

Agar koí ádmí gunáh kare, to Yasú Masíh jo sádiq hai hamáre Báp ke pás wakíl hai, aur wuh hamáre gunáhon ká kafárá hai, aur faqt hamáre gunáhon ká nahín, balki tamám dunyá ke gunáhon ká bhí kafárá hai. Is liye tum jo haqqíqat men dil o ján se apne gunáhon ká tauba karte ho aur apne parosíon se piyár aur mahabbat rakhte ho, aur áyanda Khudá ke hukmon kí pairawí karke aur us kí pák ráhon men chalke naí zindagání ká iráda rakhte ho, ímán se pás áo aur apní tasallí ke liye yih pák Sacrament lo, aur díndárí se ghutne tekkar Khudá e Qádir i Mutlaq se yih ájiz iqrar karo:

Tab Minister aur sab log farotaní se ghuṭne ṭekkar, aur wuh sabhoṇ ke wáste jo pák Sacrament lene cháhte hoṇ, yih ám iqrár kare,

Ai Qádir i Mutláq Ḳhudá, hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke Báp, sab chízoṉ ke Báni aur sab ádmíoṉ ke insáf karnewále, ham girya o zárí karke apne gúnágúṉ gunáhoṉ aur buráíoṉ ko jo ki bárhá ham se terí iláhí buzúrgí ke barḳhiláf ḳhiyálan aur qaulan aur fiạlan ba shiddat sarzad húe, iqrar karte, jin se terá wájibí gazab aur gussa ham ne apne úpar khainchá hai. Ham dil o ján se tauba karte, aur apne in bejá kámoṉ ke wáste niháyat gamgín haiṉ, aur unkí yád hameṉ niháyat giráṉ aur dushwár hai. Ai rahím o karím Báp, ham par rahm kar, ham par rahm kar, aur jo kuchh píchhe guzrá ho apne Beṭe hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke tufail se muạ́f kar, aur baḳhsh de ki ham áyanda ko hamesha naí zindagí meṉ hokar terí bandagí o ḳhushí kareṉ, táki tere nám ko izzat aur jalál ho; Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke wasíle se. Ámín.

Tab Elder yúṉ kahe:

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, hamáre Ásmání Báp, tú ne apní baṛí rahmat se wạda kiyá hai ki we sab jo sachchí tauba karke haqqíqí ímán se terí taraf rujụ́ láweṉ apne gunáhoṉ kí muạ́fí páweṉ, tú ham par rahm kar, hamáre sab gunáhoṉ ko muạ́f kar, aur un se hamen naját de, aur tamám nekí meṉ ham ko qáim o mazbút kar, aur hameṉ hamesha kí zindagí baḳhsh; Yasụ́ Masíh ke wasíle se. Ámín.

DUẠ́.

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, tere sámhne sab dil khule haiṉ, aur sab ḳhwáhisheṉ tujh ko mạlúm haiṉ, aur koí bhed tujh se poshída nahíṉ hai: tú apní Pák Rúh ke il-

hám se hamáre dil ke ḳhiyálon ko pák kar, táki ham tujh ko kámil piyár karen, aur tere muqaddas nám ko baṛháwen; Yasúʿ Masíh ke wasíle se. Ámín.

Tab Elder kahegá,

Ai rahím Ḳhudá, ham gustáḳhí nahín karte ki apní rástbází se terí mez ke pás á saken, balki farotaní karke terí gúnágún aur niháyat baṛí rahmaton se áte hain; kyúnki ham is láiq nahín ki jo kuchh chúr ,chár terí mez par se girá ho apne wáste lewen; par tú wuh ekhí Ḳhudá hai jis kí yih sifat hai ki rahm karna hai; is liye ai mihrbán Ḳhudá, fazl baḳhsh ki ham tere piyáre Beṭe Yasúʿ Masíh ke jism ko is tarah se kháwen aur us ke lahú ko is taur se píwen ki ham un se jíwen aur baṛhte rahen; aur chúnki ham us ke beshqímat lahú se dhoye gaye hain ham hamesha us men rahen, aur wuh ham men. Ámín.

Tab Elder muqaddas karne kí yih duáʿ kahe,

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, hamáre ásmání Báp, tú ne apní ḳháss rahmat se apne iklaute Beṭe Yasúʿ Masíh ko hámárí ḳhalásí ke wáste salíb par maut uṭhane ke liye diyá, jis ne wahán ek dafaʿ apne áp ko qurbání kiyá jo tamám jahán ke gunáhon ke wáste ek púrí kámil aur káfí qurbání aur nazr aur ḳhátir jamaʿí hai; aur us ne apní beshqímat maut kí abadí yádgárí ke liye yihí rasm muqarrar kí, aur apní Pák Injíl men hukm diyá ki jab tak wuh phir na áwe tab tak ham is ko ʿamal men láte rahen. Ai rahím Báp, ham niháyat garíbí se terí minnat karte hain, hamárí sun, aur baḳhsh de ki ham apní naját-dihinda Ḳhudáwand Yasúʿ Masíh ke dukhon aur maut kí yádgárí men roṭí aur mai lekar us ke kamál mubárak jism aur lahú men sharík howen,—ki jis rát ko

wuh pakaṛwáyá gayá us ne roṭí lí (1) aur shukr karke toṛí, aur apne shágirdon ko dekar kahá, Lo, kháo, yih merá badan hai, jo tumháre liye diyá játá hai; tum merí yádgárí ke liye yún hí kiyá karo. Aur usí tarah us ne kháne ke baḍ piyála lekar (2) shukr kiyá, aur unhen dekar kahá, Tum sab isse pío, ki yih merá lahú nae ạhd ká hai jo tumháre aur bahuton ke gunáhon kí muạfí ke liye baháyá játá hai; aur jab kabhí tum is ko pío to merí yádgárí ke liye píyá karo. A'mín.

(1) Is maqám par Elder roṭí ká bartan apne háth men lewe.

(2) Is maqám par Elder piyála apne háth men lewe.

Tab Minister Sacrament kí donon qismon ko apne wáste le, aur agar koí aur Minister házir hon to unhen dewe, aur baḍ is ke yún kahe :

Ai Ḳhudáwand muqaddas Báp, Qádir i Mutlaq aur hameshagí ke Ḳhudá, yih bahut láiq aur munásib aur niháyat farz hai ki ham sab waqt aur har jagah men terá shukr karen; is liye ham firishton aur muqarrab firishton aur ásmán kí sab baṛí jamáạton ke sáth tere buzurg nám kí baṛáí aur jalál záhir karte, aur abad tak terí sitáish karke kahte hain, Quddús, Quddús, Quddús, Ḳhudáwand Rabbul Afwáj, ásmán o zamín tere jalál se mạmúr hai, ai Ḳhudáwand Taạlá, tujh ko sitáish ho. A'mín.

Tab Minister logon ke nange háthon men bátartib Sacrament dewe; aur jab wuh roṭí detá ho yún kahe,

Hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ká badan jo tumháre wáste diyá gayá, tumháre badan aur ján ko hamesha kí zindagí tak bacháe rakhe. Ise lo aur kháo, is bát kí yádgárí men ki Masíh tumháre ịwaz múá, aur shukr kartá húá ịtiqád se apne dil men use kháyá karo.

Aur jab Minister piyála detá ho, yún kahe,

Hamáre Khudáwand Yasú Masíh ká lahú jo tumháre wáste baháyá gayá, tumháre badan aur ján ko hamesha kí zindagí tak bacháe rakhe. Ise pío is bát kí yádgárí men ki Masíh ká lahú tumháre wáste baháyá gayá, aur shukr karo.

[ Agar taqdís kí húí roṭí aur mai sab ádmíon ko milne se peshtar sarf ho jáwe, to Elder muqaddas karne kí duá paṛhkar kuchh aur muqaddas kare. ]

[ Jab sab ko mil jáwe, tab Minister Khudáwand kí mez ke pás jákar jo kuchh taqdís kí húí roṭí aur mai báqí ho, use ek sáf chaddar se ḍhámp de. ]

Tab Elder Khudáwand kí duá mánge, aur log ghuṭne ṭekkar us ke sáth sharíq hon :

Ai hamáre Báp jo ásmán par hai, terá nám muqaddas howe, terí bádsháhat áwe, aur terí marzí jaisí ásmán par hai, waisí zamín par howe, aur hamárí rozína kí roṭí áj ham ko bakhsh, aur jis tarah ham apne qusúrwáron ko muáf karte hain, usí tarah tú hamáre gunáhon ko muáf kar, aur hamen imtihán men jáne na de, balki burái se bachá, kyúnki bádsháhat aur qudrat aur jalál hamesha tere hí hain. Ámín.

Bad is ke yún kahá jáegá :

Ai Khudáwand, hamáre ásmání Báp, ham tere ájiz bande terí pidarána nekoí se iltijá karte hain, ki mihrbání karke hamáre yih taríf o shukr kí qurbání qabúl kar ; aur niháyat garíbí se terí minnat karte hain, ki apne Beṭe Yasú Masíh ke sawáb, aur maut aur us ke lahú ke ímán se bakhsh de ki ham aur terí tamám kalísiyá apne gunáhon kí muáfí, aur us kí maut kí sab aur niamaton ko páwen ; aur yahán, ai Khudáwand, ham apne taín mai rúh aur jism ke ek maqúl aur muqaddas aur zinda qurbání tujh ko nazr guzránte, aur farotaní se

tujh se iltimás karte hain ki ham sab jo is pák Sacrament men sharíq hain, tere fazl aur ásmání barkat se mamúr howen, aur ham terí minnat karte hain ki agarchi ham apne gúnágún gunáhon ke báis tujh ko kisí qurbání ke guzránne ke láiq nahín, taubhí tú yih hamáre kám aur khidmat jo ham par farz hain qabúl kar, aur hamáre sawábon ká andáza na kar, balki hamáre qusúron ko muáf kar; hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke wasíle se, jise aur jis ke sáth Rúh ul Quds kí ektáí men sab sitáish aur jalál tujh ko, Ai Qádir i Mutlaq Báp, abad tak howe. Ámín.

Tab yih kahá jáegá:

Khudá ko ásmán par taríf aur zamín par salámatí aur ádmíon se razámandí howe. Ham terí sitáish karte hain, tujh ko mubárak kahte, aur tujh ko sijda karte, aur tere jalál i azím ke liye ibádat karte hain; Ai Khudáwand Khudá, ásmání Bádsháh, Qádir i Mutlaq Báp.

Ai Khudáwand, iklaute Bete, Yasú Masíh, ai Khudáwand Khudá, Khudá ke Barre, Báp ke Bete, jo jahán ke gunáhon ko uthá le játá hai, ham par rahm kar; tú jo dunyá ke gunáhon ko uthá le játá hai, ham par rahm kar; tú jo jahán ke gunáhon ko uthá le játá hai, hamárí duá ko qabúl kar. Tú jo Khudá Báp ke dahine háth baithá hai, ham par rahm kar; aur ákhirat men apne fazl kí be niháyat daulat ke wasíle se ham ko apní abadí bádsháhat kí shádmání men shámil kar, jahán ham tere sáth hamesha tak bádsháhat karen. Ámín.

Tab Elder agar munásib samjhe, fil badíha duá mánge, aur bad is ke logon ko is duá se rukhsat kare:

Khudá kí itmínán jo sáre samajh se báhar hai, tumháre dilon aur khiyálon ko apní aur apne Beṭe Yasú Masíh hamáre Khudáwand kí pahchán aur mahabbat men bacháe rakhe; aur Qádir i Mutlaq Báp anr Beṭe aur Rúh ul Quds kí barkat tumháre darmiyán aur tumháre sáth abad tak howe. Ámín.

N. B.—Agar Elder ko waqt báqí na rahe, to is rasm i Ashá e Rabbání men siwáe barkat aur ám iqrár aur muqaddas karne kí duá ke kisí aur hissa ko chhor de.

## IV.

### NIKÁH KARNE KÍ TARTÍB.

[*Jo kuchh in alámaton* [ ] *ke darmiyán muhít hai ba shart i munásib istiamál kiyá jáwe.* ]

Nikáh karne kí tárikh aur waqt i muaiyan par we shakhs jo hasb i qánún aqd bándhná cháhte hon, mard dahine aur aurat báen háth ek sáth khare hon, aur Minister yún kahe:

Ai azízo, ham yahán Khudá ke huzúr aur in gawáhon ke rú ba rú is liye ikatthe húe hain, ki is mard aur aurat ká pák nikáh karen; aur yih ek hál i azím hai jis ko Khudá ne ádmí kí be gunáhí men muqarrar kiyá, aur wuh ham par makhfí miláp ko jo ki Masíh aur us kí kalísiyá ke darmiyán hai záhir kartá hai, aur jise Masíh ne apní házirí aur pahile muajize se Káná e Jalíl men zeb o zínat bakhshí, aur Paulús rasúl bhí us kí sifárish kartá hai ki wuh sab ádmíon ko karná bhalá hai; is liye is men koí be saláh aur be fikrí se na áwe, balki adab aur imtiyáz aur Khudá ke khauf se is men shámil howe.

Aur is pák hál men ye (donon) shakhs jo maujúd hain, shámil hone áye hain; pas agar koí rást sabab batlá sake jis ke báis we hasb i qánún pák nikáh na kar saken, to wuh ab kahe, warna bad is ke wuh hamesha tak chupká rahe.

[ Aur un shakhson se jo nikáh karne áye hon, yún kahe:

Main tum donon ko tákídan hukm kartá hún, aur cháhtá hún ki agar tum men se koí aise sabab se wáqif ho jis ke báis tum apná nikáh qánúnan nahín kar sakte to abhí us ká bayán karo; aur tum khúb yád rakho ki

jo koí Ḳhudá ke kalám ke siwá kisí aur taur par nikáh karte hain, un ke nikáh ko Ḳhudá qabúl nahín kartá, aur níz un ká nikáh qánúnan nahín hai. ]

Agar koi ịtiráz na ho, to Minisṭer mard se yún kahe :

..................................................Kyá tum is ạurat ko apne mankúha bíbí qabúl karoge? aur Ḳhudá kí sharíạt ke bamújib nikáh ke pák hál men us ke sáth rahoge? aur tum us ko us kí bímárí aur sihhat men piyár karoge, aur tasallí doge, aur ịzzat karoge, aur us ko apne pás rakhoge, aur sab auron ko chhoṛkar jab tak tum donon jío sirf usí ke pás rahoge?

Tab mard yih jawáb degá :

Albatta, main aisá karúngá.

Tab Minister ạurat se yún kahe :

..................................................Kyá tum is mard ko apná mankúha ḳhasam qabúl karogí? aur Ḳhudá kí sharíạt ke bamújib nikáh ke pák hál men us ke sáth rahogí? aur tum us ko us kí bímárí aur sihhat men piyár karogí, aur tasallí dogí, aur ịzzat karogí, aur us ko apne pás rakhogí, aur sab auron ko chhoṛkar jab tak tum donon jío sirf usí ke pás rahogí?

Tab ạurat yih jawáb degí :

Albattá, main aisá karúngí.

[ Tab Minister mard ko kahe ki ạurat ke dahine háth pakṛo, aur yún kaho :

Main..................................tujh..................................ko is din se, Ḳhudá kí pák sharíạt ke mutábiq, apní mankúha bíbí qabúl kartá hún, aur jab tak ki maut ke báịs, ham aláhida na hon, tab tak bhaláí aur buráí, amírí aur garíbí,

bímárí aur sihhat men tujh se milá rahúngá, aur tujhe piyár karúngá, aur terí khabargírí kartá rahúngá; aur is par main ímán se iqrár kartá hún.

Tab donon apne háth chhoren, aur aurat mard ke dahine háth apne dahine háth lekar use yún kahe:

Main ........................................ tujh ........................................ ko is din se Khudá kí pák sharíat ke mutábiq apná mankúha khasam qabúl kartí hún, aur jab tak ki maut ke báis ham aláhida na hon, tab tak bhaláí aur buráí, amírí aur garíbí, bímárí aur sihhat men tujh se milí rahúngí, aur tujhe piyár karúngí, aur terí khabargírí kartí rahúngí; aur is par main ímán se iqrár kartí hún. ]

Tab Minister yún kahe:

Ai abadí Khudá, ádmíon ke kháliq aur háfiz, aur rúhání fazl ke bakhshnewále, aur hamesha kí zandagí ke báni, in apne bandon mard aur aurat par apní barkat bakhsh, jin ko ham tere nám se barkat dete hain, ki jaise Izháq aur Rabqáh ímán se ek sáth milá rahe, waisehí ye shakhs haqíqat men apne ahd o paimán ko jo unhon ne ápas men bándhá hai, púrá wafá karen, aur hamesha tak terí sharíat ke mutábiq kámil piyár o mahabbat aur sulh men rahen; Yasú Masíh, hamáre Khudáwand ke wasíle se. Ámín.

[ Agar donon cháhen to is mauqa par mard Minister ko ek angushtarí dewe, jise wuh phir wápas kare, aur batláwe ki aurat ke báen háth kí chauthí unglí men pahináo, aur mard muáfiq kahne Minister ke, aurat se yún kahe:

Main tujh ko is angushtarí se apne nikáh men látá hún, aur tujh ko apní dunyáwí milkíyat bakhshtá hún; Báp aur Bete aur Rúh ul Quds ke nám se. Ámín. ]

Tab Minisṭer un donoṇ ke dahine háth milwákar, yúṇ kahe :

Chúṇki .............................. aur .............................. pák nikáh meṉ báham iqrár karte haiṉ, aur is par in donoṉ ne Ḳhudá aur is jamáạt ke rú ba rú gawáhí dí, aur ek ne dúsre ko apne ímán se qabúl kiyá hai, aur apne háth miláne se is ko záhir kiyá hai, is liye Maiṉ Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se in ko ḳhasam aur jorú kahtá huṉ.

Jin ko Ḳhudá ne joṛá hai, koí in ko ạláhida na kare. A'mín.

Aur Minisṭer un par is barkat ko dewe :

Ḳhudá Báp aur Ḳhudá Beṭá aur Ḳhudá Rúh ul Quds tumheṉ barkat baḳhshe, aur tum ko bacháwe, aur tumhárí muháfizat kare ; Ḳhudá rahmat karke apní mihrbání se tum par nazr kare, aur tum ko sab rúhání tabarruk aur fazl se mạmúr kare, táki tum is zindagí meṉ aise ek sáth raho ki ánewálí dunyá meṉ bhí hamesha kí zindagí páoge. A'mín.

Tab Minister duạ́í zail máṇge,

Ai Abirahám aur Izháq aur Yạqúb ke Ḳhudá, is mard aur ạurat ko barkat baḳhsh, aur in ke diloṉ meṉ hamesha kí zindagí ká bíj bo, ki jo kuchh we tere pák kalám meṉ fáidamandí se síkheṉ, us ko haqíqat meṉ anjám dewe.

Ai Ḳhudáwand, rahm karke ásmán par se in par nazr kar, aur un ko barkat de, aur jis tarah tú ne Abirahám aur Sáráh par un kí baṛí tasallí ke liye barkat baḳhshí, usí tarah is mard aur ạurat par apní barkat ạtá farmá, ki we terí marzí qabúl karke aur hamesha terí muháfizat meṉ bachke apní ụmr bhar terí mahabbat meṉ shámil raheṉ ; hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke wasíle se. A'mín.

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, tú ne ibtidá meṉ hamáre pahle má báp Ádam aur Hawá ko paidá kiyá, aur un ko nikáh meṉ muqaddas kiyá aur joṛá; ab in shaḳhsoṉ par apne fazl kí niạmat bahá aur un ko muqaddas aur mutabarrik baná, táki we jism aur rúh meṉ tujh ko pasand hoṉ, aur apní ụmr bhar pák mahabbat meṉ mile raheṉ. Ámín.

Yaháṉ Minister fil badíha duạ mánge, aur bạd is ke yih kahe:

Ai hamáre Báp jo ásmán par hai, terá nám muqaddas howe, terí bádsháhat áwe, aur terí marzí jaisí ásmán par hai waisí zamín par howe; aur hamáre rozína kí roṭí áj ham ko baḳhsh, aur jis tarah ham apne qusúrwároṉ ko muạf karte haiṉ usí tarah tú hamáre gunáhoṉ ko muạf kar; aur hameṉ imtihán meṉ jáne na de, balki burái se bachá; kyúṉki bádsháhat aur qudrat aur jalál hamesha tere hí haiṉ. Ámín.

V.

## LÁSH KE DAFNÁNE KÍ TARTÍB.

Minister lásh ke áge yún kahtá jáwe:

Qiyámat aur zindagí main hí hún; jo mujh par ímán láwe, agarchi wuh mar jáe, jíegá: Aur jo koí jítá hai, aur mujh par ímán látá hai, kabhí na maregá.—*Yúh.* XI, 25-26.

Mujh ko yaqín hai, ki merá naját-denewálá zinda hai, aur wuh roz i ákhír zamín par khaṛá hogá; aur harchand mere post ke bạd merá jism kirm-ḳhurda hogá; lekin main apne gosht men se Ḳhudá ko dekhúngá; use main apne liye dekhúngá, aur merí hí ánkhen dekhengí, na ki koí dúsrá dekhegá.—*Aiyúb* XIX, 25-27.

Ham dunyá men kuchh na láe, aur záhir hai ki kuchh le já nahín sakte; Ḳhudáwand ne diyá, aur Ḳhudáwand ne liyá: Ḳhudáwand ká nám mubárak hai.—1 *Tim.* VI, 7; *Aiyúb* I, 21.

Jab qabr ke pás lásh zamín par rakhí jáwe, tab Minister yih kahe:

Ádmí jo ạurat se paidá húá chand roz jítá aur sarásar mashaqqat men rahtá hai. Wuh nikaltá aur phúl kí mánind toṛá játá hai, aur sáya ke muwáfiq bhágtá, aur kisí jagah kabhí qáim nahín rahtá. Ham zindagí ke darmiyán maut men hain; aur siwá tere, ai Ḳhudáwand, ham kis se madad pá sakte? Aur tú hamáre gunáhon ke sabab wájibí náráz hai; par ai kámil muqaddas Ḳhudáwand Ḳhudá, ai azbas qudratí Ḳhudáwand, ai pák aur kamál mihrbán bacháuewále, ham ko abadí maut kí talḳhí men supúrd na kar. Ai Ḳhudáwand, tú hamáre dilon ke bhed ko jántá hai; hamárí duạon se apne mubárak kánon ko band na kar, balki ham ko bachá, ai pák Ḳhudáwand, kamál qudratí Ḳhudá, ai pák aur mihrbán bachá-

newále, ai kamál láiq o abadí hákim, ham ko hamárí ákhirat men maut ke kisí dard ke báis tujh se aláhida hone na de.

Jis waqt baze un men se jo sáth áye hain, lásh par miṭṭí ḍálen, Minisṭer yih kahe :

Chúnki Khudá Qádir i Mutlaq ne apní marzí aur peshbíní se is mutawaffí kí rúh ko is dunyá se bulá liyá hai, is liye ham us ke jism ko zamín ke supurd karte hain ; miṭṭí ko miṭṭí, khák ko khák, aur rákh ko rákh ; aur ákhirí din men ámm qiyámat aur ánewále dunyá kí zindagí kí intizárí rakhte hain, apne Khudáwand Yasú Masíh ke wasíle se ; jis ke jalál i shaukat men dunyá ke insáf karne ko do bára áne par, zamín aur samundar apne murdon ko de ḍálenge, aur us kí qudrat kí tásír ke mutábiq jis se wuh sab ko apne tábi kar saktá hai, un ke fání jism jo Masíh men sote hain, tabdíl howen, aur us ke jalálí jism kí mánind ban jáwen.

Tab yih kahá jáegá:

Main ne ásmán se ek áwáz suní, jo mujh se kahtí thí, Likh, ab se we murde jo Khudáwand men marte hain mubárak hain, Rúh kahtí hai ; Hán, we apní mihnaton se árám páte hain.

To Minisṭer yún kahe :

Ai Khudáwand, ham par rahm kar.
*Ai Masíh, ham par rahm kar.*
Ai Khudáwand, ham par rahm kar.

DUÁ.

Ai rahím Khudá, hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke Báp, jo qiyámat aur zindagí hai, jis men jo koí ímán láwe jo wuh mar jáwe, zinda rahegá ; aur jo koí us men zinda aur ímándár hai abad tak na maregá ; ham farotaní

se terí minnat karte haiṉ, ai Báp, ham ko gunáh kí maut se bachákar rástí kí zindagí par sarfaráz kar, ki jis waqt ham is dunyá se guzar jáeṉ us meṉ árám páweṉ ; aur áḳhirí din ko qiyámat i ámm meṉ ham tere huzúr maqbúl howeṉ, aur ham us barkat ko páweṉ jo terá piyárá Beṭá uswaqt un sab par jo tujh se mahabbat aur ḳhauf rakhte haiṉ záhir karke kahegá, ki Áo, mere Báp ke mubárak farzando, us bádsháhat ko jo dunyá kí ibtidá i paidáish se tumháre liye taiyár kí gaí, mírás lo. Ai rahím Báp, ham terí minnat karte haiṉ ki is ko baḳhsh de, hamáre Sháfí aur naját baḳhshnewále Yasú Masíh ke wasíle se. Ámín.

Ai hamáre Báp, jo ásmán par hai, terá nám muqaddas howe, terí bádsháhat áwe, aur jaisí terí marzí ásmán par hai waisí zamín par howe; aur hamáre rozíne kí roṭí áj ham ko baḳhsh, aur jis tarah ham apne qusúrwároṉ ko muáf karte haiṉ usí tarah tú hamáre gunáhoṉ ko muáf kar; aur hameṉ imtihán meṉ jáne na de, balki burái se bachá, kyúṉki bádsháhat aur qudrat aur jalál hamesha tere hí haiṉ. Ámín.

Hamáre Ḳhudáwand Yasú Masíh ká fazl aur Ḳhudá Báp kí mahabbat aur Rúh ul Quds kí rifáqat ham sab ke sáth hamesha tak howe. Ámín.

VI.

# TAQARRAR KÍ TARTÍBEN.

## I. Bishop muqaddas karne kí tartíb.

### DUÁ.

Ai Qádir i Mutlaq Khudá, tú ne bazaría apne Beṭe Yasú Masíh ke apne pák Rasúlon aur Elderon aur Ministeron ko bahutsí afzal niamaten bakhshín, aur apne galle kí pásbání karne ko hukm diyá hai; ham terí minnat karte hain ki tú apní kalísiyá ke sab *Minister* aur *Pastoroñ* par fazl bakhsh ki we ba dil o ján tere kalám kí munádí karen, aur us kí tarbiyat ko achchhí tarah se jári rakhen; aur apne logon ko bakhsh de ki farmánbardárí se we us kí pairawí karen, táki sab jalál i abadí ká táj páwen, hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke tufail se. Ámín.

Tab Elderon men se koí yih parhe:

Púlus ne Miletus se Afasus men kahlá bhejke kalísiye ke buzurgon ko buláyá. Aur jab we us ke pás áe, to unhen kahá, tum jánte ho, ki pahle din se jis men main Asia men áyá, kis tarah har waqt tumháre sáth rahá; ki kamál farotaní aur ánsúon ke sáth, aur un ázmáishon ko sahke, jin men Yahúdíon ke ghát lagáne se main phansá thá, Khudáwand kí khidmat kartá rahá. Ki kyúnkar main ne koí bát, jo tumháre fáida kí thí, rakh na chhorí; balki tumhen khabar dí, aur tum ko jamáat men aur ghar ghar sikhái. Aur Yahúdíon aur Yúnáníon ke sámhne gawáhí dí, ki Khudá ke áge tauba karo, aur hamáre Khudáwand Yasú Masíh par ímán láo. Aur ab, dekho, main rúh ká bandhá Yarúsalam ko játá hún, aur nahín jántá ki wahán mujh par kyá guzregá: Magar itná, ki Rúh i Quds har shahr men yih kahke gawáhí detí hai, ki qaid o musíbat mere liye taiyár hain;

Lekin main use kuchh nahín samajhtá, na apní ján ko ạzíz rakhtá, ki apná daura aur wuh ḳhidmat bhí, jo main ne Ḳhudáwand Yasụ́ se páí, ki Ḳhudá ke fazl kí Injíl par gawáhí dún, ḳhushí se púrá karún. Aur ab, dekho, main jántá hún, ki tum sab, jin ke darmiyán main Ḳhudá kí bádsháhat kí munádí kartá phirá, merá munh phir na dekhoge. Pas main áj ke din tumhen gawáh rakhtá hún, ki main sab ke ḳhún se pák hún. Kyúnki main Ḳhudá kí sárí marzí tumhen sunáne se báz na rahá. Pas, apní aur us sáre galla kí ḳhabardárí karo, jis par Rúh i Quds ne tumhen nigahbán ṭhahráyá, ki Ḳhudá kí kalísiye ko, jise us ne apne hí lahú se mol liyá charáo. Kyúnki main yih jántá hún, ki mere jáne ke bạd phárnewále bheṛiye tumháre darmiyán áwenge, jinhen galla par kuchh tars na áwegá. Aur ḳhud tum men se ádmí uṭhenge, jo ulṭí báten kahenge, ki shágirdon ko apní taraf khínch len. Is liye jágte raho, aur yáḍ rakho, ki main tín baras rát din ro roke har ek ko chitáne se báz na áyá. Ai bháío, ab main tumhen Ḳhudá aur us ke fazl ke kalám ko somptá hún, jo qádir hai, ki tumhen kámil kare, aur sáre muqaddason men mírás de. Main ne kisí ke rúpe, yá sone, yá kapṛe ká lálach nahín kiyá. Tum áp jánte ho, ki inhín háthon ne merí aur mere sáthíon kí zarúraten rafạ kín. Main ne sab báten bataín, ki yúnhí mihnat karke kamzoron kí madad karná, aur Ḳhudáwand Yasụ́ kí báten yád rakhná zarúr hai, ki us ne kahá, dená lene se mubárak hai—*Aamál* xx, 17, 35.

Phir koí dúsrá yih paṛhe:

Yasụ́ ne Shamạún Patras ko kahá, ai Shamạún Yúnas ke beṭe, kyá tú mujhe in se ziyáda piyár kartá hai? Us ne use kahá, Hán, ai Ḳhudáwand; tú ḳhud jántá hai, ki main tujhe piyár kartá hún. Us ne use kahá, ki Mere barra chará. Us ne do bára use phir kahá, ki ai Shamạún Yúnas ke beṭe, áyá, tú mujhe piyár kartá hai? Wuh bolá, ki Hán, ai Ḳhudáwand, tú to jántá hai, ki main tujh ko piyár kartá hún. Us ne use kahá, ki Merí bheṛen chará; us ne use tísre martaba kahá, ki Ai Shamạún Yúnas ke beṭe, áyá, tú mujhe piyár kartá hai? Tab Patras is liye ki us ne tísrí bár us se kahá, ki áyá,

tu mujhe piyár kartá hai, dilgír húá, aur use kahá, Ai Khudáwand, tú to sab kuchh jántá hai; balki tujhe malúm hai, ki main tujhe piyár kartá hún. Yisú ne use kahá, Tú merí bheren chará.—*Yúh*, XXI, 15, 17.

Yá is ko:

Aur Yasú ne pás ákar un se kahá, ki Asmán aur zamín ká sárá ikhtiyár mujhe diyá gayá; is liye tum jákar sab qaumon ko Báp aur Bete aur Rúh i Quds ke nám se baptismá deke shágird karo: aur unhen sikhláo, ki un sab báton par amal karen, jin ká main ne tum ko hukm diyá hai; aur dekho, main zamána ke tamám hone tak har roz tumháre sáth hún.—*Mat.* XXVIII, 18, 20.

Jab Injíl aur waz khatam ho chúke, to do Elder shakhs i maqbúla ko Bishop Sáhib ke rú ba rú házir karke kahen,

Ham is nek ádmí ko áp pás Bishop muqaddas hone ke liye házir karte hain.

Tab Bishop jamáat ko duá karne ke liye yún targíb de:

Ai bháío, Lúqá aqdas kí Injíl men yún likhá hai ki hamárá naját denewálá Masíh apne bárah rasúlon ko pasand karke bhejne se qabl tamám rát duá men mashgúl rahá, aur rasúlon ke Aamál men likhá ki jo shágird Antioch men the unhon ne Púlús aur Barnabás par háth rakhne, aur auwal daur men un ko gair qaumon ke pás bhejne se peshtar rozá rakhá, aur duá mángí; is liye ham ko munásib aur farz hai ki qabl dákhil karne aur rawána karne shakhs i má házir se us kám par jahán ham ko yaqín hai ki Rúh ul Quds ne is ko buláyá hai, apne naját bakhshnewále Masíh, aur us ke rasúlon kí pairawí karke duá men jhuken.

Tab yih duá mángen:

Ai Qádir i Mutlaq Khudá, sab khúbíon ke bakhshnewále, tú ne apní pák Rúh se apní kalísiyá men kai uhde muqarrar kiye hain; rahmat karke is khádim par

jo Bishop ke kám aur ḳhidmat aur ụhde par buláyá gayá hai, nazr kar, aur apní tạlím kí rástí se mạmúr kar, aur ụmr bhar is ke chál o chalan nekí se árástá kar, táki wuh qaulan o fiạlan is ụhde par tere nám ke jalál aur terí kalísiyá kí tạlím o tahzíb ke liye wafádárí se terí ḳhidmat kare, ba tufail hamáre naját dihinda Yasụ́ Masíh ke sawáb ke jo abad tak tere aur Rúh ul Quds ke sáth ạlim i azlí men̲ jítá, aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Tab Bishop us se jo muqaddas hone áyá ho, yih kahe:

Ai bháí, chún̲ki pák nawishte hamen̲ farmáte hain̲ ki kisí shaḳhs par háth rakhne, aur Masíhí kalísiyá kí hukúmat men̲ jise us ne apne lahú ke baháne se kam qímat ko mol nahín̲ liyá hai, shámil karne men̲ shitábí na karen̲, pas is liye is intizám men̲ dáḳhil hone se peshtar tum in sawálon̲ ká jo main̲ ab tum se daryáft kartá hún̲, Ḳhudá ke ḳhauf se jawáb do:

Kyá tum yaqín jánte ho ki haqíqat men̲ tum hamáre Ḳhudáwand Masíh kí marzí se is ụhda par buláye gaye ho?

*J.* Mujh ko yaqín hai.

*Bishop.* Tumhen̲ yaqín hai ki tamám ịlm o tạlím jo naját i abadí kí zarúrat ke liye darkár hai, ba tufail ímán Yasụ́ Masíh ke kifáyatan pák nawishton̲ men̲ shámil hai? Kyá tumhárá qasd hai ki un ádmíon̲ ko jo tumháre tạalluq hon̲, un pák nawishton̲ se sikhláoge, aur siwá us ke jo tumhárí dánist men̲ un se záhir o sábit hai aur kisí tạlím ko na sikhláoge aur na qabúl karoge, ki wuh naját i abadí ke wáste zarúr hai?

*J.* Merá yih qasd hai, Ḳhudá Tạále ke fazl se.

*Bishop.* Kyá tum wafádárí se apne áp ko un pák nawishton ke shagl men rakhoge, aur un ke sahí samajhne ke liye Khudá se duạ́ mángoge, táki tum ba wasíle un ke sihhat i tạlím sikhláo, aur targíb do, aur mukhálifon ká muqábala, aur unhen qáil karo?

*J.* Main aisá karúngá, Khudá kí madad se.

*Bishop.* Kyá tum taiyár ho ki wafádárí koshish se tamám galtíon, aur gair tạlímát jo Khudá ke kalám ke barkhiláf hain, rafạ aur dafạ karoge, aur záhirí o bátiní auron ko kahoge, aur un kí madad karoge ki we aisáhí karen?

*J.* Main is liye taiyár hún, Khudá merí madad kare.

*Bishop.* Kyá tum bedíní, aur dunyá kí burí khwáhishon se inkár karke, parhezgárí aur rástí aur díndárí se zindagí guzránoge, táki tum auron ko sárí báton men apne taín nek kámon ká namúna banáo, ki dushman tumháre barkhiláf múnh na uthake sharminda hon?

*J.* Main aisá karúngá, Khudá merá madadgár howe.

*Bishop.* Kyá tum apne maqdúr bhar sab ádmíon ke darmiyán sulh aur mahabbat aur ittihád se khabargírán rahoge, aur unhen barháoge, aur un ko jo bilá ittihád aur ná farmánbardár aur qusúrwár hon, ba ikhtiyár Khudá ke kalám ke jo tumhen diyá jáegá tambíh karoge, aur sazá doge?

*J.* Main aisá karúngá, Khudá merá madadgár howe.

*Bishop.* Kyá tum auron ko muqarrar karne aur un par háth rakhne, aur báhar bhejne, aur apne uhde ke sab aur faráizon men wafádár hoge?

J. Main aisá hí rahúngá.

*Bishop.* Kyá tum sab muhtáj, aur muflis, aur ajnabí hájatmandon par Masíh kí ḳhátir apne taín rahím o halím záhir karoge?

*J.* Main apne taín aisá hí záhir karúngá, Ḳhudá merí madad kare.

Tab Bishop yún kahe:

Jis Qádir i Mutlaq Ḳhudá hamáre ásmání Báp ne aisí achchhí marzí in sab kámon ke adá karne ko tumhen ạtá farmáí hai, wuhí tumhen unhen púrá karne kí qudrat o quwat baḳhshe, táki wuh nek kám jis ko us ne tumhen shurụ́ karáyá tamám kare, aur áḳhirí din men tumhen be ạib ṭhahráwe; hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke wasíle se. Ámín.

Tab Veni, Creator Spiritus, kahá jáegá.

Á, ai Rúh ul Quds, tú rúhon ko ab ilhám kar,
Ásmání ág se ham howen roshan sar ba sar,
Tú hai málishsáz apne fazl se arwáh ká,
Sát darje baḳhshe baḳhshish kaun hai tujh sá bhalá?
Auwalan se hai mubárak málish i rahmat tamám,
Hai tasallí zindagí kí ág ulfat se mudáṃ,
Roshní jáwed se kar ham ko kámil sar ba sar,
Káhilí ko dúr kar aur kar tú ab bíná nazar,
Málish i rahmat se ḳhush kar chihre hí ranjída kú
Sáth apne fazl bahutáyat kí Rúh ul Quds tú,
Sulh ghar men rakh, hamáre dushman ko dúr kar,
Jis jagah rahbar ho tú kyúnkar badí ká ho guzar,
Báp aur Beṭe ká ham ko jánná de tú batá,
Ham tujh hí donon ko ekhí jáwe hai yih iltijá,
Sab zamáne sábiq aur áyinda men gít ho sadá,

Be hadd o be intihá hotí rahe terí saná,
Ho hamesha sifat aur taríf ho dáim terí,
Báp kí, Bete kí aur Rúh ul Quds kí.

Yih ho chuke, Bishop yún kahe:

Ai Khudáwand, hamárí duá sun,
Aur hamárí faryád ko apne pás tak pahuchne de.

*Bishop.*—Ham duá mángen.

Ai Qádir i Mutlaq Khudá aur kamál rahím Báp, tú ne apní behadd nekoí se apne eklaute aur piyáre Bete Yasú Masíh ko hamáre najátdahinda aur hamesha kí zindagí ke báni hone ke wáste bakhshá, jis ne apní maut se hamárí rihái ko kámiliyat bakhshne aur ásmán par charh jáne ke bad apní kalísiyá ke árásta aur kámil karne ko ádmíon par apní khúbíon ko bakasrat bakhshá, aur bazon ko rasúl aur bazon ko nabí aur bazon ko Injíl kí munádí karnewale, aur bazon ko charwáhe aur bazon ko ustád muqarrar kiye; ham terí minnat karte hain ki tú apne is khádim par aisá fazl bakhsh ki wuh abad tak terí Injíl aur tere kafáre kí khushkhabrí phailáne ko taiyár rahe, aur wuh ikhtiyár jo use diyá gayá na halákat balki naját ke wáste, na nuqsán balki madad karne ke wáste istimál men láwe, táki wuh aqlmand aur diyánatdár bande hokar munásib waqt par gharáne ko hissa taqsím karke ákhirat kí abadí khushí men shámil howe; bawasíle hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke, jo tere aur Rúh ul Quds ke sáth abad tak ekhí Khudá jítá aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Tab Bishop aur Elder jo házir hon, muaiyana shakhs ke sir par jo un ke sámhne ghutne teke húe hai háth lagáwen, aur Bishop yún kahe:

Khudá tum par Rúh ul Quds atá farmáwe, ki tum us kí kalísiyá men Bishop ke kám aur khidmat karo, jo

ba hukm kalísiyá aur ba wasíla hamáre háth lagáne ke tumhen diye játe hain, Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se. Ámín. Aur tumhen yád rahe ki jo fazl tumhen Ḳhudá ne diyá hai sulgáte raho, kyunki Ḳhudá ne hamen dahshat kí rúh nahín balki qudrat aur mahabbat aur hoshyárí kí ruh dí hai.

Tab Bishop us ko Bible dekar kahe:

Tum ise paṛho aur auron ko targíb do, aur is kí tạlímát par liház karo; aur un báton par jo is men mundarj hain ḳhúb dhiyán rakho; aur sargarm raho, ki wuh afzúní jo us se paidá hotí hai sab ádmíon ko záhir howe. Tum áp se aur apní tạlím se hoshyár raho, kyúnki isí tarah se tum apne áp ko aur auron ko jo tumhárí sunte hain, bachá sakte ho. Tum Masíh ke galle ke gaṛariyá ho, na ki bheṛiye; tum un kí pásbání karo, na ki unhen pháṛ ḍálo; aur kamzoron ko sambhálo, bímáron ko changá karo, shikasta hálon ko tasallí do, aur ḳhárijon ko pher láo, khoe húon ko talásh karo, aur aise rahím ho ki tumhárí rahmat kisí tarah kam na ho jáe; aur tarbiyat o tambíh is tarah járí karo ki rahmat ko na bhúlo, táki jab wuh Buzurg Gaṛariyá áwe to tum ko jalál ká lázawál táj mile; hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke wasíle se. Ámín.

[ Tab Bishop nae muqaddas húe Bishop aur házrín ko Ạshá e Rabbání de. ]

Aur bạd is ke ye duạen mánge:

Ai Rahím Báp, ham terí minnat karte hain ki tú is bande par apní ásmání barkat názil kar, aur is tarah us ko apní Rúh ul Quds se mạmúr kar ki wuh tere kalám kí munádí karke aur terí kalísiyá men hukúmat aur iḳhtiyár pákar na sirf dil o ján se hí tamám sabr aur tạ-

lím men tambíh aur mihnat aur mana kare, balki un ko jo ahl i ímán hain shagl aur guftogú aur mahabbat aur ímán aur safáí aur sihhat ká namúna ho; aur is tarah se apne daur tamám karke ákhirí din men pákízgí ká táj apne Khudáwand se páwe jo rást hai, aur Báp aur Rúh ul Quds ke sáth ekhí Khudá jítá aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Ai Khudáwand, tú hamáre sab kámon men apní karím mihrbání se hamárí madad kar, aur apní dáimí madad se ham ko barhá, táki ham sab apne kámon men jin ká auwal aur ákhir aur ijrá tujh hí se hai tere pák nám ká jalál karen, aur ákhirat men terí rahmat se hamesha kí zindagí pawen, hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke wasíle se. Ámín.

Khudá kí itmínán jo sárí samajh se báhar hai tumháre dilon aur khiyálon ko apní aur apne Bete Yasú Masíh hamáre Khudáwand kí pahchán aur mahabbat men bacháe rakhe; aur Qádir i Mutlaq Báp aur Bete aur Rúh ul Quds kí barkat tumháre darmiyán aur tumháre sáth abad tak howe. Ámín.

## II. ELDERON KE MUQARRAR KARNE KÍ TARTÍB.

[ Us din men jis ko Bishop sáhib ne muaiyan kiyá, ek nasíhat yá waz kahí jáegí, jis se Elderon ke faráiz aur uhda záhir honge, ki Masíh kí kalísiyá men Elder ke uhda hone kí kyá zarúrat hai, aur kis tarah log un ko un ke uhde par azíz jánen. ]

Bad is ke ek házrín Elderon men se un sab ko jo muqarrar hone cháhte hon Bishop sáhib ke sámhne láke kahe :

Main áp ke sámhne in shakshon ko Elder muqarrar hone ke wáste házir kartá hún.

Tab Bishop sáhib un ke nám buland áwáz se parhkar logon se yún kahe :

Ai bháío, agar Khudá cháhe to áj ham in shakhson ko Elder muqarrar karne ká iráda rakhte hain, kyúnki bad wájib imtihán ke ham ne koí barkhiláfí nahín pái ki we is uhde aur khidmat ke liye sharíat se na buláye gae hon, aur we is ke liye láiq na hon ; magar koí tum men se aisá jurm yá sabab un men jántá ho jis ke báis we is pák khidmat men shámil hone ke laiq na hon, to wuh áwe aur us hí jurm yá sabab batláwe.

[ Agar koí jurm yá sabab záhir ho to Bishop sáhib shakhs i mujrim ko jab tak wuh be aib na thahre, Elder muqarrar na kare. ]

Tab yih duá aur maktúb aur Injíl jo záil men mundarj hain parhí jáwen :

### DUÁ.

Ai Qádir i Mutlaq Khudá, sab khúbíon ke bakhsne-wále, tú ne apní Pák Rúh se apní kalísiyá men kai uhde muqarrar kiye, rahmat karke in khádimon par jo Elder hone ke wáste ab buláye gaye, nazr kar, aur un ko apní talím kí rástí se mamúr kar, aur umr bhar in kí chál o chalan nekí se árástá kar, táki we qaulan aur fialan is

uhde par tere nám ke jalál aur terí kalísiyá kí tạlím o tahzíb ke liye wafádárí se terí khidmat karen, ba tufail hamáre naját denewale Yasú Masíh kí liyáqat ke, jo abad tak tere aur Rúh ul Quds ke sáth ạlam i azlí men jítá aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Pulús Rasúl ka khatt Afsíon ko IV. 7—13.

Ham men se har ek ko Masíh ke inạm ke andáza ke muwáfiq fazl ịnáyat húá hai. Is wáste wuh kahtá hai, ki us ne únche par charh ke qaid ko qaid kiyá, aur ádmíon ko inạm diye. (Aur us ká úpar charhná, siwá us ke aur kyá hai, ki wuh pahle zamín ke níche utrá? Wuh jo utrá, so wuhí hai, jo sáre ásmánon par charhá, táki sab ko bharpúr kare.) Aur us ne bạzon ko rasúl, aur bạzon ko nabí, aur bạzon ko Injíl ke munádí-karnewále, aur bạzon ko charwáhe, aur bạzon ko ustád muqarrar kar diyá; táki muqaddas log khidmat ke kám men árásta hote jáwen, aur Masíh ká badan bantá jáe: Jab tak ham sab ke sab ímán aur Khudá ke bete kí pahchán kí yagánagí tak, aur kámil insán, yạne, Masíh ke púre qadd ke andáza talak, pahúnche.

Yúhanná kí Injíl x, 1—16.

Main tum se sach sach kahtá hún, Jo ki darwáza se bher-khána men dákhil nahín hotá, balki aur taraf se úpar charhtá hai, wuh chor aur batmár hai. Lekin wuh jo darwáza se dákhil hotá hai, bheron ká garariyá hai. Us ke liye darbán kholtá hai; aur bheren us kí áwáz suntí hain; aur wuh apní bheron ko nám leke bulátá hai, aur unhen báhar le játá hai. Aur jab wuh apní bheron ko báhar nikáltá hai, to un ke áge áge chaltá hai, aur bheren us ke píchhe ho letí hain; kyúnki we us kí áwáz pahchántí hain. Aur we begána ke píchhe nahín játín, balki us se bhágtí hain; is liye ki begánon kí áwáz nahín pahchántín. Yasú ne yih tamsíl unhen kahí; lekin we na samjhe, ki yih kyá báten thín, jo wuh un se kahtá thá. Tab Yasú ne unhen phir kahá, Main tum se sach sach kahtá hún, ki bheron ká darwáza main hún. Sab jitne mujh se áge áe, chor aur

baṭmár haiṉ : par bheṛoṉ ne un kí na suní. Darwáza maiṉ húṉ : agar koí shaḳhs mujh se dáḳhil ho, to naját páwegá, aur andar báhar áe jáegá, aur charágáh páegá. Chor nahíṉ átá, magar churáne aur qatl karne aur halák karne ko: maiṉ áyá húṉ, táki we zindagí páweṉ, aur ziyáda hásil kareṉ. Achchhá gaṛariyá maiṉ húṉ: achchhá gaṛariyá bheṛoṉ ke liye apní ján detá hai. Par mazdúr, aur wuh jo gaṛariyá nahíṉ, aur bheṛoṉ ká málik nahíṉ, bheṛiyá áte dekhkar bheṛoṉ ko chhoṛ detá hai, aur bhág játá hai, aur bheṛiyá unheṉ pakaṛtá hai, aur bheṛoṉ ko parágauda kartá hai. Mazdúr bhágtá hai, kyúṉki wuh mazdúr hai, aur bheṛoṉ ke liye fikr nahíṉ kartá. Achchhá gaṛariyá maiṉ húṉ, aur apníoṉ ko pahchántá húṉ, aur merí mujhe jántí haiṉ. Jis tarah se Báp mujhe jántá hai, us tarah maiṉ Báp ko jántá húṉ: aur maiṉ bheṛoṉ ke liye apní ján detá húṉ; aur merí aur bhí bheṛeṉ haiṉ, jo is bheṛ-ḳhána kí nahíṉ; zarúr hai, ki maiṉ unheṉ bhí láúṉ, aur we merí áwáz suneṉgí, aur ek hí galla, aur ek hí gaṛariyá hogá.

Baḍ is ke Bishop un se yúṉ kahe:

Ai Bháío, tum ne apní ḳhilwatí imtihán, aur Injíl ke pák sabaqoṉ aur Rasúloṉ ke nawishtoṉ meṉ suná hai ki yih uhda jis par tum buláye gaye ho kaisí izzat aur bhárí bátoṉ ká hai; aur ham phir Ḳhudáwand Yasú Masíh ke nám se tumheṉ targíb dete haiṉ ki tum is ko yád rakho ki kis qadr izzat aur hurmat aur kaise wazní uhde par tum buláye gaye ho: maslan, Ḳhudáwand kí taraf se Rasúl aur nigahbán aur muḳhtár muqarrar húe, táki Ḳhudáwand ke gharáne ko sikhláo, aur nasíhat do, aur un kí pásbání aur ḳhabrgírí karo, aur ḳhárijoṉ ko pher láo, aur khoe húoṉ ko talásh karo, aur Injíl aur Ḳhudá ke kafáre kí ḳhushḳhabrí phailáne ke wáste mustaid raho. Is liye hamesha apne zihn meṉ naqsh karo ki kaisá bhárí ḳhazána tumháre supurd húá, kyúṉki we Masíh kí bheṛeṉ haiṉ, jin ko us ne apní maut

se mol liyá, aur jin ke wáste us ne apná lahú baháyá. Aur kalísiyá jis kí tum khidmat karoge, so Khudáwand kí dulhin aur badan hai; aur agar koí aisá ittifáq ho ki kalísiyá yá us ká koí member tumhárí gaflat se nuqsán yá aṭkáo páwe, to tum jánte ho ki wuh kaisá baṛá qusúr aur us kí kyá khaufnák sazá hai; is liye tum Khudá ke farzandon Masíh kí dulhin aur badan kí nisbat apne áp men khúb daryáft karo ki tumhárí khidmat ká anjám kyá hai; aur hoshyár raho ki apne kám aur khabardárí aur sargarmí se báz na áo, jab tak ki tum apne maqdúr bhar aur apne wájibí farz ke mutábiq un sab ko jo tumháre mutalliq hain, yá honge, Khudá ke ímán aur pahchán ke miláp men, aur Masíh kí pukhtagí, aur kámiliyat men na láo, táki tumháre darmiyán dín kí gúmráhí yá zindagí kí badzátí ko jagah na rahe.

Pas, tumháre uhde azbas afzal aur aise mushkil hain tum par záhir hai ki kis tarah khabardárí aur koshish se us men mashgúl rahná cháhiye, ki tum us Khudáwand ke jis ne tum ko aisí baṛí fazílat men buláyá hai tábidár aur shukrguzár raho; aur aláwa is ke tum kisí se bezár na ho, aur na auron ko bezár karne ká báis hoo. Lekin tum apne áp se us ke wáste níyat o iráda nahín rakh sakte, kyúnki yih níyat o táqat sirf Khudá kí bakhshish se hai; is liye tum par yih farz hai ki dil o ján se us kí Pák Rúh ko mángo, aur agar tum aise bhárí kám ko jo ádmíon kí naját ke wáste hai kisí aur wasíle se siwáe talím aur nasíhat ke jo pák nawishton men mundarj hain, aur chál chalan se jo us ke mutábiq hai adá nahín kar sakte, to khúb khiyál karo ki kis tarah Injí ká paṛhná aur síkhná, aur us ke mutábiq apne áp aur auron ko jo kháss tumháre sáth hain adab o adáb se

durust karná tum par wájib hai; isí sabab se (jahán tak ho sake) sab dunyáwí andesha aur tạlím chhoṛ do, aur un ko ạláhida karo.

Hamárí ummed qawí hai ki tum nẹ is waqt se bahut peshtar in sab báton ká andáza kar liyá, aur tum musammam iráda rakhte ho ki Ḳhudá ke fazl se apne taíṇ is ḳhidmat par jis par usne apní mihrbání se tumhen buláyá hai masrúf rakho, aisá ki hatt al maqdúr isí ek kám men bilkull mashgúl raho, aur sab apnẹ andesha aur tạlím is taraf rakho, aur hamesha Ḳhudá Báp se bawasíle tanhá naját denewále hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke Rúh ul Quds kí ásmání madad ko mángte raho; aur roz marra nawishton ke paṛhne aur andáza karne se apní ḳhidmat ke waste puḳhte aur mazbút hote raho; aur apne áp ke aur apne logon ke muqaddas karne, aur un ko Masíh ke qáịda aur tạlím ke mutábiq durust banáne kí koshish karo, táki tum logon kí pairawí karne ke wáste láiq aur nek namúna bano. Aur chúnki yih Masíh kí jamáạt jo házir hai tumhárí níyat aur iráda in báton kí nisbat ḳhúb samjhen aur tumhárá wạda tum ko tumháre faráiz ke adá karne men ziyáda baṛháwe, is liye tum in báton ká jo Ḳhudá aur us kí kalísiyá ke nám se sawál karen, sáf jawáb do:

Kyá tum apne dil men sochte ho ki haqíqat men tum hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh kí marzí se Elder ke ụhde par buláye gaye ho?

*J.* Main aisáhí sochtá hún.

*Bishop.* Tumhárá yaqín hai ki tamám ịlm o tạlím jo naját i abadí kí zarúrat ke liye darkár hai ba tufail ímán Yasụ́ Masíh ke kifáyatan pák nawishton men shámil hai; aur tumhárá qasd hai ki un ádmíon ko jo tum-

háre tạlluq hain un pák nawishton se sikhláoge, aur siwá us ke jo tumhárí dánist men un se záhir o sábit hai aur kisí tạlím ko na sikhláoge, aur na qabúl karoge ki wuh naját i abadí ke wáste zarúr hai?

*J.* Merá yih qasd hai, Ḳhudá Tạálá ke fazl se.

*Bishop.* Kyá tum Masíh kí tạlímát aur Sacramenṭon aur tarbíyat ko jaisạ Ḳhudá ne farmáyá hai wafádárí koshish se hamesha járí karoge?

*J.* Main aisá hí karúngá, Ḳhudá merá madadgár ho.

*Bishop.* Kyá tum taiyár ho ki wafádárí koshish se tamám galtíon aur gair tạlímát ko jo Ḳhudá ke kalám ke barḳhiláf hai, rafạ aur dafạ karoge, aur kyá bímár aur kyá change jo tumháre tạlluq men ho, jaisá mauqạ aur munásib ho záhirí o bátiní targíb o nasíhat karoge?

*J.* Ḳhudá merá madadgár ho; main aisá karúngá.

*Bishop.* Kyá tum dunyáwí aur jismí tạlím ko choṛkar duạen aur pák nawishton ke paṛhne men aur aisí tạlím men jo un ke samajhne ke liye mufíd hai koshish se mashgúl rahoge?

*J.* Main aisí koshish karúngá; Ḳhudá merá madadgár howe.

*Bishop.* Kyá tum Masíh kí tạlímát ke mutábiq ḳhud aur apne gharáne ko tartíbwár aur taqaiyud se árásta banáoge, aur apne áp aur un ko jahín tak ho sake, Masíh ke galle ke wáste nek aur sahíh namúna dikhláoge?

*J.* Main is par apná dil lagáúngá; Ḳhudá merá madadgár ho.

*Bishop.* Kyá tum apne maqdúr bhar sab Masíhí logon ke darmiyán, aur kháss karke un men jo tumháre mutalliq hon sulh aur ittifáq o mahabbat ko pushtí aur taraqqí doge?

*J.* Main aisáhí karúngá; Khudá merá madadgár ho.

*Bishop.* Kyá tum apne álá darje ke Ministeron ko jin ke supúrd aur hukúmat men ho adab se mánoge, aur khushdilí se un kí pák nasíhat kí pairawí karke un ke díní hukmon ke muti rahoge?

*J.* Main aisá karúngá; Khudá merá madadgár ho.

Tab Bishop sáhib khare hoke, yún kahe:

Jis Qádir i Mutlaq Khudá hamáre ásmání Báp ne aisí achchhí marzí in sab kámon ke adá karne ko tumhen atá farmáí hai, wuhí tumhen unhen púrá karne kí qudrat aur quwat bakhshe, táki wuh nek kám jis ko us ne tumhen shurú karáyá, tamám kare; hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke wasíle se. Ámín.

[Is ke bad jamáat se darkhwást kí jáe, ki we un sab báton ke wáste apne apne dil men Khudá se duá mángen, aur in duáon ke wáste thorí der khámoshí rahe.]

Tab Bishop sáhib (we sab jo Elder muqarrar hone cháhte hon, ghutne teken) Veni, Creator Spiritus, shurú kare, aur bárí bárí se misrá e úlá, Bishop sáhib aur misrá e ákhirí sab házirín aur Elder parhte rahen:

Á, ai Rúh ul Quds, tú rúhon ko ab ilhám kar,
Ásmání ág se ham howen roshan sar ba sar,
Tú hai málishsáz apne fazl se arwáh ká,
Sát darje bakhshe bakhshish kaun hai tujh sá bhalá?
Auwalan se hai mubárak málish i rahmat tamám,
Hai tasallí zindagí kí ág ulfat se mudám,
Roshní jáwed se kar ham ko kámil sar ba sar,

Káhilí ko dúr kar aur kar tú ab bíná nazar,
Málish i rahmat se ḳhush kar chihre hí ranjída kú
Sáth apne fazl bahutáyat kí Rúh ul Quds tú,
Sulh ghar meṉ rakh, hamáre dushman ko dúr kar,
Jis jagah rahbar ho tú kyúṉkar badí ká ho guzar,
Báp aur Beṭe ká ham ko jánná de tú baṭá,
Ham tujh hí donoṉ ko ekhí jáwe hai yih iltijá,
Sab zamáne sábiq aur áyinda meṉ gít ho sadá,

Yih ho chuká, to Bishop yih kahke duạ máṉge. Ham duạ máṉgeṉ:

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, aur ásmání Báp, tú ne apní lá intihá mahabbat aur nekoí se apne iklaute aur piyáre Beṭe Yasụ Masíh ko hamáre naját dahinda aur hamesha kí zindagí ká bání hone ke wáste baḳhshá, jis ne apní maut se hamárí rihái ko kámilíyat baḳhshne aur ásmán par chaṛh jáne ke bạd apne rasúloṉ aur nabíoṉ aur Injíl ke munádí karnewáloṉ aur ustádoṉ aur charwáhoṉ ko zamín par bhejá, jin ke kám aur ḳhidmat se usne tamám jahán ke hissoṉ meṉ se ek baṛe galle ko jamạ kiyá, ki wuh tere pák nám kí abad ul hamd bajá láweṉ; aur in sab terí abadí nekoí kí niạmatoṉ ke wáste ham dil o ján se terá skukr karte haiṉ; aur yih ki tú ne apne ḳhádimoṉ ko aise ụhde aur ḳhidmat meṉ jo ádamzád kí naját ke wáste muqarrar haiṉ buláyá hai, ham terí hamd o saná gáte haiṉ; aur ham garíbí se tere mutabarrik Beṭe ke wasíle se terí minnat karte haiṉ ki un sab ko jo yaháṉ yá aur kahíṉ tere nám ko pukárte hoṉ, apná fazl baḳhsh, táki ham is ke aur sab aur terí niạmatoṉ ke shukrguzár raheṉ; aur ham roz ba roz Rúh ul Quds kí madad se terí aur tere Beṭe kí pahchán aur ímán meṉ baṛhte jáweṉ, táki in tere Minisṭeroṉ se aur un logoṉ se bhí jo terí ḳhidmat ke liye in ke má taht

hon, tere pák nám ká jalál i abadí záhir howe, aur terí mutabarrak bádsháhat kí taraqqí hotí jáwe; ba wasíle tere Beṭe hamáre Ḳhudáwand Yasú Masíh ke jo Rúh ul-Quds kí ektáí men tere sáth abad tak jítá aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Jab yih duạ́ ho chuká, sab shaḳhs jo Elder muqarrar hone áye hon farotaní se ghuṭne ṭekte rahen, aur Bishop Elderon ke sáth har ek par háth rakhkar, yún kahtá jáwe:

Ḳhudá tujh par Rúh ul Quds ạtá farmáwe, ki tú us kí kalísiyá men Elder ke kám aur ḳhidmat kare, jo ba-hukm kalísiyá ba wasíle hamáre háth lagáne ke tujhe diye játe hain; aur tú Ḳhudá ke kalám aur us kí pák Sacramenṭon ke wafádár taqsím karnewále ho; Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se. Ámín.

Aur we sab ghuṭne ṭeke rahen, aur Bishop har ek ke háth men Bible de dekar yih kahe:

Kalísiyá men Ḳhudá ke kalám kí munádí karne aur jamạat men Pák Sacramenṭon ke ạmal karne ko Elder ke iḳhtiyár le.

Aur phir Bishop yún kahe:

Ai kamál rahím Báp, ham terí minnat karte hain ki in apne ḳhádimon par apní ásmání barkat baḳhsh, táki we rástbází ká libás pahinen, aur terá kalám jo un kí zubán se nikle befáida záhir na ho; aur baḳhsh de ki jo kuchh we hamáre naját ke wáste tere kalám se yá us ke mutábiq kahen, ham use sunen aur qabúl karen; aur sab ham apne qaul aur fiạl men tere jalál aur bádshá-hat kí taraqqí karne ko koshish karen, ba wasíle hamáre Ḳhudáwand Yasú Masíh ke. Ámín.

Ai Ḳhudáwand, tú hamáre sab kámon men apní karím mihrbání se hamárí madad kar, aur apní dáimí madad se ham ko baṛhá, táki ham sab apne kámon men

jin ká auwal aur ákhir aur ijrá tujhí se hai, tere pák nám ká jalál karen, aur ákhirat men terí rahmat se hamesha kí zindagí páwen, ba wasíle hamáre Khudáwand Yasú Masíh ke. Ámín.

Khudá kí itmínán jo sáre samajh se báhar hai, tumháre dilon aur khiyálon ko apní aur apne Beṭe Yasú Masíh hamáre Khudáwand kí pahchán aur mahabbat men bacháe rakhe; aur Qádir i Mutlaq Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds kí barkat tumháre darmiyán aur tumháre sáth abad tak howe. Ámín.

[Agar ek din men Deacon aur Elder donon muqarrar hon, to Deacon pahle aur Elder mábad us ke muqarrar kiye jáwen; aur ye duáen jo in uhdon ke wáste makhsús hain, pahle Deacon ke liye aur phir Elder ke muqarrar hone ke wáste parhí jáwen; aur Deacon ke uhde ke wáste *Afsíon* ká Khatt iv, 7–13, parhá jáwe; aur bad is ke we jo Deacon muqarrar húe cháhte hon tartíb i mazkúr ke mutábiq imtihán dekar muqarrar howen. Tab ek un men se *Yúhanná* kí Injíl x, 1–16, jo isí uhde ke liye muaiyan hai parhe, aur we jo Elder muqarrar húe cháhte hon is uhde kí tartíb ke muwáfiq imtihán dekar muqarrar howen.]

## III. Deacon ke muqarrar hone kí tartíb.

[ Us din men jis ko Bishop sáhib ne muaiyan kiyá, ek nasíhat yá waz kahí jáegí, jis se Deacon ká farz aur uhda záhir honge. ]

Bad is ke ek Elderon men se un shakhson ko jo Deacon muqarrar hone cháhte hon, Bishop ke sámhne házir karen, aur Bishop un ke nám buland áwáz se parhkar jamáat se yún kahe :

Ai bháío, agar koí tum men se in shakhson kí nisbat jo Deacon muqarrar hone ko házir hain kisí jurm yá sabab ko jántá ho jis ke báis we is uhde men shámil hone ke láiq na hon, to wuh Khudá ke nám se áwe aur us júrm yá sabab ko záhir kare.

[ Agar koí júrm yá sabab záhir ho, to Bishop shakhs i mujrim ko jabtak wuh be aib na thahre, Deacon muqarrar na kare. ]

Tab yih duá aur khatt parhá jáwe :

DUÁ.

Ai Qádir i Mutlaq Khudá, tú ne apní iláhí peshbíní se apní kalísiyá men Ministeron ke kai ek darje muqarrar kiye, aur apne Rasúlon ko ilhám bakhshá ki we muqaddas Stephen tere auwal shahíd ko mai auron ke Deacon ke darje par buláwen; pas mihrbán hokar in apne bandon par jo ab is uhde aur khidmat par buláye gaye hain nazr kar, aur un ko apní sachchái se mamúr aur chál chalan kí rástí se aisá árásta kar ki we is uhde par qaul aur fial se tere nám ke jalál karne aur terí kalísiyá kí taraqqí karne men wafádárí se terí bandagí karen; hamáre naját denewále Yasú Masíh ke sawáb se jo tere aur Rúh ul Quds ke sáth ab aur hamesha tak jítá aur hukúmat kartá rahegá. Ámín.

Pahle Timtáús ko III. 8–13.

Isí tarah khádim-ud-dín bhí durustí ke sáth rahen, na ki dozubán, yá sharábí, yá nárawá nafa uṭhánewále; aur ímán ke bhed ko sáf dil se yád kar rakhen. Aur ye pahle ázmáe jáwen; us ke bad agar beaib ṭhahren, to khidmat karen. Isí tarah un kí jorúán bhí durustí ke sáth rahen, na ki tuhmatíán, balki parhezgár, aur sárí báton men diyánatdár howen. Khádim-ud-dín ek ek jorú karen, aur apne bachchon aur apne gharon ká bakhúbí bandobast karte hon. Kyúnki jinhon ne achchhí tarah wuh khidmat kí, so apne liye achchhá darja aur us ímán men jo Masíh Yasú par hai, bahut sí himmat paidá karte hain.

Tab Bishop un har ek ká jo Deacon muqarrar hone áye hon, logon ke rú ba rú is tarah se imtihán de:

Kyá tum apne dil men yaqín karte ho ki Rúh ul Quds ke ilhám se Masíh kí kalísiyá men is uhde kí khidmat par Khudá ke jalál kí taraqqí karne aur us ke logon ke árásta banáne ke liye buláye gaye ho?

*J.* Yih merá yaqín hai.

*Bishop.* Kyá tum bilá shubha Ahd i Atíq o Jadíd ke sab qánúní nawishton par ímán rakhte ho?

*J.* Hán, main un par ímán rakhtá hún.

*Bishop.* Kyá tum dil o ján se un ko paṛhoge, aur un logon ko jo tumháre mutalliq hain samjháoge?

J. Main aisá karúngá.

*Bishop.* Deacon ká talluq hai ki wuh iláhí ibádat men Elder kí madad kare, aur khásskarke Pák Sacrament kí taqsím men us ká madadgár howe, aur Pák nawishton ko paṛhe aur un ká bayán kare, aur laṛkon ko sikhláwe, aur unhen istibág dewe; aur aláwa is ke us ke uhde men yih matlúb hai ki wuh bímáron aur muh-

tájon aur nátawánon ko talásh kare, táki we muláqíhon aur madad páwen; pas, tum khushí aur razámandí se ise amal men láoge?

*J.* Main aisáhí karúngá, Khudá kí madad se.

*Bishop.* Kyá tum muwáfiq talím Masíh ke apne aur apne gharáne kí chál o chalan ko hoshyárí se durust aur árásta karoge, aur apne maqdúr bhar áp ko aur un ko Masíh ke galle ke wáste achchhá namúna banáoge?

*J.* Main aisáhí karúngá; Khudá merá madadgár ho.

*Bishop.* Kyá tum un ko jin ke supurd aur hukúmat men ho adab se mánoge, aur un kí nasíhat kí dilírazámandí aur khushí se pairawí karoge?

*J.* Main yih karne kí koshish karúngá; Khudá merá madadgár ho.

Tab Bishop apne háth bárí bárí un har ek ke sir par rakhkar yún kahe:

Khudá kí kalísiyá men Deacon ke uhde ká ikhtiyár le; Báp aur Bete aur Rúh ul Quds ke nám se. Ámín.

Phir Bishop un har ek ko Bible muqaddas dekar kahe:

Khudá kí kalísiyá men Pák Nawishton ke parhne aur munádí karne ká ikhtiyár le.

Tab ek shakhs jis ko Bishop ne muaiyan kiyá Injíl parhe.

Lúká kí Injíl XII. 35–38.

Cháhiye ki tumhárí kamar bandhí rahe, aur tumhárá diyá jaltá rahe, aur tum un ádmíon kí mánind ho, jo apne kháwind kí ráh dekhte hon, ki kab wuh shádí men se áwe; táki jab áwe, aur khatkhatáwe, jhat us ke wáste darwáza khol den. Mubárak hain we naukar jin ko kháwind áke jágte páwe: main tumhen sach kahtá hún, ki wuh áp kamar bándhke unhen kháne ko bitháwegá, aur pás áke un kí khidmat karegá.

Us waqt Salát i Rasúl se peshtar ye duáeṉ máṉgí jáeṉgíṉ :

Ai Qádir i Mutlaq Ḳhudá, sab ḳhúbíoṉ ke báni, tú ne apne kamál mihrbání se apní kalísiyá meṉ in apne bandoṉ ko Deacon ke ụhde par bulákar qabúl kiyá hai; is liye, ai Ḳhudáwand, ham terí minnat karte haiṉ ki tú in ko in kí ḳhidmat meṉ hayádár aur halím aur bá tartíb baná; aur sab rúhání tarbíyat ke mánne ke liye mustạid kar, táki we hamesha nek níyatí ko apne dil meṉ gawáh rakhkar aur tere Beṭe Masíh meṉ abad tak qáim o mazbút hokar is adná darje meṉ aisí chál o chalan banáweṉ ki terí kalísiyá ke ạlá darje kí ḳhidmatoṉ par buláye jáne ke qábil hoṉ, ba wasíle tere Beṭe hamáre naját denewále Yasụ́ Masíh ke, jis ko abad tak ịzzat aur jalál howe. Ámín.

Ai Ḳhudáwand, tú hamáre sab kámoṉ meṉ apní karím mihrbání se hamárí madad kar, aur apní dáimí madad se ham ko baṛhá, táki ham sab apne kámoṉ meṉ jin ká auwal aur áḳhir aur ijrá tujh hí se hai, tere pák nám ká jalál kareṉ, aur áḳhirat meṉ terí rahmat se hamesha kí zindagí páweṉ; ba wasíle hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke. Ámín.

Ḳhudá kí itmínán jo sárí samajh se báhar hai tumháre dilon aur ḳhíyáloṉ ko apní aur apne Beṭe Yasụ́ Masíh hamáre Ḳhudáwand kí pahchán aur mahabbat meṉ bacháe rakhe; aur Qádir i Mutlaq Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds kí barkat tumháre darmiyán aur tumháre sáth abad tak howe. Ámín.

## VII.

### GIRJÁ KE KONE KÁ PATTHAR RAKHNE KÍ TARTÍB.

Minisṭer us jagáh jahán patthar rakhá jáwe, kháṛe hokar házirín se yún kahe:

Ai ạzizo, Ḳhudá ká kalám hamen sikhlátá hai, darhálate ki ásmánon ká ásmán us wáhid i abadí kí gunjáish nahín rakh saktá, to kamtar hai ki haikal kí díwár jo ádmíon ke háth kí banáí húí hain us kí samáí karen, chúnki ádmí kí aulád se uskí ḳhushnúdí hai aur jahán do tín shaḳhs us ke nám se báham ikaṭṭhe hote hain, wahán un ke bích wuh maujúd hotá hai, aur sab sábiq waqton men us ke ḳhádimon men us kí ịbádat karne ke liye ḳháss ḳháss jagah muqarrar kí thín, maslan, Yạqúb ne Baitel men Ḳhudá ke ghar ke wáste ek patthar ká sutún khaṛá kiyá thá, aur Músá ne bayábán men us ke wáste ek maskan banáyá, aur Sulaimán ne Ḳhudáwand ke wáste haikal tạmír kí thí, jis ko us ne logon ke sámhne apne jalál i ạzím se mạmúr kar diyá, is liye ham yahán ikaṭṭhe húe hain ki apne báp dádon ke Ḳhudá kí ịbádat karne ke liye ek nae makán kí tạmír men kone ká patthar lagáwen; aur ham kuchh shaqq na samjhen ki wuh hamárí nek níyat ko mihrbání se qabúl na karegá, balki ham us kí tạríf karen, aur duạ́ mángen ki wuh hamáre is kám par barkat baḳhshe.

[ Yahán ek Gít gayá jáwe. ] Tab Minisṭer kahe:

Ham duạ́ mángen.

Ai kamál zú-l-jalál Ḳhudá, ásmán terá taḳht aur zamín tere pánw kí chaukí hai, wuh ghar kahán hai jo

tere wáste banáyá játá, aur terí árámgáh kahán? Ai Khudáwand Khudá, terá nám mubárak howe, ki tujh ko pasand áyá hai ki ádmíon kí aulád ke darmiyán makán banáwen, aur zamín par muqaddas logon ke baṛe majma men sakúnat kare. Ab khásskar tere nám ká shukr karte hain ki tú ne apní khushí se in bandon ke dilon men muassir kiyá ki we aisí jagahon men terí ibádat ke liye ek makán banáwen, aur tú ne apne fazl se in ke dilon ko máil kiyá, ki we tere nám ke jalál záhir karne ke liye apní milkíyat se kuchh den, aur ab ham terí minnat karte hain ki hamesha tú apní barkaton ko unkí díní tajwíz men bakhsh. Ámín.

Aur jab tak yih terá maskan taiyár na ho jáwe, aur terí ibádat ke liye muqaddas na ṭhahre, aur ádmíon ke qarz aur dawá se ázád na ho, tab tak bahut se banánewálon men sharík rahen. Ámín.

Aur in tere bandon ke mashwara men sulh aur milansárí ho, aur khudgarzí aur mutafarriq iráde un ke darmiyán jagah na páwen, aur yih makán bilá zakhm yá hádisá pahúnchne kisí shakhs ke tamír ho jáwe, aur jis waqt unke háthon ká kám khatm aur yih makán terí khidmat ke wáste taiyár ho chuke, us waqt bakhsh de ki we sab jo is makán kí fáidmandí men sharík hon us ko achchhí tarah se istiamál men lákar tere mutabarrik nám ke jalál ke liye apní shukrguzárí záhir karen; ba wasíle Yasú Masíh hamáre Khudáwand ke. Ámín.

Bakhsh de ki we sab jo áyanda is imárat men jo banáí játí hai terí ibádat men is tarah shámil hon ki díndárí ke sab pák shugl men terí khidmat karke tujhe pasand áwen, táki ákhirat men imárat i bálá ke muqad-

das makánon men jo bagair háth ke bane húe hain, aur jin ká banánewálá aur basánewálá Khudá hai, dakhl páwen. Ámín.

Ai Khudáwand, hamárí sun, kyúnki tú hamárá Khudá hai, jis par ham tawakkul karte hain, aur jab ki ham zamín par tujh se duá máng chuken, to aisá ho ki jinhon ne tere nám ke liye aisí jagah banwáí hai, aur sab jo tere muqaddas aur kharíd kiye húe hain, un ke sáth sab terí khúbíon ke liye jo tú ne yahán is zamín par, aur wahín ásmán par hamáre wáste bakhshín hain, abad tak terí hamd o saná gáwen. Ámín.

Ham terí minnat karte ki ye hamárí duáen apne piyáre Bete ke wasíle se qabúl kar, aur tujhí sachcha aur zinda Khudá Báp aur Bete aur Rúh ul Quds ko izzat aur hamd o jalál abad ul ábád tak howe. Ámín.

Tab Minister Zabúr i záil parhe, yá Minister shurú kare aur log us ke sáth bárí bárí us kí áyaten parhen.

Zabúr, CXXXII.

Ai Khudáwand, Dáúd ko aur us kí sárí mashaqqaton ko yád kar:

Kyúnkar us ne Khudáwand kí qasam kháí, aur Yáqúb ke tawáná Khudá kí nazr mání;

Yaqínan main to apne ghar kí chhat tale na jáúngá, aur na apne palang par charhúngá;

Main na khwáb ko apní ánkhon men jáne dúngá, aua na nínd ko apní palakon men,

Jab tak ki Khudáwand ke liye ek makán, aur Yáqúb ke tawáná Khudá ke liye ek maskan na páún.

Dekho, ham ne us kí khabar Ifrátha men suní; aur ham ne wuh maqám jangal ke maidánon men páyá.

Ham us ke maskanon men jáenge; aur ham us ke pánwon tale kí chaukí ke barábar us ko sijda karenge.

Uṭh, ai Ḳhudáwand, apní árámgáh meṉ dáḳhil ho, tú aur terí qúwat ká sandúq.

Apne káhinoṉ ko sadáqat ká libás pahiná, aur tere pák log ḳhushí se lalkáreṉ.

Apne bande Dáúd kí ḳhátir apná muṉh apne masíh se mat moṛ.

Ḳhudáwand ne rástí se Dáúd ke liye qasam kháí, jis se wuh na phiregá, ki Maiṉ tere peṭ ke phal meṉ se tere liye tere taḳht par biṭhláúṉgá.

Agar tere laṛke mere ahd aur merí shahádat ko, jo maiṉ unheṉ batáúṉgá, hifz kareṉge, to un ke laṛke bhí tere taḳht par abad tak baiṭhte chale jáeṉge.

Ki Ḳhudáwand ne Saihún ko pasand farmáyá, aur cháhá, ki wuh us ke liye maskan ho.

Yih mere chain ká abadí makán hai, maiṉ us meṉ basúṉgá ; kyúṉki maiṉ us par rágib húṉ.

Maiṉ us ke zaḳhíroṉ meṉ bahut sí barakat dúṉgá ; maiṉ us ke miskínoṉ ko roṭí se ser karúṉgá.

Maiṉ us ke káhinoṉ ko naját ká libás pahináúṉgá, aur us ke pák log ḳhushí se chilláeṉge.

Waháṉ maiṉ aisá karúṉgá ki Dáúd ke síng se ek sháḳh phúṭegí ; maiṉ apne mamsúh ke liye ek chirág ṭhahráúṉgá.

Aur ḳhijálat us ke dushmanoṉ ká libás karúṉgá : lekin us ke úpar usí ká táj ḍahḍaháegá.

Sabaq Pahlá Qurintíoṉ ká III, 9–23.

Kyúṉki ham Ḳhudá kí ḳhidmat meṉ hamḳhidmat haiṉ : tum Ḳhudá kí khetí, aur Ḳhudá kí imárat ho. Maiṉ ne Ḳhudá ke fazl ke muwáfiq, jo mujhe ináyat húá, aqlmand miamár kí mánind neo ḍálí, aur dúsrá us par raddá dhartá hai. So har ek gaur kare, ki wuh kis taur se dhartá hai. Kyúṉki siwá us neo ke, jo paṛí hai, koí dúsrí neo ḍál nahíṉ saktá ; wuh Yasú Masíh hai. So agar koí us neo par sone, rúpe, beshqímat patthar, lakṛí, ghás phús ká raddá rakhe ; To har ek ká kám záhir hogá, ki wuh din us ko záhir kar degá : kyúṉki aise

kám ág se záhir hote hain, aur jis ká kám jaisá haí ág parakhegí. Jis ká kám, jo us ne us par banáyá, qáim rahegá, wuh ajr páwegá. Aur jis ká kám jal jáwegá, wuh nuqsán uṭháwegá; lekin wuh áp bach jáwegá; par aisá, jaisá ág se. Kyá tum nahín jánte, ki tum Ḳhudá kí haikal ho, aur ki Ḳhudá kí Rúh tum men bastí hai? Aur agar koí Ḳhudá kí haikal ko ḳharáb kare, to Ḳhudá us ko ḳharáb karegá, kyúnki Ḳhudá kí haikal pák hai, aur wuhí tum ho. Koí áp ko fareb na dewe. Jo koí tumháre darmiyán áp ko is jahán men hakím samjhe, to bewuqúf bane, táki hakím ho jáwe. Kyúnki is jahán kí hikmat Ḳhudá ke áge bewuqúfí hai. Ki likhá hai, ki Wuh hakímon ko un hí kí chaturáíon men phansátá hai. Aur yih, ki Ḳhudáwand hakímon ke qiyáson ko jántá hai, ki bátil hain. Pas ádmíon par koí ghamanḍ na kare. Ki sárí chízen tumhárí hain; Kyá Púlus, kyá Apallús, kyá Kefás, kyá dunyá, kyá zindagí, kyá maut, aur kyá hál kí chízen; aur kyá istiqbál kí; sab tumhárí hain; Aur tum Masíh ke ho; aur Masíh Ḳhudá ká hai.

Baḍ is ke munásib waqt ká waẓ yá ḳhutba paṛhá jáwe, aur baḍahú logon se chandá liyá jáwe.

Tab Minisṭer patthar ke pás khaṛá hokar ek chhoṭí sandúq jo patthar men wasl kí húí ho, logon ko dikhláwe, aur us sandúq men ek Muqaddas Kitáb aur ek Gít kí kitáb, aur Discipline aur Kalísiyá ká us sál ká Taqwím aur Aḳhbár matbú-e-táríḳh hál aur usí kalísiyá ke Pástor aur Trustee aur Banánewále Committee ke nám, aur jo kuchh kágzát cháhiye, rakhe jáwen; aur un sab chízon kí ek fihrist paṛhí jáwe; aur baḍ is ke Minisṭer sandúq ko patthar men rakhkar dhámp de, aur banánewálá us kí madad karke us patthar ko rakh kar durust karen.

Tab Minisṭer yún kahe:

Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ke nám se ham ek makán kí bunyád men jo ki Qadir i Mutlaq Ḳhudá kí ibá-

dat ke liye Meṭhodist Episcopal kalísiyá ke dastúr ke mutábiq bane aur muqaddas hogá, is kone ke patthar ko lagáte haiṇ. Ámín.

Is khidmat ke khatm hone par filbadíha duạ́ aur Khudáwand kí duạ́ mángí jáwe, aur Salát i Rasúl paṛhá jáwe.

## VIII.

### GIRJE KE MUQADDAS KARNE KÍ TARTÍB.

Log girje men jama hon, aur Minister un se yún kahe:

Ai azízo, Pák Nawishte hamen sikhláte hain, ki Khudá un se jo us ke nám ke wáste imáraten banáte hain bahut khush hai; aur ham ne suná hai ki jis tarah us ne apne jalál se Sulaimán ke maskan ko mamúr kiyá, aur níz dúsre maskan men wuh aur bhí ziyáda bare jalál se raunaq afroz húá; aur Injíl us paltan ke súbadár ko jis ne logon ke wáste ibádatkhána banáyá thá, saráhtí hai, aur qabúl kartí hai; isliye ham yaqín karte hain ki wuh hamárá iráda bhí díní ibádat kí [illegible] khidmaton ke mushtamal karne ke wáste is maskan ko sanjídagí taur se muqaddas karne ke liye mihrbání se qabúl karegá; aur ab ham us ke nám kí farotaní se taríf karne ko shámil hon, kyúnki yih díní kám yahán tak púrá ho chuká, aur us se duá mángen ki wuh un sab par jo áyanda is jagáh par us ke nám kí ibádat karenge, apní aur ziyáda barkaten bakhshe.

Tab ek Gít gáyá jáwe, aur phir log ghutne teken, aur fil badíha duá mángí jáwe.

Badhú Minister yá wuh jis ko usne muqarrar kiyá ho, pahle sabaq parhe:

Pahlá Sabaq, 2 Tawáríkh VI, 18–33.

Lekin kyá haqíqat men Khudá insán ke sáth zamín par sukúnat karegá? Dekh, ásmán aur sáre ásmánon ke ásmán terí gunjáish nahín rakhte; pas, yih ghar kyá hai, jo main ne banáyá? Tis par bhí, ai Khudáwand, mere Khudá, apne bande kí duá aur zárí par kán dhariye, aur wuh duá aur zárí, jo terá banda tere

áge kartá hai, suniye: Ki rát din terí ánkhen is ghar par aur is maqám par, jis men tere kahne ke muwáfiq terá nám hogá, khulí rahen, ki tú us duạ́ par, jo terá banda is ghar kí taraf mutawajjih hoke kare, kán rakhe. Aur tú apne bande kí duạ́ par, aur apne guroh baní Isráel kí duạ́ par, jo we is maqám kí taraf karen, kán dhariye; apne rahne kí jagah men se ásmán par se suniye; aur jab tú sune, bakhshiye. Agar koí apne hamsáya ká gunáh kare, aur us par qasam rakhí jáwe, ki wuh qasam kháwe, aur is ghar men tere mazbah ke áge qasam láí jáwe: To tú ásmán par se suniye, aur apne bandon ká insáf kariye, aur badkár ko sazá díjiye, aur is kí rawishon ke mutábiq mulzam kíjiye; aur sádiq ko sádiq ṭhahráiye, aur us kí sadáqat ke mutábiq use jazá pahuncháiye. Aur jab terá guroh Isráel apne dushmanon ke áge shikast páwe, is liye ki unhon ne tere huzúr gunáh kiyá, aur phir terí taraf rujụ́ kare, aur tere nám kí sitáish kare, aur is ghar men duạ́ aur zárí kare: To tú un kí duạ́ ásmán par se suniye, apne guroh Isráel ke gunáh bakhshiye, aur unhen is zamín men, jo tú ne unhen aur un ke bápdádon ko dí hai, phir láiye. Aur agar un kí khatáon ke sabab ásmán band ho jáwe, aur na barsen, phir we is jagah kí taraf duạ́ karen, aur tere nám kí sitáish karen, aur apní khatáon se phiren, is liye tú ne unhen ạ́jiz aur farotan kiyá: To un kí áwázen ásmán par se suniye, aur apne Isráelí bandon apne logon ke gunáh bakhshiye, aur unhen achchhí ráh batáiye, ki us par chalen; aur us zamín par, jo tú ne apne guroh ko mírás dí hái, menh barsáiye. Aur jab ki zamín par kál, aur wabá, aur bád i samúm, aur gerúí ho, aur jab ki ṭiḍḍí aur jhánjhá kasrat se hon, aur jab ki un ke dushman un ke mulk ke shahron men unhen tang karen, aur jab ki we kisí balá aur maraz men mubtalá hon: Sárí duạ́, aur sárí minnat, jo us waqt koí insán kare, yá tere sab Isráelí log karen, jab we har ek apne apne dukh o ranj se ágáh howen, aur apne háth is ghar kí taraf phailáwen: Tú use ásmán par se, apne rahne ke makán men se, suniye, aur bakhshiye; aur har ek shakhs ko, jis ke dil ko tú jántá hai, us kí sab rawish ke mutábiq badlá díjiye; is liye ki tú hí faqat sáre baní Ádam ke

dil ko jántá hai: Táki we tujh se ḍarte rahen̲, aur terí ráhon̲ par is sarzamín men̲, jo tú ne un ke báp dádon̲ ko dí hai, apní umr bhar chalen̲. Aur wuh musáfir bhí, jo tere Isráelí logon̲ men̲ se nahín̲ hai, so jab tere buzurg nám, aur qawí háth, aur terí báládastí ke sabab baíd zamín se áwe, aur áke tere áge is ghar men̲ duá mánge: To tú ásmán par se, apne rahne kí jagah men̲ se, us kí suniye; aur musáfir kí wuh duá, jo tujh se mánge, qabúl kariye; táki zamín ke sáre gurohen̲ tere nám ko pahchánen̲, aur tere guroh baní Isráel kí tarah tujh se ḍaren̲, aur jánen̲ ki terá nám is ghar par, jise main̲ ne banáyá, liyá gayá hai.

Dúsrá Sabaq, Ibráníon̲ ká x, 19–26.

Pas, ai bháío, jab ki ham ne dilerí hásil kí, ki páktarín makán men̲ Yasú ke lahú se dakhl páwen̲, Us naí aur jítí ráh se, jo us ne apne jism ke parda ko pháṛke hamáre liye taiyár kí; Aur jab ki hamárá sardár káhin hai, jo Khudá ke ghar ká mukhtár hai; To áo, sachche dil se, aur kámil ímán ke sáth, aur dil kí burí níyat par chhiṛkáo karke nazdík jáwen̲, aur apne badan ko sáf pání se dhoke, Apní ummed ke iqrár ko mazbútí se thámbhe rahen̲; (kyún̲ki wuh jis ne wada kiyá sachchá hai;) Aur ham ek dúsre par liház karen̲, táki ham ek dúsre ko muhabbat aur nekokárí kí taraf uskáwen̲: Aur ápas men̲ ikaṭṭhe hone se báz na áwen̲, jaisá bazon̲ ká dastúr hai; balki ek dúsre ko nasíhat karen̲; aur yih itná ziyáda, jitná tum dekhte ko, ki wuh din nazdík hotá játá hai. Kyún̲ki agar bad us ke, ki ham ne sachái kí pahchán hásil kí hai, ján bújhke gunáh karen̲, to phir gunáhon̲ ke liye koí qurbání báqí nahín̲.

Tab ek Gít gáyá jáwe, aur bad is ke Minisṭer mauqa waqt ek waz kare, aur badhú chanda liyá jáwe.

Tab Minisṭer zail kí Zabúr paṛhe, yá Minisṭer shurú kare, aur jamáat bárí bárí us kí áyaten̲ paṛhen̲.

Zabúr CXXII.

Main̲ masrúr húá, jis waqt we mujhe kahte the, Áo, Khudáwand ke ghar jáwen̲. Ai Yarúsalam, hamáre pánw tere darwázon̲ men̲ qáim howenge. Ai Yarúsalam, tú baní hai, ki báham khúb paiwasta shahr

hai: Jis men firqe, balki Khudáwand ke firqe, Isráel ke ạhdnáme ko chaṛh játe hain, ki Khudáwand ke nám kí sitáish karen. Kyúnki us men ạdálat ke takht, Dáúd ke khándán ke takht, rakhe húe hain. Yarúsalam kí salámatí ke liye duạ́ mángo; we, jo tujh ko dost rakhte hain, kámyáb howenge. Terí chárdíwárí men salámatí, aur tere qasron men iqbál howe. Main apne bháíon aur hamnishínon ke liye ab kahtá hún, Tujh men salámatí howe. Khudáwand apne Khudá ke ghar ke liye main terí khairiyat ká tálib ho rahúngá.

Tab Trustees qurbángáh ke sámhne khaṛe hon, aur un men se ek yá kai aur un kí ịwaz men Minisṭer se yih kahe:

Ham is makán ko áp ke nazr is liye guzránte hain ki Khudá kí ịbádat aur khidmat karne ke liye yih muqaddas [illegible] ho jáwe.

Tab Minisṭer jamáạt khaṛe hone kí darkhwást kare, aur áp izhár i zail kahe:

Ai ạzizo, yih láiq o munásib hai ki jaisá ham pák nawishton men síkhte hain waisehí we makán jo ạ́mm parastish ke wáste bane húe hain, khásskar díní istiạmál ke liye aláhida aur muqaddas ho jáwen; aur usí tarah muqaddas karne ke wáste ham yahán ikaṭṭhe húe hain. Is liye ham Qádir i Mutlaq Khudá kí jis ne apne bandon par is kalísiyá ke banáne men un kí pák muhimm men barkat bakhshí, shukrguzárí karke us kí khidmat karne, aur pák nawishton ke paṛhne, aur Khudá ke kalám kí manádí karne, aur pák Sacramenṭon ke taqsím karne ke liye, aur sab aur díní ịbádat aur khidmat ke liye jo Methodisṭ Episcopal Kalísiyá ke dastúr aur Discipline ke mutábiq, is makán ko muqaddas karte hain. Magar bagair sanjída muqaddas hone ịbádat karnewálon ke yih makán muqaddas karne befáida hai; is liye main ab tum se dárkhwást kartá hún ki tum Khudá kí khidmat men apne phir nae ạhd bándho; aur ab ham us ke

wáste apní rúheṉ nazr kareṉ, táki we Masíh kí súrat meṉ badal jáweṉ, aur us ke liye hamáre badan niyáz kiye jáweṉ, ki we Rúh ul Quds ke basne ke liye haikal hone ke láiq hoṉ, aur us ke liye hamárí mihnateṉ aur károbár niyáz kí jáweṉ, táki un ká nafạ us ke buzurg nám, aur us kí bádsháhat ke baṛháne ke liye máil hoṉ; aur wuh apní mihrbání se is hamáre sanjída kám ko qabúl kare. Ham duạ́ mángeṉ.

Jamáạt ghuṭne ṭekeṉ, aur Minisṭer duạ́ e zail ko mánge:

Ai Ḳhudá jalla jalál hú, ham iqrár karte haiṉ ki agarchi ham tujh ko apní koí chíz nazr guzránne ke qábil nahíṉ, par taubhí terí minnat karte haiṉ ki tú apne kamál karm gustrí aur ịnáyat farmáí se apní ḳhidmat ke liye is makán ko muqaddas karne ke wáste qabúl kar; aur hamáre is kám par apní barkat i azím ạtá farmá, sab apne bandoṉ ko jo is makán meṉ tujhe pukáreṉ duạ́eṉ aur darḳhwásteṉ qabúl kar, aur un ke diloṉ ke taiyár hone ke liye fazl baḳhsh, ki we adab aur ḳhauf se terí bandagí kare; aur apní iláhí shaukat kí ḳhaufnák fahmíd se talqín kar, aur un ke ạmál aur afạ́l i qabíh se unheṉ roshan kar, táki we garíbí aur halímí se tere makán i muqaddas meṉ sáf ḳhiyálát aur nek dilí aur pákíza badan aur muqaddas fahmí se tere sámhne ákar hamesha tak terí pasandída aur láiq ḳhidmat kareṉ; ba wasíle hamáre Ḳhudáwand Yasụ́ Masíh ke. Ámín.

Ai Ḳhudáwand i karím, apne bandoṉ kí minnateṉ sun, aur baḳhsh de ki jo koí is makán meṉ tere nám se istibág se muqaddas howe, wuh hamesha tere haqíqí ímándár farzandoṉ ke shumár meṉ rahe. Ámín.

Ai Ḳhudáwand i gafúr, baḳhsh de ki jo koí is makán meṉ Ḳhudáwand Masíh ke ạzíz lahú aur jism kí muta-

barrik Sacrament lewe, to muhabbat aur sachche tauba karne se is pák rasm men shámil ho, aur tere fazl aur ásmání barkaton se mamúr aur sarfaráz hokar apní barí aur lá intihá tasallí aur tashaffí ke liye muáfí páwen, aur us kí maut kí sab aur niạmaton ko hásil karen. Ámín.

Bakhsh de, ai Khudáwand, ki tere pák kalám se jo is jagah parhá aur manádí kiyá jáwe, aur terí Pák Rúh se jo us ke dilon men paiwand kartí hai, aur us ke sunnewále un kámon ko jo un par adá karná lázim hai, dekhen aur jánen, aur níz un ke adá karne ke liye qudrat o quwat rakhen. Ámín.

Ab ai Khudáwand, uṭh, aur apne makán i ráhat men á, tú aur sandúq tere jalál ká; rát din terí ánkh is maqám par khulí rahen, aur tere kán tere farzandon kí duáon par jo is jagah tujh se mángen dhare rahen; aur jab kabhí tere bande yahán terí minnaten karen, to ásmán par apne rahne ke makán se aur apní bádsháhat ke jalál ke takht par se un kí sun; aur jab tú suntá ho, muáf kar. Aur ham terí minnat karte hain, bakhsh de, ai Khudáwand, ki tere khádim yahán aur aur sab jagah rástbází se mulabbas hokar terí muqaddas naját se khushwaqt howen, aur ham sab aur tere log har jagah Khudáwand men pák haikal ban jáwen, aur ákhirat men úpar ke jalálí haikal, yane us makán men jo háth se nahín banáyá gayá, aur ásmán men abadí hai, dakhl páwen, aur Báp aur Beṭe aur Rúh ul Quds ko hamd o saná abad ul ábád howe. Ámín.

Ye khidmaten Tamjíd i Taslís aur Salát i Rasúl se khatm ho jáwen.

## HISSA V.

### SARISHTA E TALÍM AUR KHAIR KHWÁH MAQSADON KE BAYÁN MEN.

### FASL I.

TALÍM KÍ BÁBAT.

*Sawál.* Kalísiyá apne jawánon kí taraqqí e talím men kyá tajwíz farmáwe?

*Jawáb.* Yih munásib hai ki hatt al imkán har ek Conference kam se kam ek *Academy* yá *Seminary* kháss apne taalluq men rakhe, jo apne apne majawwaza ke páband rahe.

2. Yih bihtar hai ki aksar ekhí *College* yá *University* kí madad dene men kam se kam chár Conference shámil hon; aur Conferenceon ko tákídan yih nasíhat hai ki logon kí zarúrat aur táqat se ziyáda, khásskar álá darje ke *School*, na banáwen.

3. Ye sab *School* kisí majmua qadr khairátí hain. Aur *Academy* ke wáste makán aur sámán kalísiyá kí khairát se taiyár kíye jáenge; magar aláwa is ke *Collegeoñ* ke wáste kuchh rupae jama hone cháhiye, jin ká musáwí hásil ikhráját ke wáste káfí hon. Aur is muámala men hamáre log khúb wáqifkár hon, aur har ek *Preacher in Charge* ko yih farz hai ki sál bhar men ek dafa talím kí bábat munádí kiyá karen, aur risála taqsím karne se, khwáh kisí aur tarah se, logon ko ágáhí den, aur khásskar hamáre daulatmand *member* aur doston ko isí maqsad ke liye bakhshish aur sakháwat karne ká farz sam-

jháwen; aur yih bhí jáiz hai ki har ek *Conference* talím i díní kí taqwíyat karne ke wáste sál bhar men ek dafa kuchh rupae jama karen.

4. Yih bhí nasíhat hai ki garíb jawánon kí madad dene kí Talímí Society hamáre *College* aur *Biblical Institutes* yá Annual Conference ke taalluq men muqarrar hongí.

---

### FASL II.

#### SUNDAY SCHOOL AUR LARKON KÍ TALÍM KE BAYÁN MEN.

*S.* 1. Ham apne larkon ke ilm i díní aur akhláqí talím ke liye kyá karen?

*J.* 1. Har *Presiding Elder* ká yih farz hogá ki Sunday School ke ahwál har sál ke auwal *Quarterly Conference* ke áge láye karen, aur *Quarterly Conference* ek *Committee* jo tín ádmíon se kam aur nau ádmíon se ziyáda na hon muqarrar kare; aur us ká nám *Sunday School* ke Committee ho jis men *Preacher in charge* mír i majlis hogá; aur us Committee ká yih farz hogá ki *Preacher in charge* aur Sunday School ke afsaron ko láiq mudarris rakhne kí madad de; aur ba taríq sháyasta *Sunday School* aur parastish i ámm ke liye larkon ko jama karne, aur us District ke *Sunday School* ke sarf ke liye naqd o jins faráham karne kí madad kare. Aur yih har ek *Preacher in charge* ká farz hogá, ki Superintendent aur Sunday School kí Committee kí madad se un kitábon ko jo ki Sunday School men istiamál honí cháhiye chun lewen.

2. Har ek *Preacher* ká jo *Circuit* yá *Station* se taalluq rakhhte hon khásskar yih farz hai, ki aur Preacher

aur Sunday School kí Committee kí madad se sab hamárí jamáạton men jahán das larke jamạ hon, Sunday School muqarrar kare; aur jis kisí hamáre *member* ko bulá sake is kám men shámil kare, aur jahán tak ho sake *Schoolon* ká mụáyana kare, aur kam se kam shashmáhí men ek martaba tạlím i díní aur *Sunday School* ke mazmún kí manádí kare; aur larkon aur báligon ke liye hatt al imkán *Bible* kí jamáạt banáwe. Aur jahán kahín ba zát i khud ijrá e kár na kar sake, to us kám ke liye láiq mudarrison kí tajwíz farmáwe. Aur hamáre Preacheron ko yih matlúb hai ki ímándárí se larkon ke má-báp aur *Sunday School* ke mudarrison ko targíb dewen ki larkon ko hamáre pák mazhab kí tạlímát aur faráiz men tarbíyat dená niháyat mufíd hai, aur dekhen ki hamáre *Sunday School* aur khándánon men kis qadr Catechism istiạmál kiye jáwen, aur larkon ko manádí karen, aur ạmúman Sunday School men jahán we is wáste jamạ húe hon, sawál o jawáb karen.

4. Yih har ek Preacher ká farz hogá ki apní muláqát par larkon ká bahut khiyál rakhen, aur hasb ul istiạdád har ek ke mihrbání se un kí tajrubakárí aur istiạmálí dín kí daryáft karen, aur dil o ján se un ke liye duạ mángen aur tarbíyat karen, aur un ke wálidain ko tambíh karen ki we apne larkon ko jaldí istibág ke zariạ se Khudáwand ko dewen.

5. Har ek *Preacher in charge Quarterly Conference* men apne *Journal* ke mundarj hone ke liye sab *Sunday School* aur *Bible* jamáạt kí tạedád aur hálát aur ausat darje házir hone kí jo us ke *charge* men hon, láwen; aur jis qadr us ne un ko manádí kí, aur sawál jawáb kiye, bayán kare; aur apne *Annual Conference* ko bhí *Sunday School* kí hasb i dastúr *report* kare.

## FASL III.

### Missionon kí Taqwíyat dene ke bayán men.

1. Kalísiyáon aur Societyon aur jamáaton ko Missionon kí taqwíyat karní khásskar aur kámon se aláhida, supurd hai.

2. Har ek Annual Conference par yih farz hai ki jahán kahín Mission muqarrar hain yá hon, wahán ek Dáim i Committee muaiyan kare jo apne ámálon kí kaifíyat likhkar apne Conference ko report kare; aur níz uspar yih bhí farz hai ki President Sáhib ká sharík hokar har ek Mission aur Madáris, Mission kí taqwíyat ke liye aláwa us jama ke jo ki hasb i áín Discipline ke Preacheron aur un ke liye sál ba sál ke wáste muqarrar húí thí, ek aur takhmína kare; aur Conference ká President us jama ko Society ke Teasurer se simáhí men wasúl kar liyá kare.

3. Har ek Annual Conference par yih farz hogá ki andarún apní haddúd ke aisí ek Conference Missionary Society muqarrar kare ki jo apne afsar ko muqarrar hone ke liye pasand kare, aur memberon ke dákhil hone kí tajwíz kare; aur níz sab tarah ke intizám aur bandobast apne farmáwe; lekin apná sab majmúa aslí Society ke khazáne men jama kare.

4. Har ek Annual Conference us mahíne yá mahínon ko jis men us kí haddúd ke andar Missionon kí taqwíyat karne ke wáste amúman majmúa yá chanda liyá jáwe, záhir kare.

5. Har ek Presiding Elder par yih farz hai ki hamáre Missionon kí bábat har Circuit yá Station ke har ek sál ke pichhle Quarterly Conference men tazkira kare; aur yehí Conference ek Committee jis men tín ádmíon se

kam aur nau ádmíon se ziyáda na hon, muqarrar kare; aur Preacher in Charge us Committee ká mír i majlis hogá; aur us ká nám *Committee on Missions* ṭhahráe jáegá; aur us ká farz yih hogá ki Mission kí taqwíyat hone ke jumla tartíbí intizám járí kạrne ke liye Preacher in Charge kí madad kare.

6. Har ek Presiding Elder par yih farz hai ki us kí District men fasl i háza ke sab intizám aur bandobast mushtamal howen; aur níz isí ḳhiyál se wuh har Quarterly Conference men daryáft kare ki pichhlí simáhí men Mission kí Committee men Missionon kí taqwíyat karne ke wáste kyá kiyá; aur ḳhásskar ki Sunday School Missionary Society muqarrar húí yá nahín.

7. Har ek Preacher in Charge par yih farz hai ki Committee on Missions kí madad se kalísiyá aur jamáạton men Missionary ḳhabar phailáne kí koshish karen.

8. Har ek Preacher in Charge par yih farz hai ki Committee on Missions kí madad se har ek Society yá kalísiyá aur jamáạt men jahán ho sake, Missionon par iláhí barkat mángne aur Missionary ḳhábar phailáne ke wáste aur har ek apní ḳhushí se dene ke liye, mahwárí Prayer Meeting yá Lecture muqarrar kare.

9. Preacher in Charge par yih farz hai ki Committee on Missions kí madad se Missionon ke wáste rúpae jamạ karnewále muqarrar kare, aur un ke wáste munásib kitáben aur hidáyaten tajwíz kare, ki us Society ke har ek member yá kalísiyá aur jamáạt ḳhwáh aur shaḳhson ke pás se apne samajh ke mutábiq Mission ke wáste unke sáliyána, simáhí, mahwárí, haftawárí majmúạ wasúl kare; aur agar un jamạ karnewálon ko Committee se kuchh aur hidáyaten nahín dí gaín, to we Preacher in

Charge yá kalísiyá ke Missionary Treasurer ko ba sharte ki wuh Committee on Missions se muqarrar húá ho, mahwárí report kare; aur we us report ko ek kitáb men jis ko Committee ne taiyár kí hai, mạí us majmúạ aur chanda ke jo ki aur atráf se milá hai, darj káre; aur us mundarj hone se har ek jamạ karnewálon kẹ nám aur sab denewálon ke aslí nám yá ụrf mạlúm hon, aur har ek jamạ karnewálon ko jitná denewálon ne diyá hai záhir howe.

10. Har ek Preacher in Charge Conference men Executive Committee yá Conference Missionary Society ke Board of Managers ko, ( mutábiq dafạ 9 ke ) ek mukhtasar fihrist un sab kaifiyaton kí jis men us ke ịláqa ke har ek jamạ karnewálon ke nám aur denewálon ke aslí nám yá ụrf darj hon, likhen; táki wuh Executive Committee yá Board of Managers District aur Charge ke mutábiq ek tartíbwár fihrist taiyár karen, jo ki Conference Missionary Society kí Annual report men mạí un sab majmúạ aur chanda ke jo dígar atráf se mil gaye hain, chápí jáegí, dar hálate ki Conference us kaifíyat ke chapwáne ko manạ na kare.

11. Preacher in charge ká yih farz hogá, ki Committee kí madad se ek dafạ sál men Society yá kalísiyá aur jamáạton ko Mission ke marátib záhir kare, aur un kí taqwíyat karne ke liye chanda aur majmúạ jamạ karen, aur Pastor aur Committee on Missions ká ikhtiyár hai ki jis tarah cháhe majmuạ aur chanda faráham karen; magar is shart par ki Pastor us waqt ek yá ziyáda wạz kare, khwáh karáwe, aur har sál ek itwár ká din sab hamárí barí kalísiyá aur jamáạton men Missionon ke marátib záhir hone ke liye sarf kiyá jáwe.

12. Yih tákídan farmáyá játá hai ki hamárí kalísiyá aur jamáaton ká har ek Sunday School ek Missionary Society ban jáwe, aur us ke wáste we qawáid o intizám jo ki Pastor aur Superintendent aur mudarris munásib samjhen, muqarrar kiye jáwen.

13. Conference ká President har ek Conference men ek apne memberon men se, aur ek us kí iwazí ke wáste muqarrar kare, jo ki ánewále Conference men jis waqt aur jahán Conference Missionary Society ke afsar farmáwen, Mission kí bábat waz kare, aur we afsar is waz hone kí khabar záhir karen.

14. Jis waqt Presiding Elder kí chál o chalan ká imtihán hotá ho Bishop sáhib us waqt us se daryáft kare ki us kí district men Discipline ke sab intizám Mission kí taqwíyat ke wáste jári húe yá nahín; aur jab Preacher in charge kí chál o chalan kí bábat imtíhán hogá, to us se daryáft kiyá jáegá ki us ke charge men Mission ke wáste kis qadr rúpae jama húe hain.

15. Methodist Episcopal kalísiyá kí Missionary Society ká Corresponding Secretary us Annual Conference men jis ko wuh pasand kare, hasb i razámandí Bishop ke member howe.

16. Koí Annual Conference apní dánist men do tiháí apne memberon ke iqrár se un Missionon ko jo ki us kí haddúd men maujúd hon, aur jo peshtar is mazmún se yane "Mission kár i marattaba ke bilá díní talím jagah kí Report" mashhúr húe the taqwíyat karne ko apne ikhtiyár men rakhe; aur is wáste wuh ek Conference Domestic Society aur us kí shákhon ko muqarrar kar saktá hai; basharte ki us ká majmúa Methodist Epis-

copal kalísiyá ke majmúạ ke barkhiláf na ho, jaisá ki Discipline ke mutábiq zarúr hai; aur ạláwa is ke yih bhí hai ki agar un Missionon ke wáste ziyáda jamạ ho jáwe to wuh afzúní Shahr i New York men Methodist Episcopal kalísiyá kí aslí Society ke Treasurer ko dí jáwe, táki wuh hasb i manshá us Conference ke kisí Mission yá Missionon men jo us Society ke mutaạlliq hon taqsím kare.

---

## FASL IV.

### Díní Risále chapwáne aur phailáne ke bayán men.

1. Yih bihtar hai ki hamáre log har jagah Tract Society, jo Methodist Episcopal kalísiyá ká madadgár howe, muqarrar karen.

2. Yih bhí hidáyat hai ki Preacher in charge apní apní jamáạton men Methodist Episcopal kalísiyá kí Tract Society ke wáste sáliyána majmúạ jamạ kare.

3. Har ek Presiding Elder par yih farz hogá ki apní district kí har ek circuit aur station men auwal Quarterly Conference ke waqt Risálon kí bábat zikr karen, aur wuh Conference ek Committee muqarrar kare jo ki apní jáe sakúnat men risálon ke phailáne kí tajwíz kare.

Tamám shud.

BX 8316
.I4T3
1866

Talímát aur discipline Methodist Episcopal Kalísiya kí, 1866.